

Government of Nepal
Ministry of Forests and Environment
Department of Forests and Soil Conservation
Badarmahal, Kathmandu, Nepal
Phone : 977-1-5327574, 977-1-5358096, 977-1-5321455
977-1-5320828
Fax : 977-1-5327574 Email: info@dofsc.gov.np

वार्षिक प्रतिवेदन २०७६/२०७७

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७६/२०७७

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन तथा भू-संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७६/२०७७

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७६/२०७७

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन तथा भू-संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन तथा भू-संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

फोन नं. : ९७७-१-५३५८०९६, ९७७-१-५३२९४५५, ९७७-१-५३२०८२८

फ्याक्स : ९७७-१-५३२७५७४

प्रकाशक : वन तथा भू-संरक्षण विभाग, बबरमहल, काठमाडौं ।
प्रतिलिपि अधिकार : वन तथा भू-संरक्षण विभाग, बबरमहल, काठमाडौं ।

मन्त्र

नेपालका महत्वपूर्ण प्राकृतिक स्रोतहरू मध्ये वन प्रमुख स्रोत हो । देशको आर्थिक विकासको मेरुदण्डका रूपमा रहेका कृषि, पर्यटन र उद्योग आदिको आधार स्तम्भका रूपमा वन रहेको छ । नेपालको दिगो विकासमा वन क्षेत्रको योगदान महत्वपूर्ण रहिआएको छ ।

वन तथा भू-संरक्षण विभाग देशका पुराना विभागहरू मध्येको एक महत्वपूर्ण विभाग हो । विभाग र मातहतका कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका गतिविधिको बारेमा पुस्तिका मार्फत सार्वजनिक गर्ने कार्यको श्रृङ्खला आ.व. २०४९/५० बाट शुरु भएको हो । आ.व. २०४९/५० मा 'वन विभाग-एक परिचय', २०५०/५१ देखि २०५४/५५ सम्म 'वन विभाग-वार्षिक प्रतिवेदन' र २०५५/५६ देखि 'हाम्रो वन' नामक पुस्तिका मार्फत वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशित हुँदै आएको थियो । वन तथा भू-संरक्षण विभागको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रगतिका साथै प्राप्त उपलब्धिहरू एवं समस्याहरूको विश्लेषण गरिनुका साथै वन तथा भू-संरक्षण सम्बन्धी समसामयिक सवालहरू समेत समावेश गरी यो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदनमा पाठक वर्गहरूलाई यस विभागको उद्देश्य, कार्यनीति, सञ्चालनात्मक संरचनाका साथै यस विभागद्वारा सम्पादन गरिएका कार्यक्रम तथा प्रयासहरू बारे जानकारी दिने जमर्को गरिएको छ । यस प्रतिवेदन सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूका लागि उपयोगी नै हुनेछ भन्ने अपेक्षा राख्नुका साथै यसको अध्ययनबाट वन तथा भू-संरक्षण कार्यको महत्वबारे इच्छुक पाठक वर्गहरूमा चेतनाको अभिवृद्धि भई संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यमा टेवा पुग्ने समेत अपेक्षा राखेका छौं । साथै प्रकाशित विषयवस्तु बारेमा विज्ञ पाठकवर्गबाट प्राप्त अमूल्य सुझावलाई मार्गदर्शनका रूपमा लिई आगामी प्रकाशनमा सुधार गरिनेछ ।

अन्त्यमा, यस पुस्तिका प्रकाशनमा सुझाव एवं सल्लाह प्रदान गर्नु हुने उप-महानिर्देशकहरू श्री बद्रीराज ढुंगाना, श्री देवेशमणि त्रिपाठी र श्री नवीन गिरीप्रति आभारी छु । आवश्यक सामग्री संकलन, व्यवस्थापन र प्रकाशन गर्न अहम् भूमिका निर्वाह गर्नुहुने सहायक वन अधिकृत श्री सुरेन्द्रप्रसाद अधिकारीका साथै सहायक भू-संरक्षण अधिकृत श्री सुदिप खड्का लगायत प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नु हुने सम्बन्धित सबै जनालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

मन बहादुर खड्का
महानिर्देशक
वन तथा भू-संरक्षण विभाग

सारांश

सबै प्रकारका वन स्रोत तथा जलाधारको दिगो व्यवस्थापनबाट पारिस्थितिकीय सेवालाई सन्तुलित र व्यवस्थित गर्दै वन स्रोतको उत्पादकत्वमा वृद्धि ल्याई लाभको न्यायोचित वितरण मार्फत वनपैदावारको आवश्यकताको परिपूर्ति र वनजन्य उद्यमको प्रवर्द्धन गरी गरिबी न्यूनीकरणमा टेवा पुऱ्याउने र यी स्रोतहरूको दिगो एवम् एकीकृत व्यवस्थापन गर्दै वन, जमिन, माटो र पानीको संरक्षण गरी जनताको जिविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष टेवा पुऱ्याउने वन तथा भू-संरक्षण विभागको संस्थागत उद्देश्य (Organizational Objective) रहेको छ। सोही उद्देश्य परिपूर्तिको लागि विभागले नीति, रणनीति, योजना र वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ।

दिगो विकास लक्ष्यलाई आत्मासात गर्दै विभागले दिगो वन तथा जलाधार व्यवस्थापनका लागि सङ्गठनात्मक, नीतिगत, रणनीतिक, कार्यक्रमगत र व्यवस्थापकीय सुधारको कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिरहेको अवस्था छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनले उल्लेखित आ.व.को कार्यक्रमको भौतिक र वित्तीय प्रगतिका साथै रणनीतिक सुधारको कार्ययोजनाको प्रगति समेत समीक्षा गरी सार्वजनिक गर्ने जमर्को गरेको छ।

विभागको समष्टिगत रूपमा आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चालन भएका कार्यक्रमको प्रगति अवस्था हेर्दा कोरोना महामारीको अवस्थामा पनि लगभग ६६ प्रतिशत भौतिक प्रगति तथा ४९ प्रतिशत वित्तीय प्रगति रहेको देखिन्छ। राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ कार्यक्रमलाई देशव्यापी महाअभियानको रूपमा सम्पादन गरी जम्मा ४ करोड ६५ लाख वटा भन्दा वढी बिरूवा उत्पादन, खरिद वितरण तथा रोपण कार्य सम्पन्न भएको छ।

नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाललाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य घोषणा गरे पश्चात् राष्ट्रको सांगठनिक संरचना पनि सोही अनुरूप परिवर्तन गरी वन तथा भू-संरक्षण विभागको सेवालाई अभ्र प्रभावकारी, सुदृढ एवं जनमुखी तथा जनउत्तरदायी बनाउन विभागको सङ्गठनात्मक सुधार गरी विस्तार गरिएको छ। हाल ७७ जिल्लामा ८४ वटा डिभिजन वन कार्यालय रहेका छन् भने भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय १४ वटा रहेका छन्। विभाग अन्तर्गत सामुदायिक वन अध्ययन केन्द्र, ४ वटा वन बीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र (काठमाडौं, विराटनगर, नेपालगञ्ज र पोखरा) र संघीय जलाधार व्यवस्थापन स्रोत केन्द्र (कुलेखानी) तथा बृहत जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ४ वटा (कोशी, गण्डकी, कर्णाली, महाकाली) रहेका छन्। वन तथा भू-संरक्षण विभागमा रा. प. प्रथम श्रेणीको महानिर्देशकको नेतृत्वमा तीन जना उप-महानिर्देशकहरू रहने गरी विभिन्न तीन वटा महाशाखा र सो अन्तर्गत १५ वटा शाखा सहितको सांगठनिक स्वरूपको रहेको छ। यसैगरी महानिर्देशक अन्तर्गत ४ वटा शाखा तथा सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्र, टिकौली, चितवन प्रत्यक्ष रूपमा रहेका छन्।

नीतिगत सुधारका सन्दर्भमा स्वीकृत वन नीति, २०७५ मा समेत वन तथा जलाधार संरक्षणको विषयलाई उच्च प्राथमिकता दिई वन, जलाधार संरक्षण एवम् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत तथा कार्यगत रणनीतिहरू समावेश गरिएकोले राष्ट्रियस्तरमा विभागले वन तथा भू-संरक्षणको महत्त्वलाई अभ्र उजागर गर्न सफल भएको छ। उल्लेखित नीतिलाई कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा विभागले क्षेत्रगत नीति र रणनीतिक कार्ययोजना तयार पारेको छ। यी नीति र रणनीतिहरूको कार्यान्वयनबाट वन तथा जलाधार व्यवस्थापनमा स्पष्ट मार्गदर्शन हुन गई विभागको सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता अभ्र वृद्धि हुनेछ।

विषय सूची

१. वन तथा भू-संरक्षण विभागको परिचय.....	३
१.१ पृष्ठभूमि.....	३
१.२ वन तथा भू-संरक्षण विभागको संगठन संरचना.....	५
१.३ वन तथा भू-संरक्षण विभागको दूरदृष्टि, उद्देश्य तथा दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाहरू.....	७
१.४ वन तथा भू-संरक्षण विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	८
१.५ वन तथा भू-संरक्षण विभागका महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्य विभाजन.....	१०
१.६ वन तथा भू-संरक्षण विभागको दरबन्दी विवरण.....	१९
१.७ वन तथा भू-संरक्षण विभागबाट प्रदान गरिने सेवाहरू.....	२०
२. वन तथा भू-संरक्षण विभागका कार्यक्रमहरू:.....	२१
३. वन तथा भू-संरक्षण विभागको वार्षिक प्रगति.....	२६
३.१ वार्षिक भौतिक तथा वित्तीय प्रगति.....	२६
४. वार्षिक प्रगतिको समीक्षा.....	३०
४.१ विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट आ.व. २०७६।७७ मा सम्पन्न गरिएका मुख्य मुख्य कार्यहरू.....	३१
४.२ विभागका विभिन्न शाखाबाट भएका कार्यहरूको वार्षिक प्रगति.....	३३
४.२.१ साइटिस शाखा.....	३३
४.२.२ सामाजिक वन शाखा (वन उद्यम ईकाइ).....	३३
४.२.३ वन संरक्षण शाखा.....	३४
४.२.४ वन्यजन्तु संरक्षण शाखा.....	३४
४.२.५ भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा नक्सांकन शाखा.....	३८
४.३ वनबीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र.....	४२
४.४ सामुदायिक वन अध्ययन केन्द्र.....	४३
४.५ सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्र, टिकौली.....	४४

४.६ वन तथा भू-संरक्षण विभागका अन्य उपलब्धिहरू (डिभिजन वन कार्यालयहरूबाट प्राप्त विवरण समेत)	४४
४.६.१. राजस्व संकलन.....	४४
४.६.२. काठ आयातको विवरण:.....	४५
४.६.३. वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन लागू भएका जिल्लाहरूको काठ उत्पादन तथा बिक्री विवरण	४६
४.६.४. राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष कार्यक्रम २०७६.....	४८
५. विभागले सुधारका लागि गरेका कार्यहरू	५०
६. बेरुजुको अवस्था.....	५६
७. भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमले ल्याएका केही प्रभावहरू	५७
८. केही समस्या तथा सवालहरू	५८
९. सम्पन्न कार्यक्रमका केही झलकहरू	६०
अनुसूचीहरू.....	५९

१. वन तथा भू-संरक्षण विभागको परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

साबिक वन विभागको पृष्ठभूमि

वन नेपालको एक महत्वपूर्ण प्राकृतिक सम्पदा हो । देशको आर्थिक विकासको मेरुदण्डका रूपमा रहेका कृषि, पर्यटन, जलश्रोत, उद्योग आदिको आधार स्तम्भ पनि वन क्षेत्र नै हो । देशको आर्थिक, सामाजिक एवं वातावरणीय क्षेत्रको विकासमा वनको उल्लेखनिय योगदान रहेको छ । देशको कुल भू-भागको ४४.७४ प्रतिशत क्षेत्रफल वनले ढाकेको छ । क्षेत्रफलको हिसावले सानो देश भएता पनि भौगोलिक बनावट, उचाई तथा हावापानीको विविधतामा नेपाल अत्यन्त धनी छ । जैविक विविधता देशको समृद्धिसँग पनि गाँसिएको छ । वन क्षेत्र जैविक विविधताको ठूलो भण्डार पनि हो ।

देशको वन सम्पदाको संरक्षण, विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले स्थापित वन विभाग देशकै पुरानो विभागहरू मध्येको एक महत्वपूर्ण विभाग हो । वन संगठनलाई प्रभावकारी, समयानुकूल, जनमुखी र सेवामूलक बनाउन समय-समयमा यसको पुनर्गठन भइरहेको छ । नेपालले अवलम्बन गरेका समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रम मध्ये सामुदायिक वन कार्यक्रमले विश्वमा नै ख्याति प्राप्त गरेको छ । समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रमहरूको सफल कार्यान्वयनबाट वनको हैसियतमा सुधार हुनुका साथै उपभोक्ताका लागि काठ, दाउरा, घाँसपात एवं गैरकाष्ठ वन पैदावारका आवश्यकता सहज रूपमा परिपूर्ति भई वातावरण र जैविक विविधता संरक्षणमा उल्लेख्य योगदान पुगेको छ । हाल सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, सामुदायिक वन तथा साझेदारी वनहरूको व्यवस्थापनबाट वन पैदावार आपूर्तिमा सहयोग पुगी राखेको छ । अहिले पनि वन पैदावार संकलन, बिक्री, वितरण एवं वन पैदावारमा आधारित उद्योग संचालन मार्फत प्रशस्त रोजगारी र आयआर्जनका अवसर प्राप्त भइरहेको छ । यसरी विगत देखि नै वन पैदावारको आपूर्ति, रोजगारी आयआर्जन तथा वातावरणीय सेवाका क्षेत्रमा वनको अहम भूमिका रहिआएको छ । वन एक नवीकरणीय प्राकृतिक स्रोत भएकोले यसको समुचित व्यवस्थापनका माध्यमबाट वस्तु र सेवा उपलब्ध गराउँदै वनलाई समृद्धिको आधार बनाउनको लागि राष्ट्रिय योजना आयोगले १५ औं योजनामा "समृद्धिको लागि वन" कार्यक्रमलाई रूपान्तरणकारी योजनामा समेत समावेश गरेको छ । देशको झण्डै आधा भूभाग वन क्षेत्रले ओगटेको वर्तमान अवस्थामा पनि हालैका दिनमा विदेशबाट समेत काठ आयात भइरहेको छ । यसलाई निरुत्साहित गर्न दिगो एव वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट काठ, दाउराको सहज आपूर्ति गर्ने दूरगामी नीति लिइएको छ । जसबाट देशको आर्थिक, सामाजिक र वातावरणीय क्षेत्रमा उल्लेख्य योगदान पुगी देशको समृद्धिमा थप टेवा पुग्न सक्छ ।

साबिक वन विभागको स्थापना वि.सं. २००८ सालमा भएको हो । स्थापना कालको वनको संगठन संरचनामा २ सर्कल, ११ वन डिभिजन र ४४ रेञ्ज पोष्टहरू रहेका थिए । तत्पश्चातको साढे छ दशक भन्दा

बढीको समयवाधिमा वन प्रशासन सञ्चालन गर्ने कार्यालयहरूको संगठन संरचना र नाममा पटक पटक फेरवदल हुँदै आएको पाइन्छ ।

वि.सं. २०३३ सालमा राष्ट्रिय वन योजना लागू भए पछि वन विभागको संगठन संरचनामा व्यापक रूपमा परिवर्तन भयो । जसअनुसार ९ वटा सर्कल, ४० वटा वन डिभिजन र १७४ वटा रेञ्ज पोष्टहरूको स्थापना गरियो । वि.सं. २०४० सालसम्म सोही संरचना मार्फत वन प्रशासन सञ्चालन हुँदै आएकोमा वि.सं. २०४० सालमा विकेन्द्रीकरणको मर्म र भावना अनुरूप पाँच वटा क्षेत्रीय वन निर्देशनालयहरू स्थापना गरिए । आ.व. २०४३/४४ मा देशका ७५ वटै जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालयहरू स्थापना गरिए ।

वि.सं. २०४६ को जनआन्दोलन पश्चात् निर्दलीय पञ्चायती व्यवस्थाको अन्त्यसँगै प्रजातन्त्रको पुनर्वहाली भएपछि वि.सं. २०५० सालमा वन विभाग र अन्तर्गतको संगठन संरचनामा सामान्य हेरफेर गरी मुस्ताङ्ग बाहेक ७४ जिल्लाहरूमा जिल्ला वन कार्यालय, ती कार्यालयहरू अन्तर्गत ९२ इलाका वन कार्यालय र ६९८ रेञ्ज पोष्टहरू रहने व्यवस्था गरियो ।

वि.सं. २०५० मा कायम भएको संगठन संरचना क्रियाशील रहँदै आएकोमा तत्कालीन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयद्वारा गठित वन क्षेत्रको लोकतान्त्रीकरण, सुशासन एवं दिगो विकास कार्यदले को प्रतिवेदन, व्यवस्थापिका-संसद्को प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिबाट वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई विभिन्न विषयहरूमा दिइएको निर्देशन अनुसार गठित उच्चस्तरीय आयोग, २०६७ ले समेत वन संगठनमा विद्यमान समस्या तथा कमजोरीहरूको सुधारका लागि वन प्रशासनको साङ्गठनिक तथा व्यवस्थापकीय पुनर्संरचनाको आवश्यकता महसुस गरी निजामती सेवा ऐन, २०४९ (दोस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को दफा २४ घ१ बमोजिम बढुवा भएका कर्मचारीहरूको समायोजन तथा पदस्थापन गर्ने क्रममा आ.व. २०७०/७१ बाट लागू हुने गरी वन विभाग तथा मातहतका जिल्ला वन कार्यालयहरूको संगठन संरचनामा फेरवदल गरी यो संरचना २०७०/०४/२८ मा स्वीकृत भई लागू भएको हो ।

साविक भू तथा जलाधार संरक्षण विभागको पृष्ठभूमि

नेपालमा योजनाबद्ध जलाधार व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरूको आवश्यकतालाई वि.सं. २०२० सालतिरबाटै महसुस गर्न थालिएको थियो । वि.सं. २०२४ सालमा त्रिशुली जलाधार क्षेत्रमा पहिलो पटक जलाधार व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरू परीक्षणको रूपमा सञ्चालन गरिएको थियो । संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रमको सहयोगमा वन विभागअन्तर्गत सञ्चालित सो आयोजनाले नेपालमा भू-संरक्षण र जलाधार व्यवस्थापनको लागि एउटा छुट्टै निकाय स्थापना गर्नु पर्ने आवश्यकतालाई औँल्याएको थियो जसको फलस्वरूप साविकको भू तथा जलाधार संरक्षण विभागको स्थापना भयो ।

साविक भू तथा जलाधार संरक्षण विभागको स्थापना वि.सं. २०३१ साल श्रावण २४ गते तत्कालीन वन मन्त्रालय अन्तर्गत भएको हो । स्थापना हुँदा यस विभागको नाम भू तथा जल संरक्षण विभाग रहेको थियो । वि.सं. २०३७ सालमा एकीकृत जलाधार व्यवस्थापनको महत्वलाई झल्काउने गरी विभागको

नामाकरण भू तथा जलाधार संरक्षण विभाग गरियो । भू-संरक्षण कार्यलाई राष्ट्रिय महत्व दिई वि.सं. २०३८ सालमा वन मन्त्रालयको नाममा समेत परिवर्तन गरी वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय नामाकरण गरियो । २०४६ पछिको राजनैतिक परिवर्तन पश्चात् प्रशासन क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन गर्ने सन्दर्भमा वि.सं. २०५० मा गरिएको संगठन सुधारमा यस विभागलाई भू-संरक्षण विभाग नामाकरण गरियो । वि.सं. २०५४ सालमा पुनः विभागको नाम परिवर्तन गरी भू तथा जलाधार संरक्षण विभाग नामाकरण गरिएको थियो ।

वर्तमान अवस्थामा वन तथा भू-संरक्षण विभाग

नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयनसंगै संघीय संरचना अनुसार संगठनहरूको पुनर्संरचना हुँदा वि.सं. २०७५ सालमा बदलिँदो राजनीतिक परिवेश सँगै संघीय सरकार अन्तर्गतका तत्कालिन वन विभाग र भू तथा जलाधार संरक्षण विभाग गाभेर वन तथा भू-संरक्षण विभागको गठन भयो । साथै प्रदेश सरकारको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मातहतमा रहने गरी ८४ डिभिजन वन कार्यालयहरू र १४ भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरू स्थापना भई संचालनमा रहेका छन् । यस विभागमा वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण महाशाखा, वन व्यवस्थापन महाशाखा र जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन महाशाखा गरी तीनवटा महाशाखा र १९ वटा शाखाहरू रहेका छन् । विभाग अन्तर्गत कोशीको उदयपुर, गण्डकीको पोखरा, कर्णालीको जाजरकोट, महाकालीको वैतडी, पाटन गरी चार वटा बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र कार्यालय र मकवानपुरको कुलेखानीमा संघीय जलाधार व्यवस्थापन श्रोत केन्द्र रहेका छन् । वन बीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्रहरू काठमाण्डौं, विराटनगर, नेपालगन्ज र पोखरामा गरी ४ स्थानमा स्थापना गरिएको छ । त्यसै गरी सिन्धुपाल्चोकको ठोकर्पामा सामुदायिक वन अध्ययन केन्द्र नामक कार्यालय स्थापना हुने गरी हाल सो केन्द्र वन परिसरमा नै संचालनमा रहेको छ । त्यस्तै विभाग अन्तर्गत चितवनको टिकौलीमा सशस्त्र वन रक्षक तालीम केन्द्र रहेको छ । सुनसरीको तरहरा, सर्लाहीको सागरनाथ, रुपन्देहीको फायरलाइन, बाँकेको ढकेरी र कैलालीको अत्तरियामा गरी ५ स्थानमा सशस्त्र वन रक्षक ब्यारेक क्याम्प स्थापित हुने क्रममा छन् ।

१.२ वन तथा भू-संरक्षण विभागको संगठन संरचना

सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट मिति २०७५।०३।३२ मा स्वीकृत भएको संगठन संरचना अनुसार यस विभागमा ३ वटा महाशाखाहरू रहेका छन् । प्रत्येक महाशाखामा वन सेवाका रा.प. प्रथम (प्रा.) श्रेणीका उपमहानिर्देशक महाशाखा प्रमुखको रूपमा रहेका छन् । यी महाशाखाहरू अन्तर्गत विभिन्न १५ वटा शाखाहरू र महानिर्देशकको प्रत्यक्ष मातहतमा रहेका अन्य ४ वटा शाखा सहितको साङ्गठनिक स्वरूपको रहेको छ । यसरी हेर्दा विभागमा जम्मा १९ वटा शाखा रहेका छन् । यस विभागमा रहेका महाशाखा र महाशाखा अन्तर्गत रहेका शाखाहरूको विवरण देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

१.२.१ महाशाखाहरू

यस विभागमा निम्न अनुसारका तीनवटा महाशाखाहरू रहेका छन् ।

- क) वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण महाशाखा
- ख) वन व्यवस्थापन महाशाखा
- ग) जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन महाशाखा

१.२.२ शाखाहरू

क) वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण महाशाखा अन्तर्गत रहेका शाखाहरू

- i) वन संरक्षण शाखा
- ii) वन्यजन्तु संरक्षण शाखा
- iii) साइटिस शाखा
- iv) प्रमाणीकरण शाखा

ख) वन व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत रहेका शाखाहरू

- i) वन व्यवस्थापन शाखा
- ii) वन सम्बर्द्धन शाखा
- iii) सामाजिक वन शाखा
- iv) निजी तथा सार्वजनिक वन शाखा
- v) भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा नक्साङ्कन शाखा

ग) जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत रहेका शाखाहरू

- i) योजना तथा जलाधार सूचना प्रणाली शाखा
- ii) संवेदनशील जलाधार व्यवस्थापन शाखा
- iii) सीमसार संरक्षण शाखा
- iv) पहिरो व्यवस्थापन शाखा
- v) संरक्षण प्रविधि विकास शाखा
- vi) भू-उपयोग विकास तथा विपद न्यूनीकरण शाखा

विभागमा ३ वटा महाशाखा बाहेक निम्न अनुसारका ४ वटा शाखाहरू समेत रहेका छन् । यी शाखाहरूलाई सोझै महानिर्देशक मातहत राखिएको छ ।

- i) सशस्त्र वन सुरक्षा शाखा
- ii) कर्मचारी प्रशासन शाखा
- iii) आर्थिक प्रशासन शाखा
- iv) ऐन, नियम परामर्श शाखा

सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट वि.सं. २०७५/०३/३२ मा स्वीकृत गरेको यस विभागको संगठन संरचनालाई अनुसूची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.३ वन तथा भू-संरक्षण विभागको दूरदृष्टि, उद्देश्य तथा दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाहरू

वन तथा भू-संरक्षण विभागको दूरदृष्टि, उद्देश्य, मुख्य कार्य, तथा दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

१.३.१ दूरदृष्टि

वन तथा भू-संरक्षण विभागको मुख्य परिलक्ष्य तथा दूरदृष्टि सबै प्रकारका वन स्रोतको दिगो व्यवस्थापनबाट पारिस्थितिकीय सेवालाई सन्तुलित र व्यवस्थित गर्दै वन स्रोत एवं जलाधारीय प्रणालीको संरक्षण र उत्पादकत्वमा वृद्धिल्याई लाभको न्यायोचित वितरण मार्फत वनपैदावारको आवश्यकताको परिपूर्ति र वनजन्य उद्यमको प्रवर्द्धन गरी गरिबी न्यूनीकरणमा टेवा पुऱ्याउने हो ।

१.३.२ उद्देश्यहरू

उपरोक्त परिलक्ष्य पूरा गर्नको लागि निम्न उद्देश्यहरू लिइएको छ ।

- क) वन स्रोतको संरक्षण, दिगो व्यवस्थापन, नीति, मापदण्ड, कार्यविधि तयार गर्ने ।
- ख) जैविक विविधताको संरक्षण, पारिस्थितिकीय प्रणाली र वातावरणीय सेवा बीच सन्तुलन कायम राख्ने ।
- ग) वन क्षेत्रको आवधिक सर्वेक्षण तथा प्राप्त नतिजाहरूको वन व्यवस्थापनको लागि उपयोग गर्ने ।
- घ) वन पैदावारको दिगो र भरपर्दो आपूर्ति व्यवस्थापनका लागि नीति, मापदण्ड, कार्यविधि तयार गर्ने ।
- ङ) राष्ट्रिय तथा स्थानीय अर्थतन्त्रमा योगदान गर्ने ।
- च) वनक्षेत्रको सुशासन कायम गर्ने ।
- छ) जलाधार संरक्षण, भू-विपद न्यूनीकरण, भू-उत्पादकत्व अभिवृद्धि ।
- ज) वन पैदावारमा आधारित उद्यमको प्रवर्द्धन गरी रोजगारी सृजना गर्ने ।
- झ) अन्तरप्रदेशीय वनको विकास, सम्बर्द्धन र व्यवस्थापनको नीति, कानून, मापदण्ड तथा रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्ने ।
- ञ) उन्नत तथा गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादनका लागि बिउ नीति, मापदण्ड तथा कार्यविधि तयार गर्ने साथै गुणस्तरीय वन बिउ र बिरुवा उपलब्ध गराइ वृक्षारोपण वनको विकास गर्ने ।
- ट) बृहत जलाधार क्षेत्रको एकीकृत संरक्षण एवं व्यवस्थापनका लागि रणनीति र कार्य योजना तयार गरी समन्वयात्मक कार्यप्रणाली मार्फत कार्यान्वयन गर्ने ।
- ठ) नीजि, सार्वजनिक तथा सहरी वन विकास सम्बन्धमा आवश्यक नीति, नियम, निर्देशिका, मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

१.३.३ वन तथा भू-संरक्षण विभागको दीर्घकालीन रणनीतिक योजनाहरू:

- सबै प्रकारका वनमा दिगो वन व्यवस्थापन
- क्षमतामा अभिवृद्धि र सुशासनमा सुधार
- परिणाममुखी वन प्रसाशन
- प्रभावकारी अनुगमन
- प्रविधि र लगानीको स्तर वृद्धि
- नदी प्रणालीमा आधारित एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन

१.४ वन तथा भू-संरक्षण विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार

वन तथा भू-संरक्षण विभागको कार्य संचालन कार्यविधि बमोजिम वन तथा भू-संरक्षण विभागका मुख्य कार्यहरू यसप्रकार छन्:

- राष्ट्रिय वन नीति निर्माण, परिमार्जन, अध्यावधिक तथा कार्यान्वयन ।
- वन तथा वातावरण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन ।
- अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था समन्वय, सहयोग र सहजीकरण ।
- वनको वर्गीकरण, वनको दिगो व्यवस्थापनका कार्यविधि, मापदण्ड सम्बन्धी ।
- वन पैदावारको ओसार पसार, आयात तथा विदेश निकासी सम्बन्धी ।
- वन क्षेत्रको भू-उपयोग परिवर्तन र वन क्षेत्रको भू-स्वामित्व सम्बन्धी ।
- वन तथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण र न्यायिक निरूपण सम्बन्धी ।
- दुर्लभ, लोपोन्मुख तथा प्रतिबन्धित प्रजाति र आनुवांशिक श्रोत सम्बन्धी ।
- वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा नियमन सम्बन्धी ।
- वन अतिक्रमण नियन्त्रण, सिमसार संरक्षण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी ।
- अन्तरप्रदेशीय वन व्यवस्थापन र भू-परिधि स्तरको व्यवस्थापन सहजीकरण सम्बन्धी ।
- वातारणीय सेवा र भुक्तानी सम्बन्धी ।
- सशस्त्र वन रक्षक सम्बन्धी ।
- अन्तरप्रदेशीय वनको विकास, सम्बर्द्धन संवर्धन र व्यवस्थापनको नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्माणमा सहयोग र समन्वय, वन क्षेत्रको तथ्याङ्क तथा सूचना ।
- आयातित वनस्पतिका प्रजातिहरूको प्रवेश, व्यवस्थापन र नियन्त्रण ।
- राष्ट्रिय स्तरका पुरस्कार (जस्तै : गणेशमान सिंह सामुदायिक वन राष्ट्रिय पुरस्कार), राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी, सेमिनार (जस्तै : सामुदायिक वन, साझेदारी वन, वन अधिकृतहरूको राष्ट्रिय गोष्ठी आदि)

- वन्यजन्तु पालन, प्रजनन, तथा जलचर संरक्षण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा समन्वय र प्रजाति संरक्षण विशेष कार्यक्रम ।
- भू तथा जलाधार संरक्षण, व्यवस्थापन र सदुपयोग ।
- राष्ट्रिय स्तरमा ठूला नदी प्रणालीहरूमा आधारित रहि भू-स्खलन तथा एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन ।
- राष्ट्रिय स्तरमा संवेदनशील, जोखिमपूर्ण, तथा महत्वपूर्ण जलाधार क्षेत्रहरूको पहिचान, विश्लेषण, व्यवस्थापन ।
- राष्ट्रिय स्तरमा भू-स्खलन तथा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुसन्धान तथा प्रविधि विकास नीति निर्माण ।
- भू तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, सम्बर्द्धन र व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय कानून, मापदण्ड र नियमन ।
- वातावरण संरक्षण, जलाधार व्यवस्थापन कार्यहरूको नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकन ।
- नदी प्रणाली तथा यसका जलाधार क्षेत्रहरूको एकीकृत संरक्षण व्यवस्थापन ।
- राष्ट्रिय स्तरमा पहिरो भू-स्खलन, क्षतिग्रस्त भूमि पुनरुत्थान, नदीउकास जग्गा व्यवस्थापन, सिमसार, तालतलैया, तथा अन्य वातावरणीय सम्बेदनशील क्षेत्रको व्यवस्थापन तथा नियमन ।
- जलाधार क्षेत्रहरूको सूचना, भू-सूचना प्रणालीहरू, नाप नक्शाहरू तयारी तथा अद्यावधिक ।
- राष्ट्रिय महत्वका राजमार्ग, जलविद्युतको जलाशय, पानीका स्रोतहरू, बाढीको प्रकोप/असर, सुखाक्षेत्र, मरुभूमीकरण जस्ता क्षेत्रहरूको दृष्टिकोणले जलाधारहरूको पहिचान, व्यवस्थापन योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन ।
- आर्थिक, सांस्कृतिक, पर्यापर्यटकीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका नदीप्रणाली, तालतलैयाका जलाधारहरूको योजना, आयोजना तर्जुमा तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- वृहत पहिरोहरूको अभिलेखीकरण, अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा नियमन ।
- अन्तरप्रदेश फैलिएका नदीप्रणालीहरूको भू-जोखिम/भू-विपद् व्यवस्थापनका लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन ।
- चुरे तराई मधेश क्षेत्रहरूको एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन ।
- जलावायु परिवर्तन अनुकूलन, समानुकूलन कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ।
- जलका लागि जलाधार व्यवस्थापन अन्तर्गत शहरी जलाधार, जलविद्युत जलाशयक्षेत्र, विकासका पूर्वाधारहरूको संरक्षण जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र पानीस्रोतको मात्रा र गुणस्तर कायम राख्ने सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

- जलाधार संरक्षण तथा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी कार्यमा मन्त्रालय र प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच समन्वयकारी भूमिका निर्वाह ।
- प्राकृतिक नदीनाला, ताल, तलैया, पोखरी, सिमसार एवम् जलाधारक्षेत्रको वातावरणीय संरक्षण एवम् स्वच्छता कायम सम्बन्धी नीति, योजना, कानुन, मापदण्ड र नियमन ।
- मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने नीति तथा कानुनको तर्जुमा गर्दा आवश्यक प्राविधिक सहयोग ।
- नीति, कानुन तथा मापदण्डको कार्यान्वयनको लागि योजना एवं कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन एवं मूल्यांकन ।

१.५ वन तथा भू-संरक्षण विभागका महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्य विभाजन

१. वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण महाशाखा

- सशस्त्र वन रक्षक सम्बन्धी ।
- वन क्षेत्रको भू-उपयोग परिवर्तन, वन क्षेत्रको भू-स्वामित्व सम्बन्धी ।
- वन तथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण र न्यायिक निरूपण सम्बन्धी ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन, राहत तथा उद्धार केन्द्र स्थापना र संचालन सम्बन्धी ।
- वन्यजन्तु पालन, प्रजनन, तथा जलचर संरक्षण सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड तथा समन्वय र प्रजाति संरक्षण विशेष कार्यक्रम ।
- राष्ट्रिय वनको संरक्षणको लागि आवश्यक नीति, नियम तथा कार्यक्रम तर्जुमा ।
- वन अतिक्रमण तथा वन पैदावारको हानी नोक्सानी रोकथाम ।
- वन डडेलो, मिचाहा प्रजाति लगायत विभिन्न जैविक तथा अजैविक तत्वहरूबाट वन संरक्षण ।
- वनमा लाग्ने रोग तथा कीराहरूको नियन्त्रण ।
- साइटिस सम्बन्धी । सिमसार सम्बन्धी ।
- वन सम्बन्धी प्रविधि विकास तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी ।
- जैविक विविधताको संरक्षणको आवश्यक नीति, निर्माण तथा कार्यक्रम तर्जुमा, समन्वय ।
- दुर्लभ, लोपोन्मुख तथा प्रतिबन्धित प्रजाति ।
- वन संरक्षण सम्बन्धमा परेका विभिन्न उजुरी निवेदन उपर आवश्यक कारवाही गर्ने ।

१.१ वन संरक्षण शाखा

- वन नोक्सानी गर्ने जैविक तथा अजैविक तत्वहरू निवारणका लागि नीति, ऐन कानुन निर्माण
- वन अतिक्रमण, चोरी कटानी नियन्त्रण तथा कानूनी कारवाही ।
- अवैध वन पैदावार निकासी, ओसार-पोसार नियमन ।

- वन संरक्षणमा क्रियाशिल विभिन्न सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवालाहरूसँग समन्वय ।
- वन डडेलो नियन्त्रण तथा रोकथाम ।
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाको लागि वन क्षेत्रको जग्गाको भोगाधिकार उपलब्ध गराउन
- व्यापारिक प्रयोजनको लागि कबुलियती वन उपलब्ध गराउने ।
- वन ऐन, नियम तथा प्रचलित कानूनको कार्यान्वयनमा सहयोग, सहजीकरण ।
- सशस्त्र वन रक्षक परिचालन ।

१.२ वन्यजन्तु संरक्षण शाखा

- संरक्षण क्षेत्र बाहिर वन्यजन्तु अपराध निवारणका लागि नीति, ऐन कानून निर्माण ।
- चोरी सिकारी तथा वन्यजन्तुको अवैध कारोवार नियन्त्रण तथा कानूनी कारबाही ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण र राहत वितरण सहजीकरण ।
- वन्यजन्तु संरक्षणमा क्रियाशिल विभिन्न सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवालाहरूसित समन्वय ।
- वन्यजन्तु संरक्षणका लागि सशस्त्र वन रक्षक परिचालन ।
- वन ऐन, नियम तथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानूनको कार्यान्वयनमा सहयोग, सहजीकरण ।
- योजनाहरूको प्राथमिकता निर्धारण र योजना निर्माण ।
- विभिन्न आयोजनाहरूसँग समन्वय र विभाग तथा आयोजनाहरूबाट सञ्चालित कार्यक्रमको तर्जुमा, अनुगमन, मूल्याङ्कन एवम् नियमन ।

१.३ साइटिस शाखा

- साइटिस सम्बन्धी काम गर्ने वैज्ञानिक निकाय सँग समन्वय गर्ने ।
- साइटिसमा वनस्पति तर्फको व्यवस्थापन निकायको रूपमा कार्यान्वयन ।
- साइटिसको अनुसूचीमा परेका वनस्पति र वनस्पतिजन्य उत्पादनको ओसारपोसार तथा व्यापार नियमन ।
- साइटिस सम्बन्धी राष्ट्रिय रिपोर्ट बनाउन मन्त्रालयलाई सहयोग गर्ने ।
- साइटिसको सूचीमा परेका वनस्पतिहरूको अध्ययन, अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने ।
- वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार तथा वातावरणीय सन्तुलन राख्न विभिन्न कार्यक्रमहरू निर्माणमा सहयोग ।

- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि आवश्यक कारवाही गर्ने ।

१.४ वन प्रविधि विकास तथा प्रमाणीकरण शाखा

- वन विज्ञानका विषयमा विभिन्न प्रविधिहरूको विकास तथा कार्यान्वयन ।
- वन विज्ञानका प्राविधिक विषयमा आइपरेका अन्योलका विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गरी प्रमाणीकरण गर्ने ।
- वन विज्ञान विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने विभिन्न विश्वविद्यालय, अनुसन्धान केन्द्रहरूसँग समन्वय गर्ने ।

२. वन व्यवस्थापन महाशाखा

- अन्तरप्रदेशीय वनको विकास, संवर्द्धन र व्यवस्थापनको नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्माण सम्बन्धी ।
- देशको वन नीति, रणनीति, योजना, गुरुयोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी ।
- वनको वर्गीकरण, वनको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धी सहजीकरण ।
- वन तथा वातावरण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन ।
- अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्था समन्वय, सहयोग र सहजीकरण ।
- वन सम्बन्धमा अन्तर प्रादेशिक नीति निर्माण तथा आवश्यक समन्वय ।
- वन संवर्द्धन, विकास तथा सदुपयोग सम्बन्धी ।
- सहभागितामूलक वन व्यवस्थापन (सामुदायिक, साझेदारी, कवुलियती, धार्मिक आदि) सम्बन्धी नीति, नियम, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि निर्माण सम्बन्धी ।
- आनुवांशिक स्रोत सम्बन्धी । वीउ बगैँचा स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी ।
- निजी, सार्वजनिक तथा शहरी वन विकास सम्बन्धी ।
- वन पैदावारको ओसारपसार, आयात तथा विदेश निकासी सम्बन्धी ।
- वातारणीय सेवा र भुक्तानी ।
- अन्तरप्रदेशीय वन व्यवस्थापन र भू-परिधि स्तरको व्यवस्थापन सम्बन्धी ।
- आयातित वनस्पतिका प्रजातिहरूको प्रवेश, व्यवस्थापन र नियन्त्रण ।
- वनको नक्साङ्कन, तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र प्रकाशन सम्बन्धी ।

२.१ वन व्यवस्थापन शाखा

- वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनको लागि रणनीतिक, आवधिक योजनाहरू तयारीमा सहयोग ।
- अन्तर प्रादेशिक योजनाहरूको कार्यान्वयनमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- संचालित कार्यक्रम तथा योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ।

- वन पैदावार सदुपयोग सम्बन्धी नीतिनियम तर्जुमा ।
- वन पैदावार विक्री वितरण तथा बजार व्यवस्थापनमा सहयोग ।
- वन विकास तथा उत्पादन अभिवृद्धिमा निजी क्षेत्रको सहभागिता सम्बन्धी ।

२.२ वन सम्बर्द्धन शाखा

- आर्थिकरूपले महत्वपूर्ण प्रजातिको वंशाणुगत गुणमा सुधार गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- भविष्यमा दिगोरूपले उन्नत तथा गुणस्तरीय बीउ उत्पादन गरी वृक्षारोपणको लागि उपलब्ध गराउन वन बीउ बगैँचा स्थापना र व्यवस्थापन ।
- डिभिजन वन कार्यालयहरू, विभिन्न संघसंस्थाहरू, एवं निजी स्तरमा समेत गुणस्तरीय बीउ उपलब्ध गराउने र बीउ स्रोतहरू पहिचान, दर्ता, तथा व्यवस्थापन, बीउ संकलन, प्रशोधन, भण्डारण, तथा वितरणजस्ता कार्यहरूमा सहयोग, समन्वय ।
- वन सम्बर्द्धन प्रदर्शन स्थलहरूको स्थापना गरी विभिन्न उपचार विधिहरू मध्ये उपयुक्त उपचार विधि प्रमाणीकरण ।
- प्रोभिनेन्स परीक्षण (Provincence Test) लगायतका कार्यहरू ।
- महत्वपूर्ण तर सङ्कटपूर्ण अवस्थामा रहेको प्रजातिहरूको संरक्षण, अनुसन्धान, तथा व्यवस्थापन ।
- वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका लागि वन सम्बर्द्धन सम्बन्धी उपयुक्त सामग्रीहरूको तयारी र वितरण ।
- वन सम्बर्द्धन प्रविधि र वृक्ष सुधार सम्बन्धी ।

२.३ सामाजिक वन शाखा

- सामुदायिक वन लगायत जनसहभागितामा आधारित अन्य वन व्यवस्थापन पद्धति सम्बन्धमा नीति, नियम, ऐन कानून, निर्देशिका, मापदण्ड बनाउनमा सहयोग ।
- सामाजिक वन व्यवस्थापन पद्धतिको राष्ट्रिय तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र प्रकाशन ।
- सामाजिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय पुरस्कार सञ्चालन ।
- सामाजिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय गोष्ठी, सभा, सम्मेलन सञ्चालन, व्यवस्थापन ।
- समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनका लागि सहयोगी विकास साझेदार, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू, सञ्जालहरू बीच समन्वय र सहकार्य ।
- वन संरक्षण तथा विकासमा जनसहभागिता परिचालन ।
- विभिन्न प्रचार प्रसारका सामग्रीहरू तयारी तथा वितरण ।
- वन विभागका नीतिनियम कार्यक्रम जनसमुदाय तथा नीति निर्माताहरूसम्म नियमित प्रवाह ।

२.४ निजी तथा सार्वजनिक वन शाखा

- निजी, सार्वजनिक तथा शहरी वन विकास सम्बन्धमा आवश्यक नीतिनियम, निर्देशिका, मापदण्ड निर्माणमा सहयोग ।
- निजी, सार्वजनिक तथा शहरी वन विकास सम्बन्धमा प्रदेश तथा स्थानीय तहहरू बीच समन्वय र सहयोग ।
- निजी, सार्वजनिक तथा शहरी वन विकास तथा विस्तारका लागि प्रचारप्रसार तथा आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालनका लागि विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ, सस्थाहरू बीच समन्वय गर्न ।
- निजी, सार्वजनिक तथा शहरी वनको उपयोग तथा दिगो वन विकास सम्बन्धमा आवश्यक नीति, निर्माणमा सहयोग ।
- वन विकास तथा उत्पादन अभिवृद्धिमा निजी क्षेत्रको सहभागिता सम्बन्धी ।

२.५ भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा नक्साङ्कन शाखा

- नेपालको वन क्षेत्रमा आएको परिवर्तन सम्बन्धी सूचना संकलन ।
- रिमोट सेन्सिङ तथा अन्य आधुनिक पद्धतिबाट प्राप्त तथ्याङ्क विश्लेषण तथा नक्साङ्कन ।
- विभिन्न विषयगत नक्सा तयारी तथा प्रकाशन ।
- विभागका विभिन्न क्रियाकलापको तथ्याङ्क संकलन तथा नक्साङ्कन ।
- सूचना तथा तथ्याङ्क, प्रवाह प्रणाली सुदृढीकरण ।
- वन डडेले सूचना प्रणाली (Forest Fire Information System) सूचना प्रवाह ।

३. जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन महाशाखा

- वृहत् पहिरोहरूको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक नीतिनियम, कानून तर्जुमा एवम् नियमन कार्यहरू गर्ने, गराउने ।
- राष्ट्रियस्तरमा रहेको वृहत् पहिरोहरूको सर्वेक्षण, जोखिम आँकलन, सम्वेदनशीलता अध्ययन र अभिलेखिकरण सम्बन्धी ।
- विभिन्न भूपरिधिस्तरमा पहिरोवाट हुन जाने असरहरू समेत समावेश गरी Landslide Atlas तयार गर्ने गराउने ।
- आकस्मिक रूपमा पहिरोवाट हुने राष्ट्रियस्तरको क्षतिको लेखाजोखा (Rapid Damage Assessment) गर्ने, गराउने ।
- जलाधार क्षेत्रहरूको पहिचान, वर्गीकरण र प्राथमिकीकरण सम्बन्धी ।

- अन्तरदेशिय, अन्तर प्रदेशिय फैलिएका नदी प्रणालीहरूको उपल्लो र तल्लो तटिय अन्तरसम्बन्ध कायम गर्दै एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी ।
- बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्रहरूको कार्यको समन्वयन गर्ने ।
- जलाधार स्रोत सम्बन्धी भू-जैविक तथा सामाजिक/आर्थिक तथ्याङ्कहरू अध्यावधिक राखी सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन ।
- भू-उपयोग विकाससँग सम्बन्धित संरक्षण र विकासका नमुना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, गराउने ।
- विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचना संकलन, विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान तथा न्यूनीकरण सम्बन्धी ।
- क्षतिग्रस्त भूमी, नदीउकास जग्गा जस्ता क्षेत्रहरूको नक्साङ्कन गरी व्यवस्थापकीय कार्यान्वयन योजना तर्जुमा सम्बन्धी ।
- भू तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्ध प्रविधिहरूको स्थलगत प्रदर्शन ।
- जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन सम्बन्धी ज्ञान, प्रविधि तथा अन्य वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रचारप्रसार सम्बन्धी ।
- बाढी, पहिरो जस्ता जलजन्य प्रकोपहरूको पूर्व सूचना प्रणालीको विकास तथा विस्तार
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पहिचान भएका सिमसार तथा तालतलैयाहरूको सर्वेक्षण तथा अभिलेखिकरण ।
- सिमसार क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनको लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन कार्य गर्ने ।
- विभागीय प्रमुखले तोकेको अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

३.१ योजना तथा जलाधार सूचना प्रणाली शाखा

- भू-क्षय तथा जलाधारीय अवस्था सम्बन्धी जोखिम तथा प्रकोप मापन, जलाधार एट्लस लगायत विभिन्न नक्साङ्कन ।
- उप जलाधारहरूको प्राथमिकता निर्धारण र कार्य योजना निर्माणमा सहयोग ।
- योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक जलाधार स्रोतहरूको सूचना प्रणाली विकास, निर्देशिका, मापदण्ड तयार ।
- जलाधार स्रोत सम्बन्धी भू-जैविक तथा सामाजिक/आर्थिक तथ्याङ्कहरू अध्यावधिक राखी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन ।
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरूका सम्बन्धित निकायहरूसँग जलाधारीय स्रोत सम्बन्धी सूचना आदान प्रदान ।

- संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका अवस्था पहिचान तथा विश्लेषणका आधारमा वार्षिक एवम् आवधिक योजना कार्यक्रमहरू निर्माणमा सहयोग ।

३.२ संवेदनशील जलाधार व्यवस्थापन शाखा

- जलविद्युत जलाशय, शहरी जलाधारक्षेत्रका पानी श्रोतहरूको व्यवस्थापन, तालतलैया क्षेत्रहरूको जलाधार सिंचाई नहर, रणनीतिक सडक जस्ता अन्य महत्वपूर्ण पूर्वाधारहरूको जलाधार स्तरमा समस्या पहिचान गर्दै सो को व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम पहिचान गर्ने ।
- भू-विपदबाट जोखिमयुक्त बस्ती क्षेत्र पहिचान, सर्वेक्षण, अभिलेखीकरण, संरक्षण ।
- जलवायु परिवर्तनका असरहरूका कारणले सुखाग्रस्त क्षेत्र, जल तनाव, बाढीबाट हुने खोला किनार क्षेत्रहरूको पहिचान, सर्वेक्षण, अभिलेखीकरण तथा व्यवस्थापन ।
- पुरातात्विक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व बोकेका क्षेत्रहरूको जलाधार विवरण तयार गर्ने र सोको संरक्षण व्यवस्थापन ।
- क्षतिग्रस्त भूमी, नदीउकास जग्गा जस्ता क्षेत्रहरूको नक्साङ्कन गरी सो बाट हुने बहुआयामिक क्षति आंकलन गरी सो सम्बन्धी आवश्यक नीति, कार्यक्रम तथा योजना तर्जुमा गर्दै संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका निकायहरूसँग आवश्यक सहजीकरण तथा समन्वय ।

३.३ सीमसार संरक्षण शाखा

- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पहिचान भएका तालतलैयाहरूको सर्वेक्षण तथा अभिलेखीकरण ।
- जलाधार स्तरमा हुने थिग्रीकरण सर्वेक्षण तथा यसको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक योजना, नीति, कार्यक्रम तथा नियमन सम्बन्धी आवश्यक सुझाव सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गराउने ।
- ताल तलैयाहरूको संरक्षण तथा प्रवृद्धनार्थ आवश्यक नीति, योजना तर्जुमा गर्ने र नियमन गर्ने ।
- सिमसार क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनको लागि एकिकृत जलाधार व्यवस्थापन कार्य गर्ने ।
- ताल तलैयाहरूको पुनर्जलभरण सम्बन्धी आवश्यक प्रविधिमूलक कार्यहरू गर्ने ।
- वातावरणीय सेवा भुक्तानी सम्बन्धी आवश्यक नीति, निर्देशिका तयार गर्ने ।

३.४ पहिरो व्यवस्थापन शाखा

- राष्ट्रियस्तरमा रहेको वृहत् पहिराहरूको सर्वेक्षण, जोखिम आंकलन, संवेदनशीलता अध्ययन गर्ने र सोको अभिलेखीकरण गर्ने ।
- वृहत् पहिराहरूको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक नीतिनियम, कानून तर्जुमा एवम् नियमन सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।
- पहिरोहरूको रोकथाम तथा व्यवस्थापनका लागि प्रविधिमूलक कार्यक्रमहरूको विकास, विस्तार सम्बन्धी कार्यहरू गर्न अन्य शाखाहरूसँग समन्वय र सहजीकरणको वातावरण सिर्जना गर्ने ।

- विभिन्न भूपरिधिस्तरमा पहिरोबाट हुन जाने असरहरू समेत समावेश गरी Landslide Atlas तयार गर्न र सो सम्बन्धी जानकारी प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई गराउनको लागि आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।
- आकस्मिक रूपमा पहिरोबाट हुने राष्ट्रिय स्तरको क्षतिको तत्काल विवरण (Rapid Damage Assessment) सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।
- प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्य गरी पहिरो रोकथामको रणनीतिक योजना तयार तथा कार्यान्वयन ।
- भू तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्धी मौजुदा ऐन नियमहरूमा आवश्यक संशोधन गर्न कारवाही चलाउने ।
- प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन गर्ने निकायहरूबीच केन्द्रिय स्तर एवं जिल्ला स्तरमा समन्वय गर्ने आधारशिलाहरू विकास गर्ने, ।
- आवश्यकता अनुसारका विषयहरू (जस्तै नदी उकास जग्गा) सम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तयारी तथा कार्यान्वयन ।
- प्राकृतिक नदीनाला, तालतलैया, पोखरी, सिमसार जस्ता क्षेत्रहरूमा हुन सक्ने प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

३.५ संरक्षण प्रविधि विकास शाखा

- राष्ट्रिय स्तरका महत्वपूर्ण भूपरिधि क्षेत्रहरूको भूखलन तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्धी कार्यमूलक अनुसन्धान सम्बन्धी आवश्यक नीति, योजना तथा कार्यक्रम सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने
- भू तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्धी प्रविधिहरूको स्थलगत प्रदर्शन गर्ने/गराउने ।
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका लागि भू तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्धी ज्ञान, सूचना तथा प्रविधि उपलब्ध गराउने ।
- प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी भू-क्षमतामा आधारित ज्ञान, प्रविधि तथा अन्य वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रदेश तथा अन्तरप्रदेश स्तरमा प्रवर्द्धन एवम् प्रचार प्रसार गर्ने ।
- प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रविधि, सूचना तथा अन्य जानकारीहरू प्रदेश सरकार, जलाधार संरक्षण केन्द्र र स्थानीय सरकारका निकायहरूलाई उपलब्ध गराई आवश्यक सहजीकरण, समन्वय गर्ने ।
- राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्यको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक सहयोग गर्दै समन्वयात्मक अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- प्राकृतिक प्रणाली अनुगमन/अध्ययन गर्ने ।

३.६ भू-उपयोग विकास तथा विपद् न्यूनीकरण शाखा

- भू-उपयोग विकास नीतिसँग नबाझिने गरी भू-उपयोग विकासको लागि आवश्यकता अनुसार नीति, रणनीतिहरू तयार गर्ने ।
- भू-उपयोग विकाससँग सम्बन्धित सरकारी, गैह्रसरकारी संस्थाहरू र दातृ निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- भू-उपयोग विकाससँग सम्बन्धित संरक्षण र विकासका नमुना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, गराउने ।
- विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचना संकलन, विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा समानुकूलनसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क तथा सूचना सङ्कलन, विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने, गराउने तथा बदलिदो परिवेशमा उपयुक्त हुने प्रविधि तथा रणनीति विकास गर्ने, गराउने ।
- जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संरक्षण साझेदारहरूसँग समन्वय सहकार्य गर्ने ।
- विपद् न्यूनीकरणका लागि सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, गराउने ।

विभागमा ३ वटा महाशाखा बाहेक सोझै महानिर्देशक मातहत रहेका निम्न अनुसारका ४ वटा शाखाहरूको कार्य विभाजन

क) शसस्त्र वन सुरक्षा शाखा

- वन अतिक्रमण, वन्यजन्तु संरक्षण तथा वन अपराध नियन्त्रण तथा रोकथाम ।
- हातहतियारको नियमित मर्मत संभार तथा संरक्षण ।
- कार्यालय, कार्यालय सामग्री तथा बरामद भएका वस्तुभाउ, जिन्सीको संरक्षण ।
- सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्र ।
- सशस्त्र वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तथा रिफ्रेशर तालिमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- सशस्त्र वन रक्षकहरूको तन्दुरुस्ती र कर्तव्य परायणता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम संचालन ।
- आखेटो पहारहरूको संरक्षण ।
- वन अतिक्रमण, वन्यजन्तु संरक्षण तथा वन अपराध नियन्त्रण तथा रोकथाम ।
- हातहतियारको नियमित मर्मत संभार तथा संरक्षण ।

ख) कर्मचारी प्रशासन शाखाको कार्यविवरण

विभाग र मातहतका कार्यालयहरूको समग्र व्यवस्थापनको मुख्य दायित्व कर्मचारी प्रशासन शाखा रहनेछ । यस शाखाको उद्देश्य विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको कर्मचारीको पदपूर्ति, सरुवा, दरबन्दी श्रृजना, अभिलेख तयारी लगायत कर्मचारीको सेवा सुविधा सम्बन्धी दैनिक प्रशासन तथा कार्यालयका भौतिक सम्पत्ति समेतको उचित संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने रहनेछ । यस शाखाले विभागको आवश्यकता अनुसारको वेभसाइट, बनाउने, तथ्याङ्क डाटावेस तयारी गर्ने, विभिन्न कम्प्युटर हार्डवेयर र सफ्टवेयरको विकास, मर्मत, सम्भार तथा रहेका कम्प्युटर टाइपिङ लगायतका सम्पूर्ण कार्य गर्नेछ ।

ग) आर्थिक प्रशासन शाखाको कार्यविवरण

विभागको सम्पूर्ण आर्थिक प्रशासन र कारोवार हेर्ने गरी आर्थिक प्रशासन शाखाको व्यवस्था गरिएको छ । यस शाखाले सालवसाली रूपमा तर्जुमा हुने बजेट तथा कार्यक्रमको लागि बजेट अनुमान तयार गर्ने, यसको लागि आवश्यक तथ्याङ्क, विवरण सङ्कलन गर्ने, स्वीकृत बजेट बाँडफाँड, अख्तियारी तयार पर्ने, विनियोजन धरौटी, राजस्व आम्दानीको लेखा राख्ने, यसको मासिक, चौमासिक, अर्धवार्षिक, वार्षिक विवरण तयार पारी सो को आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने, लेखा परिक्षणवाट दर्शाइएका बेरुजुहरूको लगत राख्ने, आवश्यक प्रमाण जवाफ तयार पारी बेरुजु फछ्यौट गराउने, वैदेशिक सहयोग समावेश भएका बजेटहरूका हकमा दातृसंस्थाहरूलाई आवश्यक आयोजना विवरण तयार गर्ने लगायतका विभागको आर्थिक सल्लाहकारको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

घ) ऐन नियम परामर्श शाखाको कार्यविवरण

विभागमा आइपर्ने कानूनी समस्यासँग सम्बन्धित आदेश, कानूनी परामर्श दिन र वन सम्बन्धी ऐन नियम समयानुकूल संशोधन गर्ने आदि कार्यहरू गर्ने गरी कानून सेवा अन्तर्गत रा.रा.प. श्रेणीका अधिकृत रहने व्यवस्था गरिएको छ ।

१.६ वन तथा भू-संरक्षण विभागको दरबन्दी विवरण

यस विभागको सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट मिति २०७५/०४/२८ मा स्वीकृत भएको संगठन संरचना अनुसार विभागमा विभिन्न सेवा समूहका जम्मा ११२ जनाको दरबन्दी रहेको छ । उक्त संगठन संरचना अनुसार हाल कायम रहेको दरबन्दी, पदपूर्तिको अवस्था र रिक्त दरबन्दीको विवरण अनुसूची २ मा दिइएको छ ।

१.७ वन तथा भू-संरक्षण विभागबाट प्रदान गरिने सेवाहरू

यस विभागका विभिन्न महाशाखा र शाखाहरूबाट तोकिएका सेवाहरू चुस्त रूपमा प्रदान गर्ने गरिएको छ । यस विभागमा दरबन्दी अनुसार कर्मचारी अपुग रहेको अवस्था छ । कर्मचारीहरूको अभावका बाबजुद पनि उपलब्ध कर्मचारीहरूको व्यवस्थापन गरी विभागबाट उपलब्ध हुने सेवाहरू छिटो छरितो गर्न नागरिक बडापत्र तयार पारी सार्वजनिक रूपमा टाँसिएको छ । यस विभागको नागरिक बडापत्र अनुसूची ३ मा राखिएको छ ।

२. वन तथा भू-संरक्षण विभागको कार्यक्रमहरू:

विभाग र विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट आ.व. २०७६।७७ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको परिचय

१. वन तथा भू-संरक्षण विभाग

यस कार्यक्रम अन्तर्गत वन तथा भू-संरक्षण विभागमा कार्यरत कर्मचारीको तलब भत्ता, पोशाक तथा खाद्यान्न लगायत दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने मसलन्द, फर्निचर, इन्धन जस्ता कार्यमा खर्च गरिएको छ । साथै कार्यालय भवन संरचना निर्माण कार्य थालनी तथा मर्मत कार्य भएको ।

२. डिभिजन वन कार्यालयहरू (वन सुरक्षा सैनिक समेत)

वन सुरक्षासँग सम्बन्धित कर्मचारीहरूको तलब, भत्ता र अन्य अनिवार्य दायित्व, प्रशासनिक खर्चहरू र शसस्त्र वन रक्षकको व्यापक संरचना निर्माण कार्यको थालनी तथा मर्मत कार्य भएको, डडेलो नियन्त्रण सामाग्री (१६० सेट) खरिद तथा २ जिल्लामा वन सुरक्षा योजना कार्यान्वयन, कोभिड-१९ को लागि सुरक्षा सामाग्री खरिद गरी ४० वटा डिभिजन वन कार्यालयहरूमा वितरण गरिएको ।

३. राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

सरकारद्वारा व्यवस्थित वन क्षेत्रहरूमा वन विकास, वन सुदपयोग, वन संरक्षण लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न यो कार्यक्रम संचालन हुँदै आएको छ । वनको हैसियतमा सुधार ल्याइ दिगो व्यवस्थापनको माध्यमबाट रोजगारी, राजश्व अभिवृद्धि गर्दै जनताको वन पैदावार सम्बन्धी आवश्यकता परिपूर्ति गरी वातावरण संरक्षण, पर्या-पर्यटन, जैविक विविधता संरक्षण लगायत वन डडेलो, वन अतिक्रमण, वन्य जन्तु चोरी तस्करी जस्ता वन अपराधको रोकथाम र नियन्त्रणको साथै वृक्षारोपण, पुनरुत्पादन संरक्षण गरी वनको हैसियतमा सुधार ल्याउने कार्यक्रमहरू संचालित छन् ।

४. जलाधार संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

जलाधारहरूको एकीकृत व्यवस्थापन गर्दै जमिन, माटो र पानीको संरक्षण गरी जनताको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष टेवा पुऱ्याउने यस कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ । नेपालका महत्वपूर्ण जलाधार क्षेत्रहरूको संरक्षण तथा सम्बर्धन गरी बाढी, पहिरो, भूक्षय जस्ता प्राकृतिक प्रकोपको चाप कम गर्दै पारिस्थितिक सन्तुलन कायम राख्न सघाउ पुऱ्याउने र जलाधार क्षेत्रहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापनबाट भू-क्षय कम गरी जमिनको उर्वराशक्ति कायम राख्नका साथै विकास निर्माणका पूर्वाधारहरूको संरक्षणमा सघाउ पुऱ्याउने ।

५. सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम

सिमसार एक महत्वपूर्ण पारिस्थितिकीय प्रणाली मध्ये एक हो । सिमसार क्षेत्रले जैविक विविधतालाई संरक्षण गर्नु साथसाथै स्थानीय जनताको जिविकोपार्जनको स्रोतको रूपमा पनि महत्वपूर्ण भूमिका प्रवाह गर्छ । राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय महत्वका सिमसारहरूको संरक्षण, सम्बर्धन, प्रभावकारी पुर्नस्थापना, सिमसार जन्य स्रोतको दिगो

व्यवस्थापन र सदुपयोग, सिमसार व्यवस्थापनमा सुशासन कायम गर्ने तथा सरोकारवालाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

६. प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम मार्फत विभिन्न समूहहरूलाई पर्यापर्यटन प्रवर्धनका लागि अनुदान दिई उनीहरूलाई पर्यटन उन्मुख कार्यक्रम संचालन गर्न सहयोग पुग्छ ।

७. जोखिमयुक्त जलाधारमा जलवायु समानुकूलन कार्यक्रम

नेपाल सरकार र UNDP/GEF को संयुक्त रुपमा सञ्चालन हुन गइरहेको (Developing Climate Resilient Livelihoods in the Vulnerable Watersheds in Nepal) नामक परियोजना प्रदेश १ को खोटाङ्ग र ओखलढुङ्गा अन्तर्गत दूधकोशी जलाधार क्षेत्रमा सन् २०२०-२०२४ सम्म सञ्चालन हुने उक्त कार्यक्रम मूलभूत रुपमा बहु प्रकोप व्यवस्थापन / न्यूनीकरण, सुख्खा क्षेत्र व्यवस्थापनका साथै जीविकोपार्जन र आर्थिक समृद्धिमा वृद्धि जस्ता विषयहरूलाई समेट्ने गरी क्रियाकलापहरू सम्पादन गर्न बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत भएको ।

८. पर्वतीय जलाधारहरूको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन आयोजना (Building Climate Resilience of Watersheds in Mountain Eco-Regions Project-BCRWME)

पर्वतीय जलाधारहरूको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन आयोजनाको सामान्य जानकारी

जलवायु समानुकूलन नमुना कार्यक्रम (Pilot Programme on Climate Resilience) जलवायु लगानी कोष (Climate Investment Fund) को आर्थिक सहयोगमा सञ्चालित कार्यक्रम हो । विश्वका नौ देशमा सञ्चालित यो कार्यक्रम नेपालमा समेत सञ्चालन भएको हो । यस कार्यक्रमले विश्वका विकासोन्मुख देशहरूलाई जलवायु परिवर्तन समानुकूलनको बाटो अनुशरण गर्न आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराई गरिवी निवारणको लक्ष्य प्राप्त गर्न समेत सहयोग पुऱ्याइरहेको छ । जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जना भएका असरलाई न्यून गरी जलवायु परिवर्तन समानुकूलन समाज निर्माणका लागि नेपाल सरकारबाट वि.सं. २०६९ सालमा स्वीकृत यस कार्यक्रम अन्तर्गत तयार पारिएको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन रणनीतिक कार्यक्रम (Strategic Program for Climate Resilience SPCR) ले जलवायु परिवर्तनको जोखिमलाई प्राथमिकतामा राखी यसका प्रभावहरूलाई सम्बोधन गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरूको रूपरेखा तयार पारेको छ । जलवायु परिवर्तन समानुकूलन रणनीतिक कार्यक्रमका पाँचवटा अंगको रुपमा पर्वतीय जलाधारहरूको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन आयोजना (Building Climate Resilience of Watersheds in Mountain Eco - Regions, BCRWME Project) रहेको छ । यस आयोजनाले आफ्नो उद्देश्य अनुरूप पर्वतीय क्षेत्रमा बस्ने समुदायहरूलाई विद्यमान पानीको स्रोतमा सहज पहुँच, पर्याप्त स्वच्छ पिउने पानीको सहज उपलब्धता, सिंचाई तथा अन्य उपयोगमा भइरहेको समस्याहरूको समाधान गर्न सहयोग पुऱ्याएको छ ।

आयोजना लागू भएका क्षेत्र

यस आयोजनाद्वारा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू सुदूरपश्चिम प्रदेशको तल्लो पश्चिम सेती र वुढीगंगा नदीहरूका जलाधारको ३५३४ वर्ग कि.मि.क्षेत्रफलमा सञ्चालन भएको छ र यी दुई जलाधार क्षेत्रले अछाम, बैतडी, बझाङ्ग, बाजुरा, डडेल्धुरा र डोटी गरी ६ जिल्लाको १०८ गा.वि.स. (साविकका) हरूलाई समेटिएको छ । हालको पालिका विभाजन अनुसार यो आयोजना उपरोक्त ६ वटा जिल्लाका ८ नगरपालिका र १६ गाउँपालिकाका जम्मा १५२ वडामा सञ्चालन भएको छ । एक गा.वि.स. (साविकको गा.वि.स.) भित्रको सम्पूर्ण योजना (Scheme) सहितको पूर्ण प्याकेजलाई उप आयोजना (Sub-project) भनिन्छ । आयोजना क्षेत्र भरिमा १०८ वटा गा.वि.स हरू रहेकोले उप आयोजना कार्यान्वयन गर्न सहजताका लागि १०८ वटा उप आयोजनाहरूलाई चारवटा व्याचमा विभाजन गरी विभिन्न आर्थिक वर्षहरूमा तोकिएको संख्या अनुसार उपआयोजना कार्यान्वयन गरिएको छ । प्रत्येक उपआयोजनाको बजेट सीमा ननाघने गरी आयोजनाको उद्देश्य अनुरूप बाँकी कार्यहरू (Post Support) को रूपमा पनि गरेको छ ।

आयोजनाको लक्ष्य

नेपालका पर्वतीय क्षेत्रमा बसोबास गरिरहेका समुदायहरूको जलवायु परिवर्तन समानुकूलनमा सुधार हुने छ ।

आयोजनाको अपेक्षित उपलब्धी

जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक प्रभावबाट बढी पीडित हुन सक्ने समुदायहरू सम्म जलश्रोतको उपलब्धता र सहज पहुँचमा सुधार हुनेछ । यस आयोजना क्षेत्र भित्रका करिब ४५,००० घरधुरी लाभान्वित हुनेछन् ।

आयोजनाका तीनवटा अपेक्षित प्रतिफल रहेका छन्:

- क) पानीका स्रोतहरू र ती स्रोतहरूका जलाधार क्षेत्रहरूको समुचित संरक्षण, व्यवस्थापन एवं सुधारिएका पानी संकलन गर्ने संरचना निर्माण गरी समुदायहरूलाई सुख्खा मौसममा समेत पानीको उपलब्धता बढाउने ।
- ख) स्थानीय समुदाय र नेपाल सरकारले एकीकृत रूपमा भू तथा जलाधार व्यवस्थापन गरी स्थानीय समुदायहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।
- ग) नेपाल सरकारले यस आयोजनाबाट प्राप्त हुने अनुभव र सिकाईका आधारमा उपयुक्त प्रक्रिया-कार्यविधि अपनाई देशभरि जलवायु परिवर्तन समानुकूलित भू तथा जल संरक्षण कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं विस्तार गर्ने ।

आयोजनाको कार्यान्वयन अवधि र बजेट

आयोजना २० जनवरी २०१४ बाट शुरू भई ३१ जुलाई २०२० मा सम्पन्न भएको छ । आयोजनालाई एशियाली विकास बैंक (ADB) मार्फत जलवायु लगानी कोषबाट २३.५३७ मिलियन अमेरिकी डलर, नर्डिक विकास कोषबाट ४.६३ मिलियन अमेरिकी डलर अनुदान सहयोग प्रदान गरेको तथा नेपाल सरकारबाट यस आयोजनाका लागि १.९४ मिलियन अमेरिकी डलर समेत व्यहोर्ने गरी आयोजनाको कुल बजेट ३०.११ मिलियन अमेरिकी डलर रहेको छ ।

आयोजनाको कार्यान्वयन अवधि र बजेट

आयोजनाको खर्च विवरण (Expenditure by source Up to 31 Ashadh 2077)

SN	Source	FY 2070/071	FY2071/072	FY2072/073	FY2073/074
1	GON Fund	1,495,128.78	26,570,325.00	32,919,913.24	47,823,498.48
2	ADB Grant	3,130,189.22	88,580,373.00	291,124,011.46	472,793,988.47
	Total	4625318.0	115150698	324043924.7	520617486.95

SN	Source	FY 2074/075	FY 2075/076	FY 2076/077	Total
1	GON Fund	52,511,411.43	61,339,972.00	43,491,265.67	266,151,514.60
2	ADB Grant	491,809,371.38	672,091,192.61	162,142,183.93	2,181,671,310.07
	Total	544320782.81	733431164.61	205633449.6	2447822824.67

Projected Total project fund

Fund Utilization: as of 31 Ashadh 2076

USD1=NRS100

SN	Source	Allocation	Expenditure	Balance
1	GON Fund	194,000,000.00	266,151,514.60	(72,151,514.60)
2	ADB Grant	2,353,700,000.00	2,181,671,310.07	172,028,689.93

आयोजनाको उपलब्धी

क्रियाकलाप	उपलब्धि
जम्मा लाभान्वित घरधुरी (संख्या)	५१२७८
Tap Stand (संख्या)	१०४६
Reservoir Tank (RVT) (संख्या)	६१९
Irrigation Pond (संख्या) घन मिटर १३ र २६) (size)	४६३
Irrigated Facility Land (Hac)	५९९१२.
Water supply Pipeline (m)	८८९१८६
Plantation (Hac)	३२७२४५.
Fodder	३७५४५.
Fruit	२६५३
Tree	२४४
Training – Events	२५७
Male (No)	३९८७
Female (No)	२६५२

३. वन तथा भू-संरक्षण विभागको वार्षिक प्रगति

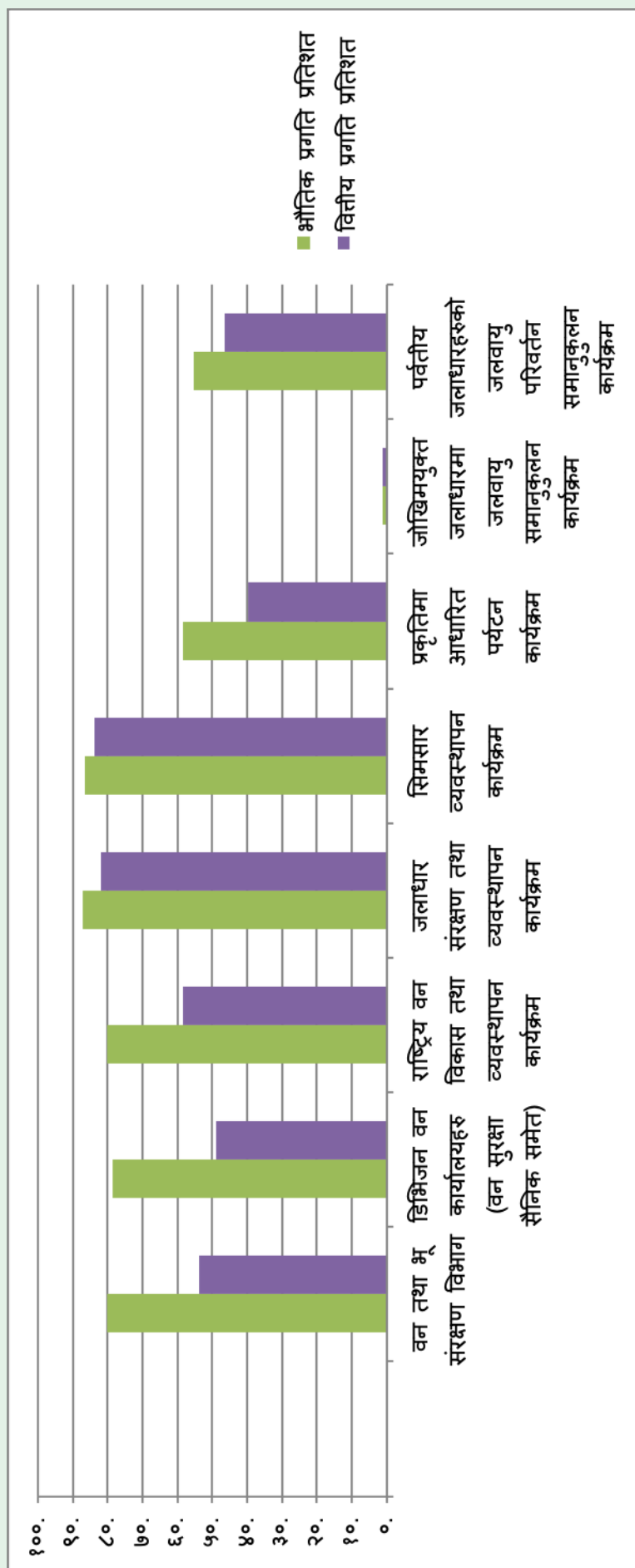
आ.व. २०७६/७७ को वित्तीय तथा भौतिक प्रगतिको अवस्था वारे समष्टिगत रूप तथा संगठनात्मक अन्य प्रगति निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ । विस्तृत रूपमा वित्तीय तथा भौतिक प्रगति बारे अनुसूची -४ मा दिइएको छ ।

३.१ वार्षिक भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

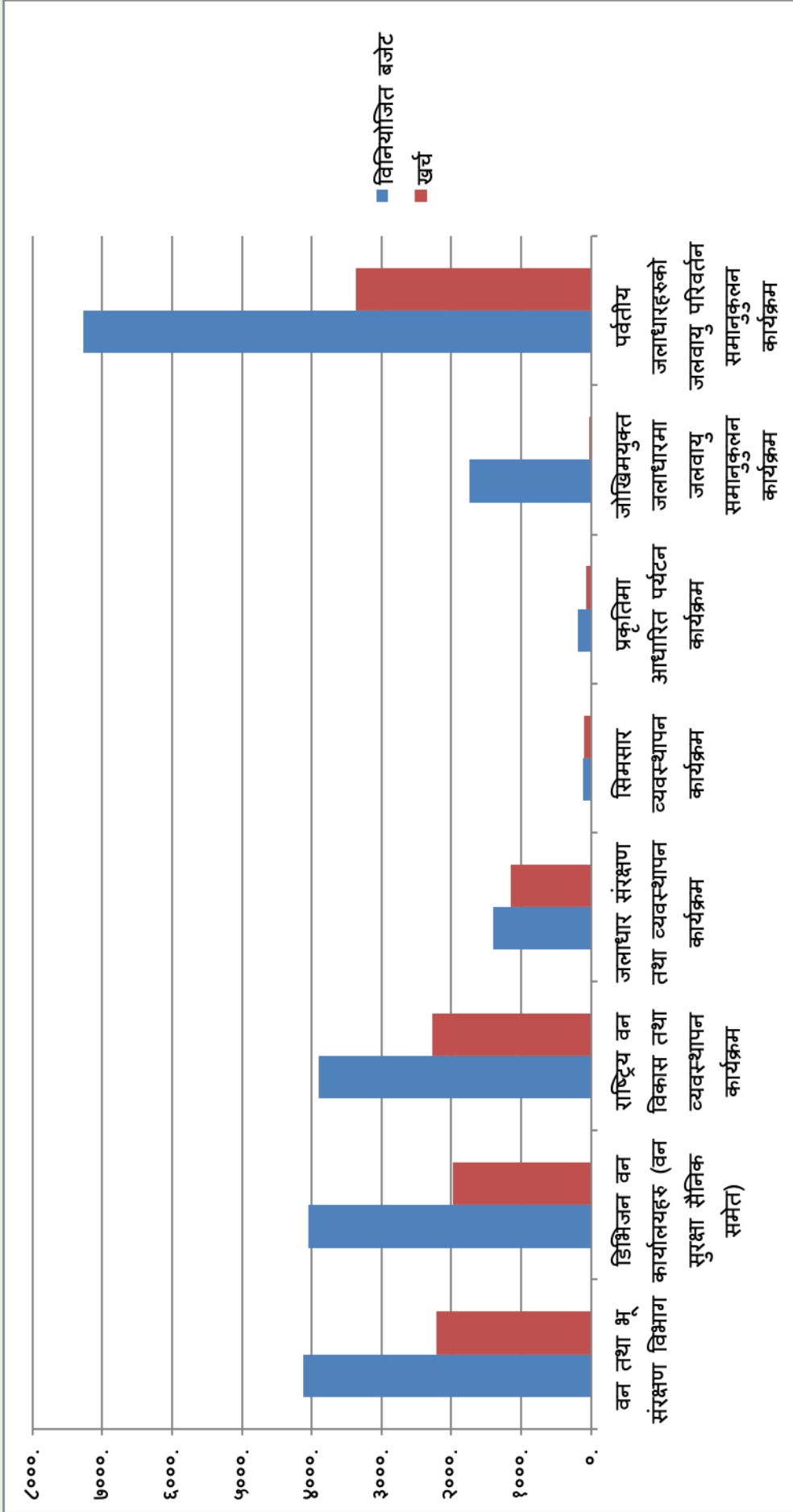
वन तथा भू-संरक्षण विभाग अन्तर्गत आ.व. २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा खर्च

सि. नं.	बजेट उपशिर्षक नं.	कार्यक्रम/ आयोजनाको नाम	विनियोजित बजेट रु लाखमा			खर्च रु लाखमा			भौतिक प्रगति प्रतिशत	वित्तीय प्रगति प्रतिशत
			चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा		
१	३२९०१०११	वन तथा भू-संरक्षण विभाग	३९५०.०६	१७२.००	४१२२.०६	२१८५.९३	३४.५३	२२२०.४६	८०.०५	५३.८७
२	३२९०१०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरु (वन सुरक्षा सैनिक समेत)	३४३३.०७	६१७.००	४०५०.०७	१८९८.०२	७६.४५	१९७४.४७	७८.५१	४८.७५
३	३२९०१०१	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१३८६.९६	२५१२.२५	३८९९.२१	९७२.३२	१२९७.४०	२२६९.७२	८०.१७	५८.२१
४	३२९०१०२	जलाधार संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	६२.५०	१३४५	१४०७.५०	२५.३४	११२८.८०	११५४.१४	८७.१२	८२.००
५	३२९०३१०२	सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम	१७.००	१००.००	११७.००	१.६९	९६.३१	९८.००	८६.६१	८३.७६
६	३२९०१०४	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	१८५.१७	०	१८५.१७	७३.२७	०	७३.२७	५८.३२	३९.५७
७	३२९०१०५	जोखिमयुक्त जलाधारमा जलवायु समानुकूलन कार्यक्रम	५६८.००	११७७.००	१७४५.००	१७.५६	०	१७.५६	१.०८	१.०१
८	३२९०१०३	पर्वतीय जलाधारहरुको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन कार्यक्रम	१९००.००	५३६७.२७	७२६७.२७	१२३४.९२	२१३४.३५	३३६९.२७	५५.३८	४६.३६
		कुल जम्मा	११५०२.७६	११२९०५२.	२२७९३.२८	६४०९०५.	४७६७८४.	१११७६.८९		४९.०४

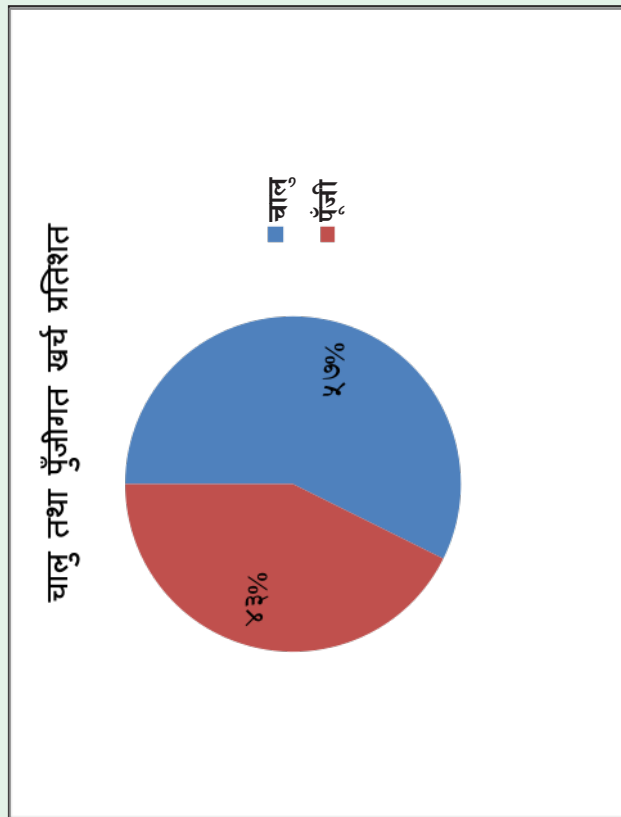
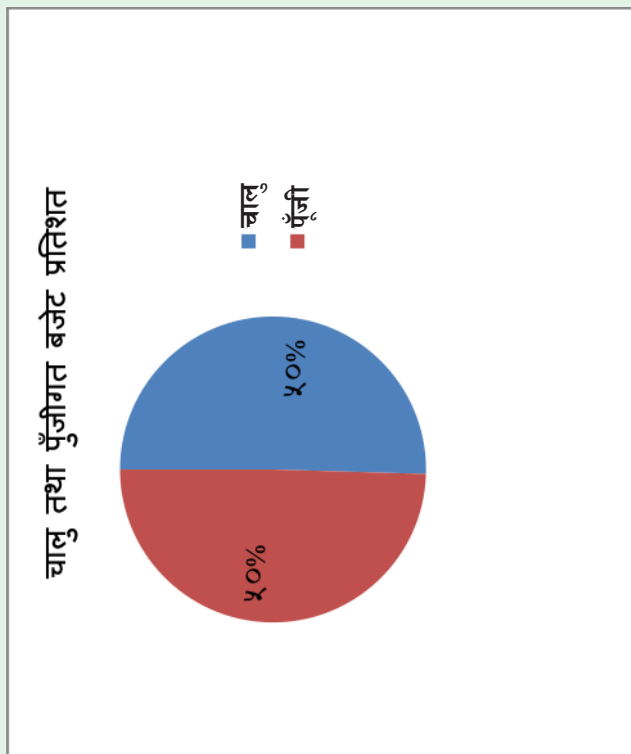
भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिशत

विनियोजित बजेट तथा खर्च रु. लाखमा

चालु तथा पूँजीगत बजेट तथा खर्च

४. वार्षिक प्रगतिको समिक्षा

४.१ विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट आ.व. २०७६।७७ मा सम्पन्न गरिएका मुख्य-मुख्य कार्यहरू

१. वन तथा भू-संरक्षण विभाग कार्यक्रम

- कर्मचारीहरूको तलब, भत्ता र अन्य अनिवार्य दायित्व,
- प्रशासनिक खर्चहरू र
- कार्यालय भवन संरचना निर्माण कार्य थालनी तथा मर्मत कार्य भएको ।

२. डिभिजन वन कार्यालयहरू (वन सुरक्षा सैनिक समेत) कार्यक्रम

- वन सुरक्षासंग सम्बन्धित कर्मचारीहरूको तलब, भत्ता र अन्य अनिवार्य दायित्व,
- प्रशासनिक खर्चहरू
- शसस्त्र वन रक्षकको व्यापक संरचना निर्माण कार्यको थालनी तथा मर्मत कार्य भएको,
- डडेले नियन्त्रण सामग्री १६० सेट खरिद
- २ जिल्लामा वन सुरक्षा योजना कार्यान्वयन,
- कोभिड-१९ को लागि सुरक्षा सामग्री खरिद गरी ४० वटा डिभिजन वन कार्यालयहरूमा वितरण गरिएको ।

३. राष्ट्रिय वन विकास कार्यक्रम

- १२१ वटा समूह संस्थालाई समुदायमा आधारित वनजन्य उद्यम स्थापना अनुदान दिएको
- सल्यानमा टिमूर र इलाममा अलैंची र उत्तिस प्रजातिको कृषि वन मोडल अध्ययन गरेको
- खयर, सिमल, दार, मौवा र कर्मा (हलदु) को प्रजाति संरक्षण कार्ययोजना तयार भएको
- १४ वटा स्थानिय तहहरूको भू-उपयोग योजना तयारी भएको
- अन्तर प्रादेशिक वनको सिमांकन सम्बन्धी अध्ययन
- राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष कार्यक्रम अन्तर्गत वन बिरुवा ७५,१५,२११ र फलफूलको बिरुवा ४,७३,८१० वटा उत्पादन/खरिद तथा वृक्षारोपण

४. जलाधार संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

- ५७ वटा संरक्षण तथा सिँचाई पोखरी निर्माण/ मर्मत
- २० वटा गल्छी/पहिरो नियन्त्रण
- २९ वटा पानी मुहान/स्रोत संरक्षण तथा व्यवस्थापन
- १५ कि. मि. खोला किनारा संरक्षण
- ११ स्थानमा कृषि वन प्रणाली प्रवर्धन (भू-स्खलन न्यूनीकरणका लागि)

- ३३ स्थानमा आकस्मिक भू-स्खलन व्यवस्थापन
- राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष कार्यक्रम अन्तर्गत वन बिरुवा १,६९,२५८ र फलफूलको बिरुवा १,५४,७५० वटा उत्पादन/खरिद तथा वृक्षारोपण
- वागमती जलाधार क्षेत्रमा जलीय स्वच्छता एकीकृत कार्यक्रम

५. सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम

- ८ स्थानमा ताल क्षेत्रको थिग्रीकरण न्यूनिकरण एकृत कार्यक्रम
- सुन्दरी डाँडा र मैदिताल, कास्की, कुबिन्डे ताल सल्यान,
- ऐश्वर्य सामुदायिक वन र गडबिजुला ताल, कृष्णपुर न.पा. १ र २, कञ्चनपुर
- सुरंगा-३, बिस्मरिया दह, सप्तरी, कटारी-५, सिसाघरी, उदयपुर, गोलबजार-२, सयपत्री, सिरहा

६. प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम

- २७ वटा समूह/संघ संस्थाहरुलाई सामुदायिक वनमा पर्यापर्यटन प्रबर्द्धनको लागि अनुदान

७. पर्वतीय जलाधारहरुको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन कार्यक्रम

- विभिन्न तहका ५३ जना विद्यार्थीहरुलाई (७५।६८ लाख) अध्ययन छात्रवृत्ति रकम प्रदान ।
- BCRWME knowledge product publication
- ३६ वटा तालिम सम्पन्न
- आयोजना सम्पन्न प्रतिवेदन तयारी
- MIS Server विभागमा जडान
- ५७ वटा पानी मूहान/ स्रोत संरक्षण तथा व्यवस्थापन भएको
- ४० वटा Recharge pit, २५ वटा Conservation pond, ४० वटा Tunnel निर्माण, ओखर ४५२५ वटा (४५हे), नासपाती ४४५५ वटा (१५।९) र आरु ३४९२ वटा (१२।५५) जम्मा १२४७२ बिरुवा र ७७।४५ हेक्टरमा वृक्षारोपण भएको, २४० वटा विभिन्न तरकारीको बिरुवा वितरण भएको

८. जोखिमयुक्त जलाधारमा जलवायु समानुकूलन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तर्गत यु एन-जीइएफ (UN-GEF) को स्रोत स्वीकृत नभएको कारणले कार्यक्रम सञ्चालन हुन नसकेको ।

४.२ विभागका विभिन्न शाखाबाट भएका कार्यहरुको वार्षिक प्रगति

४.२.१ साइटिस शाखा

क) पञ्चवर्षिय कार्ययोजनाको IEE स्वीकृत: ८ वटा जिल्लामा :MM जुम्ला, प्यूठान, नवलपरासी पश्चिम, नुवाकोट, सुनसरी, पाल्पा, उदयपुर, बागलुङ

ख) खोटो संकलनको IEE स्वीकृत: ३ वटा

ग) भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयलाई IEE सहमती: ३८

घ) विद्युत विकास विभागलाई IEE सहमती: १९

ड) व्यवस्थापन योजना तयारी

- खयर
- सिमल
- दार
- मौवा
- जटामसी
- लौठ सल्ला

विभागबाट स्वीकृत भएका कार्यविधि मापदण्ड तथा कार्ययोजनाहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा राखिएको छ ।

४.२.२ सामाजिक वन शाखा (वन उद्यम ईकाइ)

वन उद्यम अनुदान कार्यक्रम २०७६।०७७

सि नं	विषयवस्तु	संख्या	कैफियत
१	जम्मा आएको प्रस्तावना	२६६	
२	मापदण्ड पुगेका	१६३	
३	अनुदानका लागि सिफारिस भई सम्झौता भएका समूह तथा सहकारी	१३३	
४	प्रथम किस्ता पाएका समूह तथा संस्था	७०	
५	दोस्रो/अन्तिम किस्ता पाएका समूह तथा संस्था	१२१	
६	दुवै किस्ता पाएका समूह तथा संस्था	६३	
७	प्रथम किस्ता पाएर दोस्रो किस्ता नपाएका	७	
८	सम्झौता भएर कति पनि अनुदान नपाएका समूह तथा संस्थाहरु	३	
९	सम्झौता नभएको समूह/सहकारी	२	
१०	अनुदान ग्राहीमा सूचीकृत सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह संख्या	३८	

जम्मा अनुदान रकम भुक्तानी रु ६,८१,९२,३००।- मात्र ।

अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाहरूको विषयगत संख्या यसप्रकार छ ।

सि.नं.	विषयवस्तु	संख्या	कैफियत
१	खेती विस्तार, रोपन तथा वृक्षारोपण	७३	
२	जडि बुटी प्रशोधन तथा उद्योग स्थापना	२४	
३	नर्सरी सञ्चालन, बिरुवा उत्पादन तथा व्यवस्थापन	२३	
४	पर्यापर्यटन तथा सिमसार व्यवस्थापन	६	
५	कृषि वन कार्यक्रम	४	
६	वन्यजन्तु पालन	३	
	जम्मा	१३३	

४.२.३ वन संरक्षण शाखा

आ.व. २०७५/७६ मा विभिन्न संघसंस्थाहरूलाई भोगाधिकार उपलब्ध गराएको वन क्षेत्रको विवरण भोगाधिकार पाउने संघ संस्थाको संख्या: १२ वटा

क्षेत्रफल: ४५९.३४५५ हे.

कटान हुने रुख संख्या: ३०४४८४

संघ संस्थालाई हालसम्म उपलब्ध गराएको कवुलियती वन क्षेत्रको विवरण: १८८८०.०९५ हे.

४.२.४ वन्यजन्तु संरक्षण शाखा

यस शाखाबाट विभिन्न व्यक्ति तथा संस्थाहरूलाई अध्ययन अनुसन्धान सहमति उपलब्ध गराउनुका साथै निम्न अनुसारका विषयमा अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो ।

क) सामुदायिक वन र स्थानीय तहमा प्राणी उद्यान स्थापना र संचालन कार्यविधि

सामुदायिक वनमा घाइते, अनाथ वन्यजन्तुहरूको उद्धार एवं यथोचित व्यवस्थापन सहित प्राणी उद्यान विकास गरी Ex-Situ Conservation, संरक्षण शिक्षा, पर्यापर्यटन विकास गर्ने उद्देश्य अनुरूप वन क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था, हावापानी, भौतिक पूर्वाधार र जैविक विविधताको विद्यमान अवस्था तथा भावी सम्भावनाको गहन अध्ययन गरी प्राणी उद्यान स्थापना तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरिएको ।

ख) समस्याग्रस्त वन्यजन्तुहरूको प्रकोप पहिचान (बँदेल/हरिण)

नेपालमा वन्यजन्तुको दिगो संरक्षणका लागि मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन एक गम्भीर चुनौतिको रूपमा देखा परिरहेको छ । विशेषगरी नेपालको तराई क्षेत्रमा हरिण र बँदेल प्रजातीको प्रकोपबाट किसानहरू आजित भएका छन् । संरक्षित क्षेत्र बाहिर वन्यजन्तुको दिगो संरक्षण गर्नका लागि जनताको संरक्षण प्रति सकारात्मक धारणा तथा प्रत्यक्ष सहभागिता हुनु जरूरी छ । यसै परिप्रेक्ष्यलाई मध्यनजर गर्दै समस्याग्रस्त वन्यजन्तुहरूको प्रकोप पहिचान (बँदेल/हरिण) गरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

ग) मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धी अध्ययन तथा क्षेत्र नक्सांकन

यस कार्यक्रम अन्तरगत तराई भू-परिधि क्षेत्र जैविक विविधतामा एकदमै धनी मानिन्छ तसर्थ तराई भू-परिधि क्षेत्रमा यस सम्बन्धमा अध्ययन गरी नक्सांकन सहितको प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

घ) नेपालका सामुदायिक वन र स्थानीय निकायमा सञ्चालित प्राणी उद्यान तथा वन्यजन्तु उद्धार केन्द्रहरू:

यस कार्यक्रम अन्तरगत नेपालमा हाल संचालनमा रहेका प्राणी उद्यान तथा वन्यजन्तु उद्धार केन्द्रहरू के कति छन् । ती केन्द्रहरूको अवस्था कस्तो छ । के कसरी सञ्चालनमा रहेका छन् जस्ता विषयमा अध्ययन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन तयार पारिएको छ । नेपालमा हाल सामुदायिक वन र स्थानीय निकायको संलग्नतामा जम्मा १८ वटा प्राणी उद्यान तथा वन्यजन्तु उद्धार केन्द्रहरू संचालनमा आएका छन् ।

ङ) पवित्र हिमालय भू-परिधि कार्यक्रम**Sacred Himalayan Landscape (SHL) Program****१. कार्यक्रमका उद्देश्यहरू**

- प्राथमिकता प्राप्त दुर्लभ वन्यजन्तुहरू तथा तिनको बासस्थान संरक्षण गर्ने ।
- वन, जैविक विविधता तथा पारिस्थितिक प्रणालीको संरक्षण तथा पुर्नस्थापन गर्ने ।
- स्थानीय समुदायको सामाजिक-आर्थिक विकासमा सघाउ पुऱ्याउने ।
- सहज वातावरण र क्रसकटिङ्ग विषयगत क्षेत्रहरूमा सहजीकरण गर्ने ।

२. दातृ निकाय: डब्लु.डब्लु.एफ. नेपाल**३. कार्यान्वयन गर्ने निकाय: वन तथा वातावरण मन्त्रालय (वन तथा भूसंरक्षण विभाग र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग)****४. आयोजना लागु भएको स्थान: पवित्र हिमालय भू-परिधि अन्तरगत तिनजुरे मिल्के जलजले क्षेत्र, लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र ।**

५. आ.व. २०७६/२०७७ सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरू

- तिनजुरे मिल्के जलजले क्षेत्रमा,
- हिउँ चितुवा तथा यसका आहार प्रजातिको संरक्षणका लागि गठित हिउँ चितुवा संरक्षण उप समिति एवं ८ वटा समुदायमा आधारित चोरी शिकारी नियन्त्रण उप समिति परिचालन ।
- करिव ९० हे. चरिचरण क्षेत्र व्यवस्थापन, १४ पानी मुहानको संरक्षण र ८ मुहान, ३६ रिचार्ज पोखरीको निर्माणबाट १३७५ घरघुरी लाभान्वित । ४.२ किमी खर्क जाने गोरेटो बाटो सुधार तथा विभिन्न ९ स्थानमा काठेपुल निर्माण । उपरोक्त कार्यक्रम बाट ४४१ पशुपालक घरघुरी लाभान्वित ।
- ३५ वटा सामुदायिक वन कार्ययोजना नविकरण तथा ७५ सामुदायिक वनमा व्यवस्थापन सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्फत ९९२४.७० हे. सामुदायिक वन क्षेत्र व्यवस्थापन ।
- लालीगुराँस नमुना संरक्षण प्लटको रूपमा व्यवस्थापन गरिएको ।
- करिव ५०,००० विरुवाहरू उत्पादन गरी, सार्वजनिक जग्गामा विरुवा रोपण मार्फत १४ हे. क्षेत्र पुर्नस्थापित ।
- विभिन्न ५ वटा हरित उद्यम (बासका हस्तकला, हातेकागज, दुना टपरी, सिस्नु पाउडर आदी) को स्थापना गरी ५५ घरघुरी लाभान्वित, ३९ जना नया व्यवसायीहरू तयार । पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन गर्न २२ घर होमस्टे संचालनमा सहयोग, १ लिम्बु सांस्कृतिक घर निर्माण र ५.६ किमी लामो पर्यटक पदमार्ग निर्माण । वनमा आश्रित ३० घरघुरीका लागि जैविक खेती प्रवर्द्धन गर्न टनेल निर्माण तथा फलफुल र घांसको बिउ वितरण ।
- १६२ जना स्थानीय सरकारका प्रतिनिधिहरूलाई वन तथा जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन ।
- २४ विद्यालयमा इको क्लव गठन तथा परिचालन, ७३३ विद्यार्थी संलग्न ।
- समुदायमा आधारित हिउँ चितुवा तथा आहार प्रजाति हिमाली थारको अनुगमन । समुदायमा आधारित रेड पाण्डाको नियमित अनुगमन ।
- वन्यजन्तुको चोरीशिकार नियन्त्रणका लागि राष्ट्रिय निकुन्ज, वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरोलाई सहयोग । समुदायमा आधारित चोरी शिकारी नियन्त्रण उप समितिहरूको नियमित परिचालन ।
- Realtime SMART patrolling का लागि राष्ट्रिय निकुन्जलाई सहयोग ।

च) तराई भू-परिधि कार्यक्रम (Terai Arc Landscape Program)

कार्यक्रमको परिचय

कार्यक्रमको उद्देश्य जैविक विविधताको एकीकृत रूपमा संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्दै स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जनमा सकारात्मक टेवा पुऱ्याउनका लागि भू-परिधि स्तरीय संरक्षण ।

दातृ निकायस् डब्लु.डब्लु.एफ. नेपाल

कार्यान्वयन गर्ने निकायस् वन तथा वातावरण मन्त्रालय (राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग मार्फत् संरक्षित तथा मध्यवर्ती क्षेत्र आयोजना (TAL-PABZ) र वन तथा भू-संरक्षण विभाग मार्फत् जैविक मार्ग पुनस्थापना आयोजना (TAL-CBRP)

कार्यक्रम लागु भएको क्षेत्र तराई भू-परिधि क्षेत्र अन्तर्गत १८ जिल्लाहरूको संरक्षित क्षेत्र र जैविक मार्गहरू

आ.व. २०७६/०७७ मा सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरू

१. भू-परिधि कार्यक्रम स्टेरिगं कमिटिको निर्णय अनुसार भू-परिधि स्तरीय कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग र संयोजनको लागि प्रदेश वन निर्देशकको संयोजकत्वमा विभिन्न प्रदेशमा प्रदेश स्तरीय संयोजन समिति गठन ।
२. खाता जैविक मार्ग र डडेल्धुराको महाभारत जंगलमा क्यामेरा जडानमार्फत बाघ तथा अन्य आहारा प्रजातिहरूको अनुगमन (डडेल्धुराको महाभारत जंगलमा पहिलोपटक २४९७ मिटर उचाईमा बाघ भेटिएको)
३. ६ संरक्षित क्षेत्रहरू तथा ११ डिभिजन वन कार्यालयहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग (निकुञ्ज पोष्ट मर्मत-५७ वटा, ३६ शुद्ध खानेपानी प्रणालीहरू जडान (जसबाट १००० भन्दा बढि फ्रन्ट लाईन कर्मचारीहरू लाभान्वित) कर्मचारी विमा-४७६ जना, वन तथा वन्यजन्तुको अनुगमनका लागि इन्धनका साथै अन्य फिल्ड सामग्री)।
४. कोभिड-१९ माहामारीको समयमा जैविक विविधता संरक्षणका लागि अग्रभागमा खटिनुहुने डिभिजन वन तथा संरक्षित क्षेत्र अन्तर्गतका १७९९ कर्मचारीहरूको लागि PPE तथा अन्य सुरक्षा उपकरण सहयोग ।
५. समुदायमा आधारित चोरी शिकारी नियन्त्रण इकाई र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण व्युरो (WCCB) को संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि (तालिम ९३१ जना, SMART\Patrolling (१०,२३,६४४ कि.मी., संयुक्त अपरेसन कक्ष निर्माण तथा मर्मत, सिसिटिभी जडान र मर्मत, तथा नियमित गस्तीका लागि उपकरण सहयोग)
६. मानव वन्यजन्तु द्वन्द व्यवस्थापनमा सहयोग (शिकारी वन्यजन्तु प्रतिरोधात्मक खोर (४४६ वटा, विद्यार्थी छात्रवृद्धि-८२ जना, वन हेरालु परिचालन-१९१ जना) । मानव वन्यजन्तु द्वन्द बढ्दै गएको अवस्थामा समुदायमा छिटो छरितो राहत पुगोस् भन्ने हेतुले ११४६ जना उपभोक्ताहरूलाई राहत प्राप्त गर्ने प्रक्रियाको विषयमा अभिमुखिकरण गरियो ।
७. नेपाल र भारतको खुला सिमानाका कारण हुने वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण तथा वन्य जन्तुको उद्धारका लागि चितवन-पर्सा-बाल्मिकि तथा शुक्ला-पिलिभित-दुधवा क्षेत्रमा ७ पटक सिमापार बैठक । देशव्यापी लकडाउनमा पनि भर्चुअल (Virtual) माध्यमबाट सिमापार बैठक संचालन गरि अन्तरदेशिय सूचना आदान प्रदान गरिएको ।

८. २५ सामुदायिक वन कार्ययोजना नवीकरण तथा कार्यान्वयन मार्फत करिव ५०८७ हेक्टर वनको व्यवस्थापनमा सहयोग (सुधारिएको चुलो-८०, वायो ग्याँस-३०, गोठ सुधार-२८५)
९. लालझाडी र कर्णाली जैविक मार्गको करिव ३२४६.१८ हेक्टर सामुदायिक वनमा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहयोग गरिएको जसबाट स्थानीय समुदायका माग आपूर्ति हुनुका साथै ४३,८०७ कार्य दिन रोजगारी सृजना भएको
१०. वृक्षारोपण तथा घेरा बारा (२२.३ कि.मी.) मार्फत वन्यजन्तु ओहोरदोहर गर्ने मुख्य जैविक मार्गहरूमा ५१० हेक्टर हैसियत बिग्निएको वनको पुरस्थापना ।
११. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्राकृतिक प्रकोप पूर्व तयारी अभ्यासहरूबाट करिव ४५०० घरधुरी लाभान्वित ।
१२. जिविकोपार्जनका विभिन्न गतिविधिहरू (सीपमुलक तालिम-१३६ जना, होमस्टे-८ वटा, वन तथा कृषिमा आधारित उद्यम-१२ वटा) मार्फत कम्तीमा २६०० घरधुरी प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित ।
१३. प्राकृतिक स्रोत सुशासन, मानव अधिकार एवं लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिताका बारेमा तालिम तथा गोष्ठी मार्फत संरक्षण सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि ।
१४. नेपाल सरकारद्वारा जारी हरित विद्यालय निर्देशिका कार्यान्वयनबाट करिव ४०० विद्यालयहरूमा संरक्षण सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रम मार्फत करिव ५००० विद्यार्थीहरू आवद्ध ।
१५. वन्यजन्तुको बासस्थान व्यवस्थापन (घाँसे मैदान-११६ हेक्टर, सिमसार-१४ वटा, घोल मुहान-३ वटा, अग्निरेखा-९४ कि.मी. र मचान निर्माण-२ वटा)
१६. वन्यजन्तु संरक्षण क्षेत्रमा कार्य गर्ने नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी वल लगायतलाई वन, वन्यजन्तु संरक्षण र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम तथा गोष्ठी मार्फत् सचेतना कार्यक्रम ।
१७. विभिन्न डिभिजन वन कार्यालय र राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा कार्यरत २७ जना अनुसन्धान अधिकृतहरूलाई वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी मुद्दाको अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्बन्धी तालिम ।
१८. बर्दिया तथा बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा पर्ने राजमार्गमा वन्यजन्तुको दुर्घटना न्युनीकरण तथा सवारी साधन अनुगमनका लागि वातावरण मैत्री ३ वटा विद्युतीय गाडी (ट्याम्पो) तथा स्कुटर खरिद गरि सञ्चालन गर्न सहयोग ।

४.२.५ भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा नक्सांकन शाखा

डडेलोको अवस्था र सामान्य जानकारी

- कुनै पनि पदार्थसँग हावामा रहेको अक्सिजनको द्रुत गतिमा हुने संयोगबाट निस्कने ताप, प्रकाश र ज्वालालाई आगो (Fire) भनिन्छ । वनजंगल, भिरपाखा तथा खरबारीमा हुने अनियन्त्रित आगलागीलाई वन डडेलो रूपमा परिभाषित गर्ने गरिन्छ ।
- वन डडेलो प्रायः चैत्र देखि जेष्ठसम्म कहिलेकाहीं असारसम्म लाग्ने गर्दछ ।
- प्रज्वलनशील वस्तु, अक्सिजन र आगोको स्रोत आगो बालनका लागि चाहिन्छ । यी तीन स्रोत मध्ये कुनै पनि एकको अनुपस्थितिमा वनमा आगो लाग्न सक्दैन ।

- वन डडेलो प्राकृतिक र मानवजन्य क्रियाकलापबाट लाग्ने गर्दछ । तर नेपालमा स्वार्थपूर्तिका जानाजानी ६४ प्रतिशत र अन्जान वा हेलचक्रयाइबाट ३२ प्रतिशत आगो लाग्ने गर्दछ भने ४ प्रतिशत वन डडेलोको कारण नै जानकारीमा नभएको र आफैँ लाग्ने डडेलोका घटना नगण्य मात्रामा रहेको छ । स्रोत : Sharma, 1995 and Goldammer, 2011
- नेपालको जङ्गलको १/३ भागमा डडेलो लाग्ने गरेको पाईएको छ । श्रोत : Bhujel, et. al. 2019
- वन ऐन २०७६ मा भएको व्यवस्था बमोजिम जंगलमा आगो लगाउने व्यक्तिलाई वन जंगल क्षती वाफतको रकम असुल उपर गरी ३ वर्ष सम्म कैद वा रु. ६०,०००/- जरिवाना वा दुवै सजाय हुने कानुनी व्यवस्था रहेको छ ।

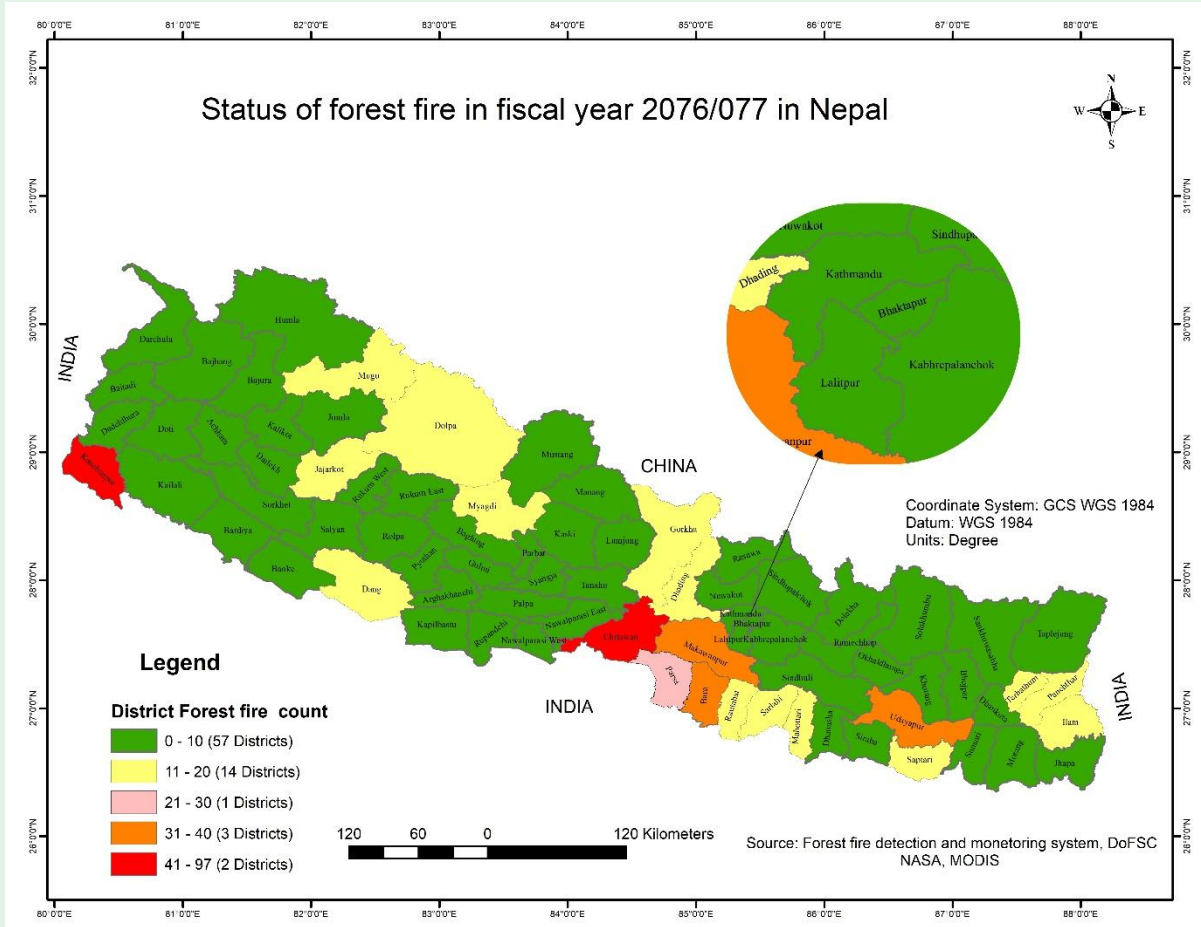
वन डडेलो व्यवस्थापनका लागि अपनाउनुपर्ने उपायहरू

- नेपालमा लाग्ने कुल डडेलोको ८३ डडेलो चैत्र देखि बैशाख महिनामा लाग्ने गरेको र ६० बढी डडेलो बैशाख महिनामा मात्रै लाग्ने भएकोले डडेलो लाग्नु अगावै वन जंगलमा रहेका पातपतिङ्गरलाई वैज्ञानिक तवरले नियन्त्रित आगो लगाई तथा सङ्कलन संकलन गरी व्यवस्थापन गर्ने,
- कटान गरिएका काठ तथा दाउरा र ढलापडा काठ सबै वन डडेलो लाग्ने समय अगावै सङ्कलन गर्ने,
- कटान गरिएका काठ तथा दाउरा र ढलापडा काठ सबै वन डडेलो लाग्ने समय अगावै सङ्कलन गर्ने,
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सरकारबीच सहकार्य र समन्वय गरी वन डडेलो नियन्त्रणमा तदारुकताका साथ कार्य गर्ने,
- नियन्त्रणमा खटिई घाईते तथा मृत्यु हुने नागरिकको परिवारको लागि राहातको व्यवस्था गर्ने,
- आगो निभाउने सक्रिय समूहहरूलाई पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने,
- जनचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन र प्रचारप्रसारको लागि पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गर्ने,
- डडेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको लागि दक्ष जनशक्तिको पर्याप्तता साथै अग्नि नियन्त्रक औजार तथा उचित संरचनाको व्यवस्था गरी तदारुकताका साथ स्थानीय जनसमुदायसंग हातेमालो गरी काम गर्ने ।

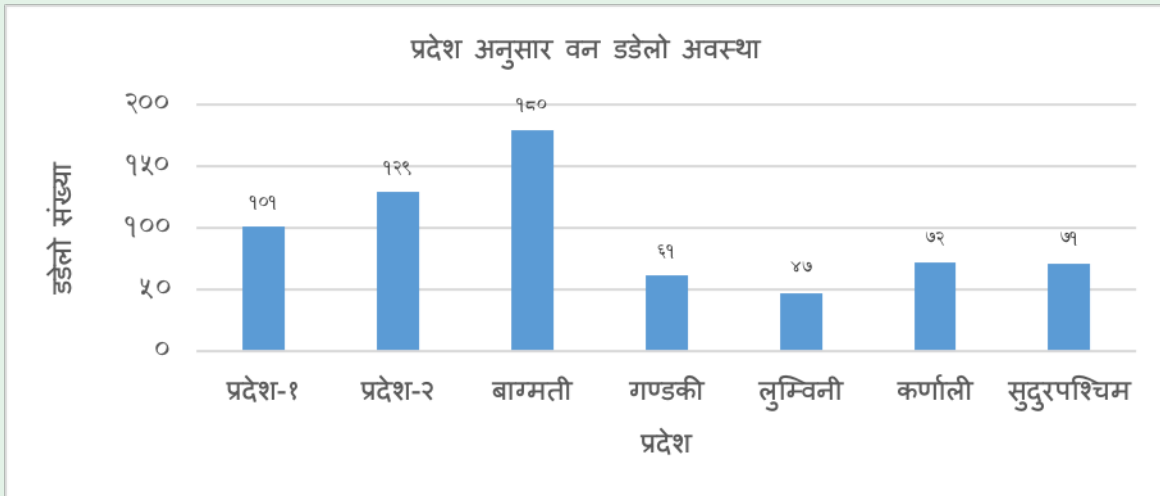
वन डडेलो नियन्त्रण एवम् व्यवस्थापनका लागि जनसमुदायको- भूमिका

- सचेतनाका कार्यक्रम गर्ने,
- अग्नि रेखा तथा वन पथ निर्माण र गर्मीयाममा सरसफाइ नियमित गर्ने,
- समुदायमा डडेलो नियन्त्रण टोली गठन र परिचालन गर्ने, सुकेका पात पतिङ्गर तथा झरपात संकलन गर्ने,
- डडेलो लगाउने मानिसलाई पहिचान गर्ने र कानुनी कामकारवाहीमा ल्याउने,
- वन गस्ती गर्ने,
- वन डडेलो लागेको जानकारी पाउनासाथ नजिकको वन कार्यालय, प्रहरी कार्यालय तथा अन्य सुरक्षा निकाय र स्थानीय सरकार समक्ष खबर पुऱ्याउने,
- आफूसँगै आफ्नो घर, टोल र नगरलाई नै वन संरक्षण तथा वन डडेलो व्यवस्थापन प्रति जागरूक गराउने र हातेमालो गरी अगाडि बढ्ने ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा नेपालमा भएका वन डडेलो घटनाको विवरण

चित्र न. १ आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा वन डडेलो अवस्था देखिने नक्सा

चित्र न. २ प्रदेश अनुसार वन डडेलो अवस्था

४.३ वनबीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र

क) हात्तीसार, काठमाण्डौ

यस केन्द्रबाट सञ्चालन भएका प्रमुख कार्यहरू

- उन्नत वनबीउ संकलन/खरिद/वितरण (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १००० के.जी.
- संकटापन्न प्रजातिको बीउ सङ्कलन तथा सिड बैंक तयार (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १ वटा
- वनबीउ प्रयोगशाला स्थापना, मर्मत तथा संचालन (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १ वटा
- वनबीउ संकलन, प्रविधि विकास तथा क्लार्ईम्बिङ्ग सामग्री खरिद (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १ वटा
- आधुनिक अनुसन्धानमूलक नर्सरी स्थापना (वृक्षारोपण वर्ष) (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १ वटा
- बिरुवा उत्पादन (वृक्षारोपण वर्ष) (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)- १ वटा
- निजी वन बीउ विक्रेताहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन (अध्ययन/सर्वेक्षण/अनुसन्धान) - १ वटा
- BSO Sivicultural Demonstration एयित, बीउ उत्पादन क्षेत्र, विश्लेषण (अध्ययन/सर्वेक्षण/अनुसन्धान)

ख) पोखरा, कास्की

- विभिन्न संघ संस्थासंग सिसौ, रिठ्ठा, पातेसल्ला, मसला, रुद्राक्ष, दांतेओखर, हरो, कल्कीफुल, टिक, राइखन्यु, निमारो गरी जम्मा ३२९.५ केजी बिउ खरिद गरी गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका सबै डिभिजन वन कार्यालयहरू साथै बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र, भु तथा जलाधार केन्द्रहरूलाई निशुल्क वितरण गरिएको ।
- तनहुँ, कास्की र नवलपरासी जिल्लाका ४ वटा बिउ वगैँचामा गोडमेल, झाडी सफाइ, आदि कार्य भएको छ, ।

सि.नं	स्थान	प्रजाति	क्षेत्रफल हे.	स्थापना वर्ष
१	तनहुँ व्यास ९ कुमालगाँउ	अमला, चिउरी, वेल, लप्सी	१.२	२०७४
२	कास्की पोखरा १९ वाहुनथर लामाचौर	रुद्राक्ष	१.०	२०७३
३	नवलपरासी वर्दघाट ५	इमिली, मौवा	२	२०६७
४	भलाम १ हरिहर गुफा	तेजपात	०.८१	२०६१

- यस केन्द्रको प्रयोगशाला (Seed Lab) तथा भण्डारण कोठा को मर्मत सुधार, नियमित विद्युत आपूर्तिको व्यवस्था ।
- पोखरा महानगरपालिका वडा नं. १८ अन्तर्गत रहेको ठोटेनेखोला स.व मा चिलाउनेको बिउ उत्पादन क्षेत्रमा १.०७ हे मा ४६ वटा माउरुख र पोखरा महानगरपालिका वडा नं.२१ निर्मलपोखरीमा रहेको तेजपातको बिउ उत्पादन क्षेत्रमा ४.११२ हे मा नक्साङ्कन, झाडी सफाइका साथै बिउका लागि योग्य माउरुख छनौट गर्ने सम्पन्न गरिएको छ ।
- म्याग्दी, तनहुं, नवलपरासी, कास्की, रुपन्देही, कपिलवस्तु, प्यूठान र अर्घाखाचीमा रहेका बिउ वगैँचामा ९ जना हेरालुहरु मार्फत बिउ वगैँचाहरुको संरक्षण गर्ने कार्य भैरहेको छ ।

ग) नेपालगञ्ज, बाँके

- मोटरसाईकल/ स्कुटर खरिद (सवारी साधन)- एक थान
- आधुनिक अनुसन्धानमुलक नर्सरी स्थापना (वृक्षारोपण वर्ष)- एक
- उन्नत वन बीउ संकलन/ खरिद/ वितरण - ७८१.५ के.जी.
- वन बीउ प्रयोगशाला स्थापना, मर्मत तथा संचालन - एक
- पुराना बीउ उत्पादन क्षेत्रको संभार तथा संरक्षण (उ.स.मार्फत)- ३ वटा
- बीउ वगैँचाको संरक्षण (हेरालु मार्फत)- २ वटा

ग) विराटनगर, मोरङ

- उन्नत वन बीउ संकलन/ खरिद/ वितरण - ३३९.५० के.जी.
- वन बीउ प्रयोगशाला स्थापना, मर्मत तथा संचालन - एक
- पुराना बीउ उत्पादन क्षेत्रको संभार तथा संरक्षण (उ.स.मार्फत)- ३ वटा
- बीउ वगैँचा र बीउ उत्पादन क्षेत्रको अवस्था पहिचान सर्वेक्षण र विप्लेषण- १० वटा

४.४ सामुदायिक वन अध्ययन केन्द्र

- सामुदायिक वनको आर्थिक योगदान विषयक अध्ययन
- सामुदायिक वन अध्ययन केन्द्र भवन निर्माण प्रारम्भ

सामुदायिक वन समूह अन्तरक्रिया तथा नेटवर्किंग (वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन समूह, वन उद्यम समूह तथा पर्यापर्यटन समूह)

४.५ सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्र, टिकौली

यस सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्र, टिकौली, चितवनवाट आ.व.२०७६/०७७ मा भएका मुख्य मुख्य कार्यहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

- कार्यालय भवन तथा तालिम भवन मर्मत सुधार अन्तर्गत रंग रोगन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- निर्मित सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत सभार कार्य सम्पन्न भएको ।
- प्रशिक्षक प्रशिक्षण सम्बन्धी तालिम २०/२० जनाको २ वटा सम्पन्न गरिएको ।
- प्रशिक्षण प्रशिक्षक तालिममा विभिन्न जिल्लाका ४० जना कमाण्डरहरुलाई तालिम दिइएको ।
- स.व.र. हरुको रिफ्रेसर सम्बन्धी तालिम २०/२० जनाको २ वटा सम्पन्न गरिएको ।
- विभिन्न जिल्लाका ४० जना स.व.र. हरुलाई रिफ्रेसर तालिममा सहभागी भएको ।

४.६ वन तथा भू-संरक्षण विभागका अन्य उपलब्धिहरु (डिभिजन वन कार्यालयहरुबाट प्राप्त विवरण समेत)

४.६.१. राजस्व संकलन

वन विभागबाट आ.व. ०७६/७७ मा रु २,३६,१५,११४।९७ राजस्व प्राप्त भएको छ । जसको विवरण यस प्रकार छ ।

सि.नं.	राजस्व शीर्षक	रकम
१	१४२२९-अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	९,३०,६५०।००
२	१४३१२- प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	००।००
३	१५१११- बेरुजु	७,५१,६५२।६३
४	३३३६१- वन क्षेत्रको रोयल्टी	२,१८,२६,५००।००
५	१४३१३- धरौटी सदर स्याहा	१,०६,३१२।३४

४.६.२. काठ आयातको विवरण:

Imported Timber (FY 076/077)

District	Name of Species	Country of Origin	Volume (Cft)	Remarks
Parsa	Bangkirai sawn, South yellow Pine, Thityar s.t., Spreefresh cut Rough sawn Timber	Indonesia, Sudan, Malaysia, Suriname, Belgium	334195	
Morang			166682.92	
Jhapa			9366.34	Sawn timber
Total			510,244.26	
Imported NTFP				
Parsa	Bhabring, kakarsinge, Ritha, Atish and Gugal	Pakistan	237375 (kg)	

४.६.३. वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन लागू भएका जिल्लाहरूको काठ उत्पादन तथा बिक्री विवरण

आ.व. २०७६/७७ मा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन लागू भएको जिल्लाहरूको काठ बिक्री तथा उत्पादनको विवरण									
जिल्ला	विवरण	सामुदायिक वन		साभेदारी वन		डिभिजन वन कार्यालय	टि.सि.एन /वन निगम	काठको उत्पादन घ.फि.	कैफियत
		समुदायभित्र	समुदाय बाहिर	समुदायभित्र	जि. व. पै. आ. स.				
मोरङ	साल जात घ.फि.	३५०००.००	१३०७७.०४	३४१५.१२	७७८८.६४	१०४५५.३९	०.००	१३०११७.८७	
	मूल्य	२९७५००००.००	२६४१५६९४.००	५१४१०५०.२५	७४६९३९.०१	२४५३२३५२.९७	०.००		
	अन्य जात घ.फि.	३५०००.००	२११४६.०१	३५९५.२६	१०.९७	१२०६२४.०८	०.००	२०९८९१.९८	
	मूल्य	१२२५००००.००	११४३१४८९.००	१९७९७२२.७४	८२७.६०	२२१०८६८६.५३	०.००		
रौतहट	साल जात घ.फि.	७५८३.८८				३१२.५२			
	मूल्य	८२१५२६७.३२				४७९९२६		२६८१३.५९	
	अन्य जात घ.फि.	८२९.८६				१६८६.०३			
	मूल्य	३३९५०६.१				९८६५६८			
सिन्धुली	साल जात घ.फि.		१७७९६.४४					२२५३६.५३	
	अन्य जात घ.फि.		३३४२.४९					७२७६.९१	
	मूल्य		२०३६६६०२.६३						
नवलपरासी पश्चिम	साल जात घ.फि.	२७९४६.८	१०२१७.९	८९५.६१, १२ चट्टा	१८१८.११			७४१३४.०८	
	मूल्य	१९५६२७६०	५६४६७९९	१५०९४५३.००	२३०३०१२.२५				
	अन्य जात घ.फि.								
	मूल्य								
रुपन्देही	साल जात घ.फि.	३१५४८.५२	२४३१३.४	२२०४५.३१	६५२८.७२	२६६४१.५६	०	५५२१५.५९	
	मूल्य	०	०						
	अन्य जात घ.फि.	१६५२६.९४	१८९६४.०७	१२८५९.६५	०	३५६०३.५३	०	४८४६३.१८	
	मूल्य		१३१०१८७१	बिक्री हुन बाँकी	८८२७६८४	५६९७०७३८	०	६५७९८४२२	
अर्घाखाँची	साल जात घ.फि.		१३२२६.३२						
	मूल्य		१७४७०८३८.००						
	अन्य जात घ.फि.		११५५८.०६						
	मूल्य		२७९२५०९.००						
कपिलवस्तु गौतम बुद्ध	साल जात घ.फि.	९३६१.४२	३१७३४.५४	१९४०१.३०	१३१९.१९	७३९९.५१	०		
	मूल्य	७५६४०२७.३६	४९५०५८८२.४०	१५६७६१४०.४०	११७६२१४.००	११७३५६०७.८९	०	२१२४२१.३४	
	अन्य जात घ.फि.	३४२०.५८	४७०७९.२३	०.००	०	१९९४३.३७	०		
	मूल्य	१६४१८७८.४०	२११८५६५३.५०	०.००	०	९८१२१३८.०४	०		
दाङ घोराही	साल जात घ.फि.	२५३४९.६६	२६६४९.६३					५१९९९.२९	आ.व. २०७५/०७६ मा उत्पादन भै आ.व.
	मूल्य	९५६६१६१.००	२५३८४०२३.००						

	अन्य जात घ.फि.	१३.४४	३२५७.७४					३२७१.१८	२०७६/०७७ मा वित्तिक वितरण भएको
	मूल्य	१००८.००	१४८९६०७.००						
सूर्खेत	साल जात घ.फि.	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
	मूल्य	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
	अन्य जात घ.फि.	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
	मूल्य	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
कैलाली पहलमानपुर	साल जात घ.फि.	७६७९.९	१६,९६०.५	-	-	३,८५२.९	३,८७९.४	१८०,९६१.०	केही सा.व.मा रुखहरु कटान भई नापजांच कार्य बाकी रहेकोले काठको परिमाण केही थप हुन सक्ने तथा साल जातको काठ बन्द भएकोले प्रायजसो समूहमा आन्तरित तथा समूह बाहिर वित्तिक हुन नसकेको
	मूल्य	५,९२५,३२४.५	१८,६२७,४८०.६	-	-	३,९७७,५००.०	२,७८०,०६३.०	-	
	अन्य जात घ.फि.	२,१०५.६	१५,५७१.०	-	-	९,०३४.०	८,७५१.७	१४३,३५४.०	
	मूल्य	२२१,८७२.५	७,९७५,६६२.३	-	-	५,४३६,८१९.०	६,२८१,३७४.०	-	
कैलाली	साल जात घ.फि.	२३१९९.९८	९३६४७.८७						
	मूल्य	९२७९९९२							
	अन्य जात घ.फि.		५१७८०.९५					१०३८७९.३	
	मूल्य		साल र अन्यजातको जम्मा १३८२७५३६२.८४						
कञ्चनपुर	साल जात घ.फि.	४८८.५५	४९३४.६८					०.००	गत आ.व.को मौज्दात बाट
	मूल्य	२८६१०४.००	९३३००३३.००					०.००	
	अन्य जात घ.फि.	१२१.७१	७००.११					०.००	
	मूल्य	३६५२५.००	३८७२१०.००					०.००	

४.६.४. राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष कार्यक्रम २०७६

नेपाल सरकारले नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तव्य मार्फत आ.व. २०७६/०७७ लाई राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष घोषणा गरेको सन्दर्भमा उक्त आर्थिक वर्षमा देश भरीमा ५ करोड विरुवा रोपण गर्ने अभियान संचालन गरिएको थियो । उक्त अभियानमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय र प्रदेश उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयहरू र अन्तरगतका सबै निकायहरूका साथै अन्य सरकारी निकाय, स्थानीय सरकार, संघसंस्थाहरू, वन उपभोक्ता समूहहरू, निजी क्षेत्र समेत परिचालन गरिएको थियो । यस राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष-२०७६ अवधि भर देशभरीमा सबै सरोकारवाला निकायहरूबाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार भए गरेको विरुवा उत्पादन, विरुवा खरीद तथा रोपण कार्यको राष्ट्रिय अभिलेखका लागि केन्द्रस्तरमा तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखनका लागि वन तथा भू-संरक्षण विभागलाई जिम्मेवारी दिइएको थियो ।

देशभरीका सबै निकायहरूबाट भएको विरुवा उत्पादन, खरीद तथा वृक्षारोपण सम्बन्धी एकीकृत तथ्यांक संकलन गरी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी अन्तर्गत तथ्यांक संकलन कार्यको सन्दर्भमा सबै सातै प्रदेश अन्तरगतका डिभिजन वन कार्यालयहरू र भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरूले आफ्नो कार्य क्षेत्र अन्तर्गत आफैले उत्पादन र खरीद गरी वृक्षारोपण गरेको तथा वृक्षारोपणका लागि स्थानीय समुदाय र किसानहरूलाई वितरण गरेको विरुवाको संख्या र क्षेत्रफल सहितको तथ्यांक सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट तोकिएको ढाँचाको फाराममा संकलन गरिएको छ । त्यस्तै प्रत्येक जिल्लामा रहेका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू, साझेदारी वन समूहहरू, कबुलियती वन समूहहरू, धार्मिक वन समूह, निजी वन लगाउने कृषकहरू, गाउँपालिका/नगरपालिकाहरू, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रहरी, कृषि ज्ञान केन्द्र, पशु सेवा कार्यालय, अन्य सरकारी/गैरसरकारी एवं सामाजिक संघसंस्था आदिबाट यस अवधिमा भएको विरुवा उत्पादन, खरीद र वृक्षारोपण सम्बन्धी कार्यको विवरण साथै निजी नर्सरीहरूबाट जिल्लामा विक्री वितरण भएको विरुवा संख्याको विवरण समेत सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयहरू मार्फत संकलन गरी जिल्लागत आधारमा केन्द्रिय अभिलेख तयार गरियो । त्यस्तै वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतका अन्य विभागहरू, समिति र केन्द्रबाट संचालित वृक्षारोपण सम्बन्धी कार्यको अभिलेख, अन्य केन्द्रिय विभाग र निकायहरूबाट भएको वृक्षारोपणको तथ्यांक र विभाग मातहतका निकायहरूले सम्पादन गरेको विरुवा उत्पादन र वृक्षारोपण सम्बन्धी कार्यको तथ्यांक विभागले सोझै पत्राचार गरी संकलन गरेकोछ ।

राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ अभियानको शुरुवात २०७६ आषाढ १४ गते राष्ट्रिय वृक्षारोपण दिवसको अवसर पारेर सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट काटेश्वर-कलंकी सडकखण्डमा वृक्षारोपण गरी शुभारम्भ भएको थियो र अभियान शुभारम्भ भएको दिन देखि २०७७ सालको मनसूनको वृक्षारोपण समयावधि २०७७ भाद्र १५ सम्म रोपण गरिएका विरुवाहरूलाई राष्ट्रिय तथ्यांक अभिलेखमा समावेश गरिएको छ । उक्त अवधिमा वन तथा भू-संरक्षण विभागमा संकलन भइ अद्यावधिक भएको तथ्यांक विवरण अनुसार कूल जम्मा ३ करोड ८५ लाख १६ हजार ७४४ गोटा विरुवा (२ करोड २९ लाख ६१ हजार ११० वन प्रजाति, ३९ लाख १९ हजार ५२८ फलफूल प्रजाति, ४९ लाख ३६ हजार १०६ जडिबुटी प्रजाति) माथि उल्लेखित विभिन्न निकायहरूको समन्वय र सहजिकरणमा वृक्षारोपण भएको छ । यस अवधिमा संस्थागत प्रयासबाट चक्लामा वृक्षारोपण भएको कूल क्षेत्रफल १३,०९१ हेक्टर रहेको छ साथै थप ३९,९२० हेक्टर क्षेत्रफलमा कृषि-वन प्रणालीको रूपमा वनजन्य, फलफूल र जडिबुटी प्रजातिका बोटविरुवाहरू कृषि बालीसंगै खेतवारीमा रोपण

गरिएकाछन् । देशभरी रहेका निजी नर्सरीहरू जसको अनुमानित संख्या ७०० भन्दा बढी रहेकोछ र ति मध्ये सक्रिय रूपमा वनजन्य र फलफूलजन्य विरुवा उत्पादन गरी बिक्री वितरण गर्ने नर्सरीहरूकोवार्षिक २ करोड भन्दा बढी संख्यामा विरुवा उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्नसक्ने क्षमतारहेकोले निजी नर्सरीहरूको कूल वार्षिक उत्पादन क्षमताको कम्तिमा ४० प्रतिशतले हुने संख्यामा वन, फलफूल र सौन्दर्यपरक बहुवर्षे प्रजातिका बोटविरुवा उत्पादन गरी बिक्री वितरण हुनसक्यो भन्ने अनुमान अनुसार आ.व. २०७६।०७७ मा निजी नर्सरीहरूबाट थप योगदानभएको कूल विरुवा संख्या ८० लाख भन्दा बढी रहेको अनुमानित तथ्यांक प्रदेश वन निर्देशनालयहरूबाट प्राप्त हुन आएको हुनाले सो संख्या समेत जोडदा कूल जम्मा ४ करोड ६५ लाख गोटा भन्दा बढी संख्याका बोटविरुवा यस राष्ट्रिय बृक्षारोपण वर्ष-२०७६ को अवधिमा देशभरीमा बृक्षारोपण भएको तथ्यांक अभिलेख तयार भएको छ । यस सम्बन्धी जिल्लागत र निकायगत विस्तृत विवरण सहितको तथ्यांकहरू तालिकमा प्रस्तुत गरिएकोछ ।

आ.व. ०७६/७७ को राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ कार्यक्रम (बिरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपणसम्बन्धी) को विस्तृत विवरण

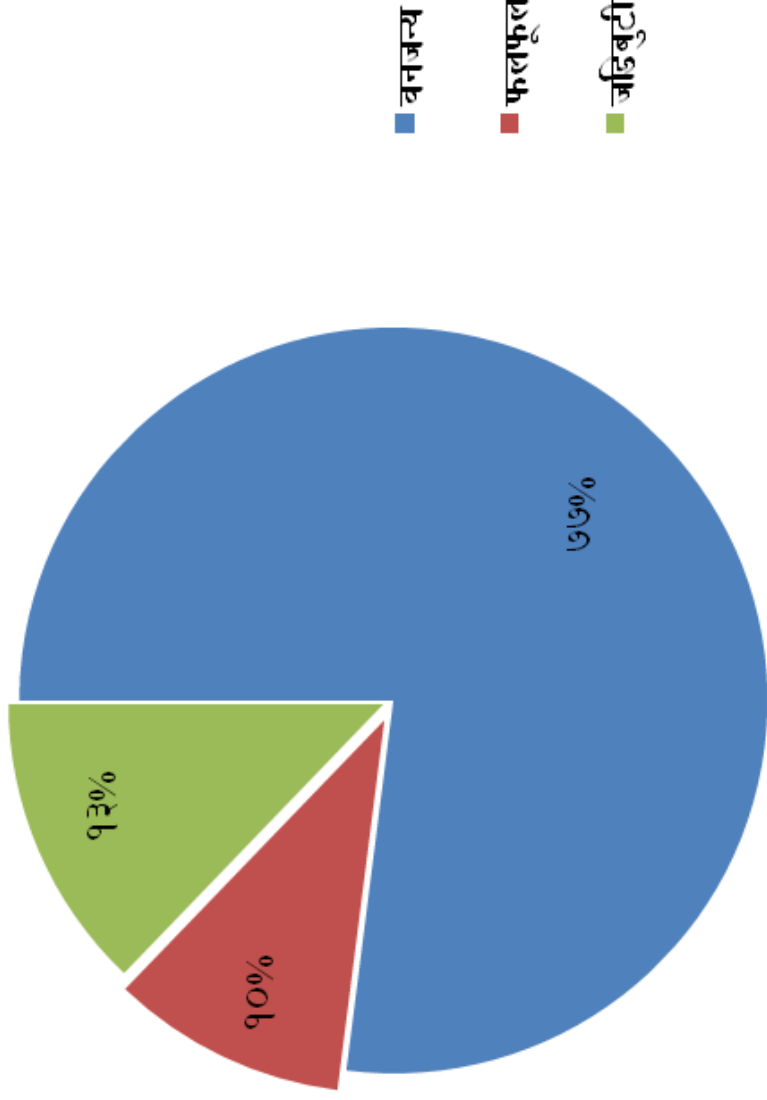
सि. नं.	कार्यालयको नाम	वनजन्य		फलफूल		जडिबुटी		जम्मा	
		संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)
१	प्रदेश नं. १	५२,१६,०७७	९९५.५९	५३८,८६९	४४९.१५	१४,२३,४७९	१८३.५०	७१,७८,४२५	१,६२८
२	प्रदेश नं. २	९२,४८,२५३	१,९८०.५९	४६२,७००	२३७.०४	१५,७१,५९९	३३.९९	९८,६८,११२	२,२५२
३	बागमती प्रदेश	१४,८१,२४९	५३५.५२	५२८,३१०	८१.२८	६६४,०४८	१७४.३९	२६,७३,६०७	१,५२२
४	गण्डकी प्रदेश	१७,९०,०५१	२९०.३७	५०५,८७४	५११.१९	७३५,६३८	२२२.०७	३०,३१,५९३	१,०२४
५	प्रदेश नं. ५	५०,२७,०६९	२,२५०.०५	४३३,८३९	५५९.५१	५६८,३७७	१८८.१८	६०,२९,२८५	२,९९८
६	कर्णाली प्रदेश	७१,६,८०८	३००.४४	२४८,३३६	३५६.३१	८४२,२५२	२४६.४५	१८,०७,३९६	९०३
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	१९,२०,२३०	१,१३८.९४	४४४,२१०	८०१.२६	३७०,६५३	१७२.८६	२७,३५,०९३	२,११३
८	वनतथा भू संरक्षण विभाग मातहतका कार्यालयहरुबाट उत्पादन गरी वितरण गरिएको	२९७,२५८		१५४,७५०				४५२,००८	०
९	वनतथा भू-संरक्षण विभागबाट सोझै अनुदान प्राप्त गर्ने २० वटा संस्थाले राष्ट्रिय वृक्षारोपण कार्यक्रम अन्तर्गत रोपण गरेको बिरुवा	१३६,४९२	५४.५०	३३,९९५	५५.००			१७०,४८७	११०
१०	विभागबाट संचालित अन्य कार्यक्रमहरु (शहरी वन विकास, संकटापन्न प्रजाति संरक्षण, लुम्बिनी क्षेत्रमा बुढकालिन प्रजाति रोपण, कृषि वन मोडल स्थापना) अन्तर्गत रोपण भएको बिरुवा संख्या र क्षेत्रफल	४८,२५०	१३.००	४,६००	४.००			५२,८५०	१७
११	वनजन्य उद्यम प्रवर्द्धन विकास अनुदान कार्यक्रममा सहभागी समूह संस्था सहकारीहरुले उद्यम विकासका लागि रोपण गरेको बिरुवा	९८५,०३०	३९.४.१२	४९,८८६	७९.८२	११,५००	४.६०	१,०४६,४९६	४७९
१२	राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण विकास समिति	२,०९१,०९९		२१३,३१५				२,३०४,४१४	०
१३	वनस्पति विभाग	२४,०००		२०१,०००		१६३,०००		३८८,०००	०
१४	रेड कार्यान्वयन केन्द्र	७,५००						७,५००	०
१५	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	३००						३००	०
१६	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	४५,०००	४६	७,८००				५२,८००	४६
१७	नेपाली सेनाले संचालन गरेको विकास योजनामा र अन्य निकायबाट रोपण भएको बिरुवा संख्या	६२६,४४४		९२,०४४				७१८,४८८	०
	कूलजम्मा	२,९६,६१,११०	७,९९९	३९,१९,५२८	३,८६६	४९,३६,१०६	१,२२६	३,८५,१६,७४४	१३,०९१

(दृष्टव्यः देशभर रहेका निजी नर्सरीहरु जसको अनुमानित संख्या करिब ७०० वटा भन्दा बढी रहेको छ, ती मध्ये सक्रिय रुपमा वनजन्य र फलफूलजन्य बिरुवा उत्पादन गरी बिक्रीवितरण गर्ने नर्सरीहरु र तिनबाट गत आव २०७६।०७७ मा देशभरमा बिक्री वितरण भएको करिब ८० लाख भन्दा बढी बिरुवाको तथ्यांक प्रदेश वन निर्देशनालयहरुबाट प्राप्त हुन आएको हुनाले सो संख्या समेत जोडदा यस राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष-२०७६ को अवधिमा देश भरमा कूल जम्मा ४ करोड ६५ लाख भन्दा बढी संख्यामा बोटबिरुवा रोपण भएको अवस्था रहेको छ।)

प्रजातिगत आधारमा उत्पादन एवं वितरण भएका विरुवाको संख्या

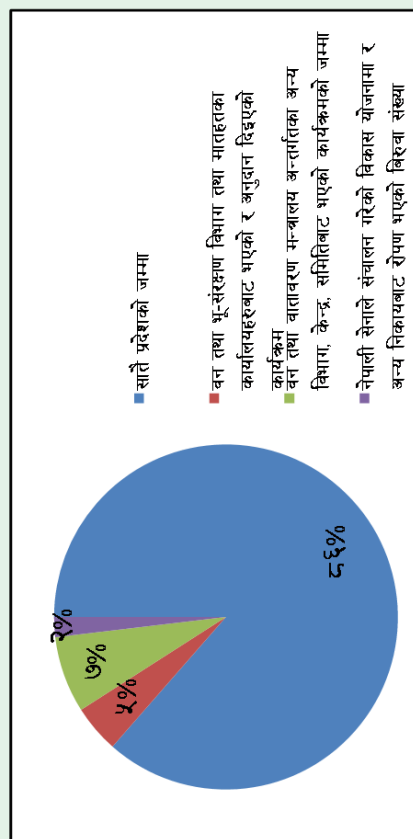
वनजन्य	फलफूल	जडिबुटी	कुल जम्मा
२,९६,६१,११०	३९,१९,५२८	४९,३६,१०६	३,८५,१६,७४४

प्रजाति अनुसार संख्यात्मक विवरण (Composition of Types of Species in %)

राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ कार्यक्रम अन्तर्गत संघीयनिकायहरू र प्रदेश मातहत कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएको बिरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण सम्बन्धी कार्यको तुलनात्मक विवरण

क्र. सं.	कार्यालयको नाम	वनजन्य		फलफूल		जडिबुटी		जम्मा	
		संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हे.)	संख्या	क्षेत्रफल (हे.)
१	सातै प्रदेश मन्त्रालय अन्तर्गत निकायहरूबाट उत्पादन र वितरण भएको बिरुवा संख्या र रोपण भएको क्षेत्रफल जम्मा	२,५३,९९,७३७	७,४९,१५०	३१,६२,१३८	३,७२६।७४	४७,६१,६०६	१,२२,१।४४	३,३३,२३,४८१	१२,४४०
२	वनतथा भू-संरक्षण विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट भएकोर अनुदान दिइएको कार्यक्रमको समेत जम्मा	१,४६,७,०३०	४६,१।६२	२४३,२३१	१३।८२	११,५००	४।६०	१,७२१,७६१	६०५
३	वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतका अन्य विभाग/केन्द्र/समितिको जम्मा	२१,६७,८९९	४६।००	४२२,११५	०।००	१६३,०००	०।००	२७,५३,०१४	४६
४	नेपाली सेनाले संचालन गरेको विकास योजनामा र अन्य निकायबाट रोपण भएको बिरुवा संख्या	६२६,४४४		९२,०४४				७८,४८८	०
कुलजम्मा		२९,६६,११०	७,९९९	३,९९,५२८	३,८६६	४,९३६,१०६	१,२२६	३८,५१,७४४	१३,०९१

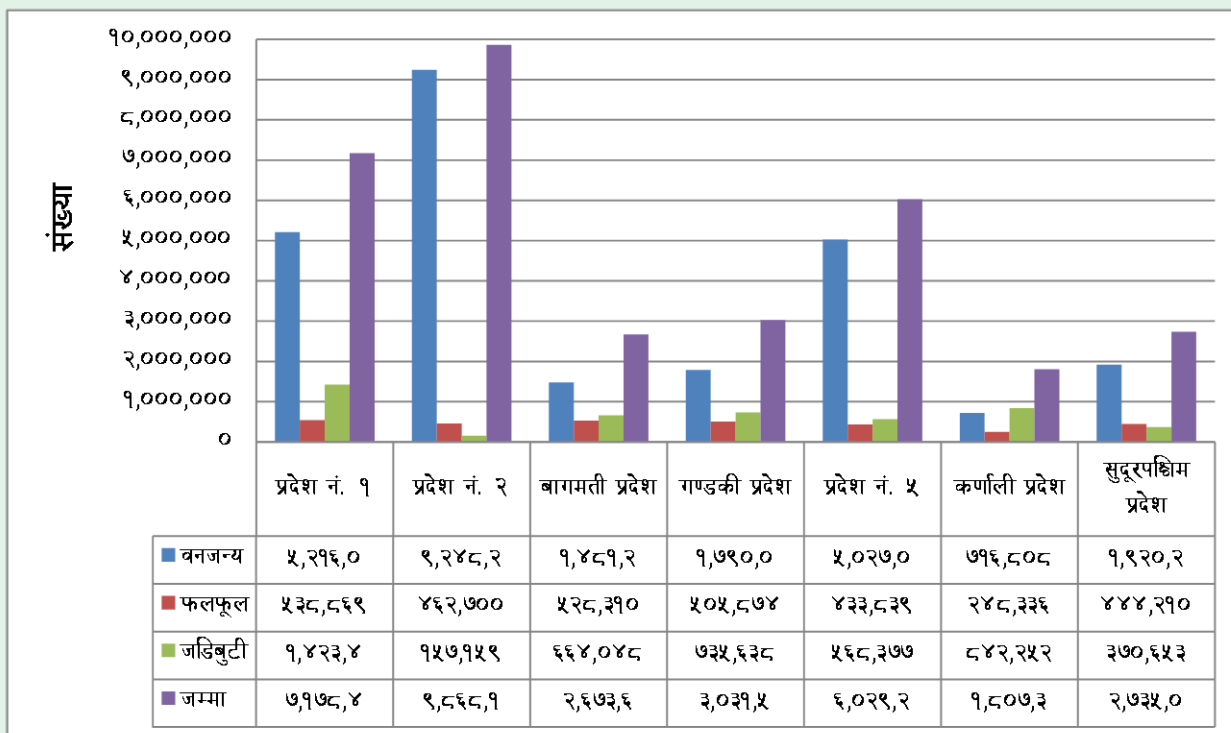

आ.व. ०७६/७७ को राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ कार्यक्रम (बिरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण सम्बन्धी) प्रदेशगत तुलनात्मक विवरण

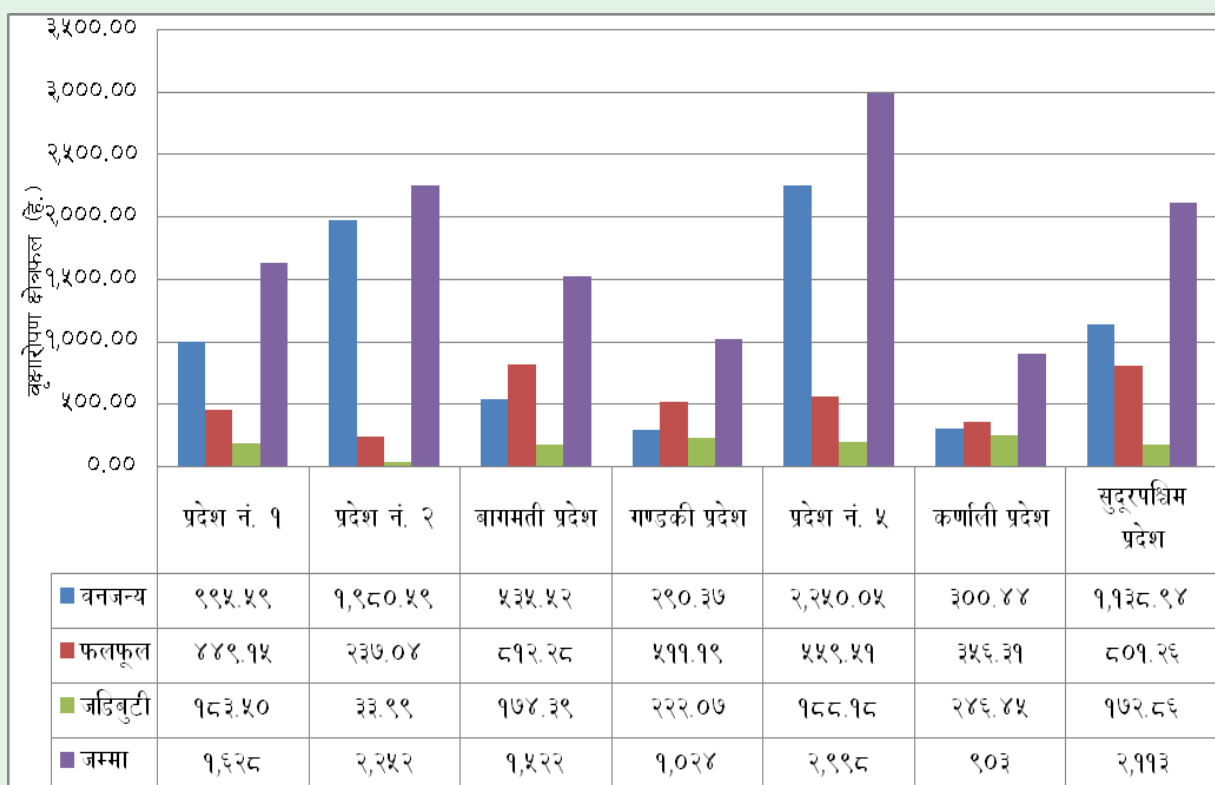
क्र. सं.	कार्यालयको नाम	वनजन्य		फलफूल		जडिबुटी		जम्मा	
		संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हि.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हि.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हि.)	संख्या	वृक्षारोपण क्षेत्रफल (हि.)
१	प्रदेश नं. १	५,२१६,०७७	९,९५.५९	५३८,८६९	४४९.१५	१४,२३,४७९	१८३.५०	७१,७८,४२५	१,६२८
२	प्रदेश नं. २	९,२४८,२५३	१,९८०.५९	४६२,७००	२३७.०४	१५७,१५९	३३.९९	९८,६८,११२	२,२५२
३	बागमती प्रदेश	१,४८१,२४९	५३५.५२	५२८,३१०	८१२.२८	६६४,०४८	१७४.३९	२६,७३,६०७	१,५२२
४	गण्डकी प्रदेश	१,७९०,०५१	२९०.३७	५०५,८७४	५११.१९	७३५,६३८	२२२.०७	३०,३१,५६३	१,०२४
५	प्रदेश नं. ५	५,०२७,०६९	२,२५०.०५	४३३,८३९	५५९.५१	५६८,३७७	१८८.१८	६०,२९,२८५	२,९९८
६	कर्णाली प्रदेश	७९६,८०८	३००.४४	२४८,३३६	३५६.३१	८४२,२५२	२४६.४५	१८,०७,३९६	९०३
७	सुदूर पश्चिम प्रदेश	१,९२०,२३०	१,१३८.९४	४४४,२१०	८०१.२६	३७०,६५३	१७२.८६	२७,३५,०९३	२,११३
जम्मा		२,५३,९९,७३७	७,४९२	३१,६२,१३८	३,७२७	४७,६१,६०६	१,२२१	३,३३,२३,४८१	१२,४४०

विरुवा उत्पादन तथा बृक्षारोपणको प्रदेशगत तुलनात्मक चार्ट

चार्ट नं. १: विरुवा उत्पादन, खरिद र वितरण संख्या

चार्ट नं. २: बृक्षारोपण क्षेत्रफल

५. विभागले सुधारका लागि गरेका कार्यहरू

(१) संस्थागत सुधार

- निजामती सेवा ऐन २०४९ को २४घ१ अनुसार बढुवा भएका कर्मचारीहरूको समायोजनको लागि दरबन्दी सिर्जना भएका पदहरूलाई कार्यालयको आवश्यकता अनुसार एकरूपता हुने गरी मिलान गराएको ।
- विद्यमान संगठनात्मक संरचनाको पुनरावलोकन र वस्तुगत आवश्यकताको पहिचानमा आधारित भएर राष्ट्रिय आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न सक्ने किसिमको सङ्गठन संरचना प्रस्ताव गर्नुका साथै दरबन्दी तथा कार्य विवरण तयार भएको ।
- विभागमा कार्यरत सबै प्राविधिक सेवाका (वन, कृषि र इन्जिनियरिङ) जनशक्तिलाई समानुपातिक रूपमा समान अवसर प्रदान गर्ने गरी दरबन्दी सिर्जना भएको । कार्यालयको आवश्यकता प्रकृति अनुसार दरबन्दी संख्यामा एकरूपता गरी मिलान गरिएको ।
- आगामी दिनहरूमा भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका कार्यलाई बृहत जलाधार उपागम (BasinApproach) अवधारणा अङ्गीकार गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि सोही बमोजिमको सङ्गठनात्मक संरचना प्रस्ताव गरी स्वीकृतिका लागि अगाडि वढाउने कार्य भै रहेको ।
- भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य/कार्यक्रमहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन गरी उपलब्धिहरूको लेखाजोखा गर्न सोचतालिका (Logframe) तयार भै स्वीकृत समेत भैइसकेको छ । साथै भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरूलाई जलस्रोत रणनीति र राष्ट्रिय जल योजनाले निर्देशन गरे बमोजिम बेसिन एप्रोचमा कार्यान्वयन गरी जलाधारको दिगो वस्थापनको माध्यमबाट जनताको जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने गरी सङ्गठनात्मक संरचनामा परिवर्तन गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

(२) विभागको संगठनात्मक पुनःसंरचना

यस विभागको कार्य प्रकृतिका आधारमा पुनःसंरचना गर्ने कार्य समय समयमा गर्नु पर्ने हुन्छ । हाल पनि पुनःसंरचनाका लागि पहल भइरहेको छ ।

(३) नीतिगत सुधार

- वन ऐन २०७६ तयार गरी स्वीकृत समेत भएको ।
- वन नियमावली तयार गरी स्वीकृतिका लागि पेस भएको ।
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली २०७६ तयार गरी स्वीकृत भएको ।

- जलाधार व्यवस्थापनका लागि समष्टिगत राष्ट्रिय नीतिको मस्यौदा तयार पारी वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा आवश्यक स्वीकृत प्रक्रियाको लागि पेस गरिएको ।
- भू-संरक्षण ऐन २०३९ तथा नियमावली २०४२ लाई समयसापेक्ष आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्ने कार्यको शुरुवात भएको ।
- नदी प्रणालीमा आधारित भू तथा जलाधार संरक्षण ऐनको खाका तयार गरिएको छ ।

(४) सुशासनको लागि व्यवस्थापनमा सुधार

- अनुगमनका सूचकहरू बनाई नतिजामूलक अनुगमनमा जोड दिइ कार्यक्रमहरूको अनुगमन कार्य गरिएको ।
- कर्मचारीहरूलाई सुम्पिएका कार्यहरूको प्रभावकारी कार्यसम्पादन तथा कार्यप्रति अभिरुचि बढाउनका लागि वार्षिक रूपमा कार्य सम्पादनका आधारमा उत्कृष्ट कर्मचारीहरूलाई पुरस्कार प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको ।
- रणनीतिक योजना बनाई कार्य गरिएको ।
- कार्यसम्पादन सम्झौता करार

(५) कार्यक्रमगत सुधार

- भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका कार्यक्रमरुमा Payment of Environmental Service (PES) को अवधारणा अनुरूप सो को व्यवस्थालाई उपयुक्त जलाधार क्षेत्रमा कार्यान्वयन गर्न (PES) सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना गरिएको ।
- विभिन्न राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूसंग सहकार्य गरी भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका विभिन्न कार्यका लागि सहयोग जुटाइएको ।
- राष्ट्रिय महत्वका जलाधार क्षेत्रहरूको पहिचान गरी संरक्षित जलाधार क्षेत्र घोषणा गर्नका लागि फेवाताल जलाधार क्षेत्रलाई संरक्षित जलाधार क्षेत्र घोषणा गर्ने वारे कारवाही अघि बढीरहेको ।

६. बेरुजुको अवस्था

साविक वन विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको आ.व. २०७६।७७ मा रु. ७६,२४,३८,०००। बेरुजु बाँकी रहन आएको थियो । जसमध्ये रु १४,५०,०९,०००।- बेरुजु फछौट (१९.०२%) भई बाँकी बेरुजु रु ६१,७४,२९,०००।- र आ.व. ०७५/७६ को बेरुजु थप रु १,३१,०९,०००।- गरी अब आ.व. २०७७/७८ का लागि रु ६३,०५,३८,०००।- बेरुजु बाँकी रहेको छ । बेरुजु सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा रहेको छ ।

७. भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमले ल्याएका केही प्रभावहरू

- प्रणालीको विकास
भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनको आवश्यकता र महत्व बारे जनचेतना अभिवृद्धि भई उनीहरूकै आवश्यकता र चाहना अनुसारका योजना तर्जुमा हुने गरेकोले उल्लेख्य जनसहभागिताका साथ समूह परिचालनको माध्यमबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन हुने प्रणालीको विकास भएको छ ।
- संस्थागत दिगोपना
जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमहरू विभिन्न समूह, समितिहरू गठन गरी सञ्चालन गरेबाट स्थानीय स्तरमा उपभोक्ताहरूको नेतृत्व क्षमतामा विकास भई संस्थागत दिगोपन हुने वातावरणको विकास हुँदै गएको छ ।
- संस्थागत साझेदारीको विकास
भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम/आयोजनाहरू कार्यान्वयन भएका उपजलाधार क्षेत्रहरूमा भू-क्षयका समस्याहरू क्रमशः घट्टै जानु र स्थानीय जनताहरू कार्यक्रमबाट लाभान्वित भएकाले कार्यक्रम कार्यान्वयन भएका आसपासका क्षेत्रहरूमा समेत जलाधार संरक्षणका कार्यक्रम विस्तार गर्न माग भईरहेको र केही कार्यक्रमहरू अन्य निकायहरूको सहयोग तथा साझेदारीमा सन्चालन गर्ने परिपाटी समेत विस्तार भएको छ ।
- जीवनस्तरमा सुधार
जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमका विभिन्न प्रकृयागत चरणहरूमा महिला, दलित, विपन्न तथा स्रोतमा न्यून पहुँच भएका जनताहरूको समेत संलग्नतामा बृद्धि भएकोले सो वर्गको क्षमता अभिवृद्धि भई गरिबी न्यूनीकरण गर्नमा कार्यक्रमले सहयोग पुऱ्याएको छ । यसका साथै आयमूलक कार्यक्रमले विपन्न जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन सहयोग समेत पुगेको छ ।
- दक्षता तथा सीप विकास
स्थानीय स्रोत, साधान र सीप प्रयोग गरी संरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने परिपाटीका साथ सुधारिएका परम्परागत प्रविधिहरूको समेत संरक्षण कार्यमा उपयोग भएबाट कम खर्चमा बाढी, पहिरो, भू-क्षय नियन्त्रण गर्ने र जलसंचय पोखरी निर्माण गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन भएकोले कम लगानीबाट बाढी कार्यक्रम सन्चालन गर्ने सीप तथा क्षमताको विकास भएको छ ।
- उत्पादकत्वमा वृद्धि
संरक्षण पोखरी र जल संचयबाँध निर्माण, सिचाई कुलो सुधार, संरक्षण खेतीपाती जस्ता कार्यक्रमबाट भूमिगत जल संचयमा सुधार भई कृषि उत्पादन वृद्धिमा टेवा पुगेको छ ।

- भू-क्षय सिर्जित समस्याहरूको न्यूनीकरण कार्यक्रम सन्चालन भएका उप-जलाधार क्षेत्रभित्रका खोला किनाराका क्षेत्र र क्षतिग्रस्त भूमिको संरक्षणबाट वाढी, पहिरो, खोला किनारा कटान र भू-क्षय जस्ता समस्या कम हुँदै गएको छ ।
- वनस्पति जन्य श्रोतहरूको आपूर्तिमा सहजता वन, वनस्पतिको संरक्षणबाट सामुदायिक तथा निजी जमिनबाट हुने भू-क्षयमा कमी आउनुका साथै उपभोक्ताका लागि आवश्यक वनस्पतिजन्य उत्पादनको आपूर्ति सहज भएको छ ।

८. केही समस्या तथा सवालहरू

(१) संस्थागत

- भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमका लागि स्थानीय जनताबाट प्राप्त माग अनुरूप प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न सङ्गठनको संरचना र क्षमता अपर्याप्त भएकोले सीमित क्षेत्रहरूमा मात्र सेवा पुगेको, देशभरी सेवाग्राहीको माग बमोजिम सेवा पुऱ्याउन नसकिएको ।
- उस्तै कार्य प्रकृतिका कार्यक्रम/कार्यहरू अन्य संघसंस्थाहरू र सङ्गठनबाट समेत सम्पादन गर्ने गरिएकोले कार्य/कार्यक्रमको नक्कल (Duplication) हुने भएको अवस्था रहेको ।

(२) नीतिगत

- स्वीकृत वन नीति २०७१ बमोजिम जलाधार व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय जलाधार संरक्षण नीतिको आवश्यकता महसुस भएको हुँदा सो को मस्यौदा नीति वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा पेस गरिएको र स्वीकृति प्रकृतियामा रहेको ।
- भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन २०३९ तथा नियमावली २०४२ कार्यान्वयन गर्न समय सापेक्ष संशोधन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यकता महसुस गरी सो सम्बन्धी कार्य अघि बढाईएको ।
- स्थानीय जनसमुदायबाट भू-संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका विविध कार्यक्रमहरूका लागि स्थानीयस्तरमा अत्यधिक माग आइरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दा यसको महत्व तथा आवश्यकता दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको भए तापनि राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत प्राथमिकतामा पर्न नसकेको ।

(३) अपर्याप्त स्रोत, साधन

- प्रभावकारी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक मात्रामा विभिन्न विधाका प्राविधिक जनशक्तिको अपर्याप्त रहेको ।
- स्वीकृत सङ्गठन सुधार कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक बजेटको अभाव ।
- २८ वटा जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालयहरूको सरकारी कार्यालय भवन नभएकोले निजी घर भाडामा लिई कार्यालय सन्चालन गर्न बाध्य भएको र सोका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी व्यवस्थित हुन आवश्यक रहनुका साथै केही सरकारी कार्यालय भवनहरू जीर्ण अवस्थामा रहेकाले पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने अवस्था रहेको ।
- विभागमा ५ र जिल्लामा भू-संरक्षण कार्यालयहरूमा ४१ गरी कूल जम्मा ४६ वटा सवारी साधन मोटर मात्र चालू अवस्थामा रहेका र ती मध्ये अधिकांश सवारी साधनहरू २० वर्ष भन्दा पुराना भएकाले बिग्री रहने, मर्मत सम्भार महंगो हुने, मर्मतमा विनियोजित बजेट पनि न्यून हुनाले गर्दा सवारी साधनको अभावमा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा समेत असर परिरहेको ।

६. सम्पन्न कार्यक्रमका केही भलकहरु

Figure १ सशस्त्र वन रक्षकका कमाण्डरहरु तालिम लिँदै, टिकौली

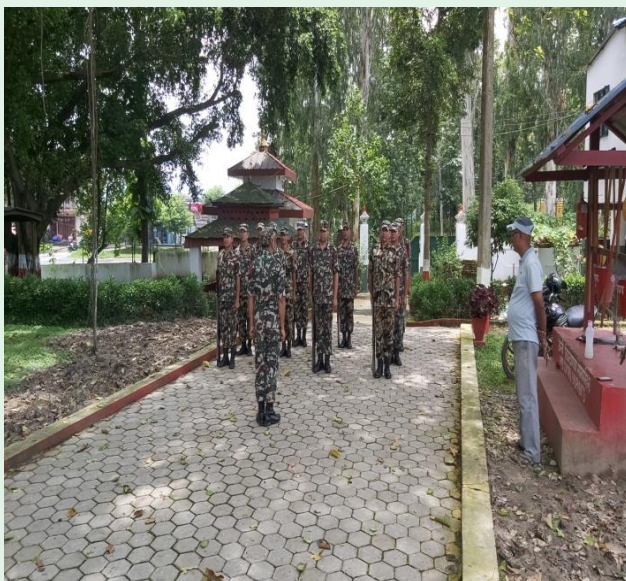

Figure २ सशस्त्र वन रक्षकहरु

Figure ३ वन्यजन्तु उद्धार गर्दै

Figure ४ नर्सरी, बाँके ।

Figure ५ आधुनिक नर्सरी, बाँके

Figure ६ वीड संकलन गर्दै

Figure ७ राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ मा रोपिएको बिरुवा

Figure ८ राष्ट्रिय वृक्षारोपण वर्ष २०७६ मा बिरुवा रोप्दै

Figure ९ शहरी वन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत ललितपुर ढोलाहिटीमा निर्मित उद्यान

Figure १० गल्ली नियन्त्रण एवं रिचार्ज पोखरी एकीकृत कार्यक्रम, दूधपोखरी, कीर्तिपुर, काठमाडौं

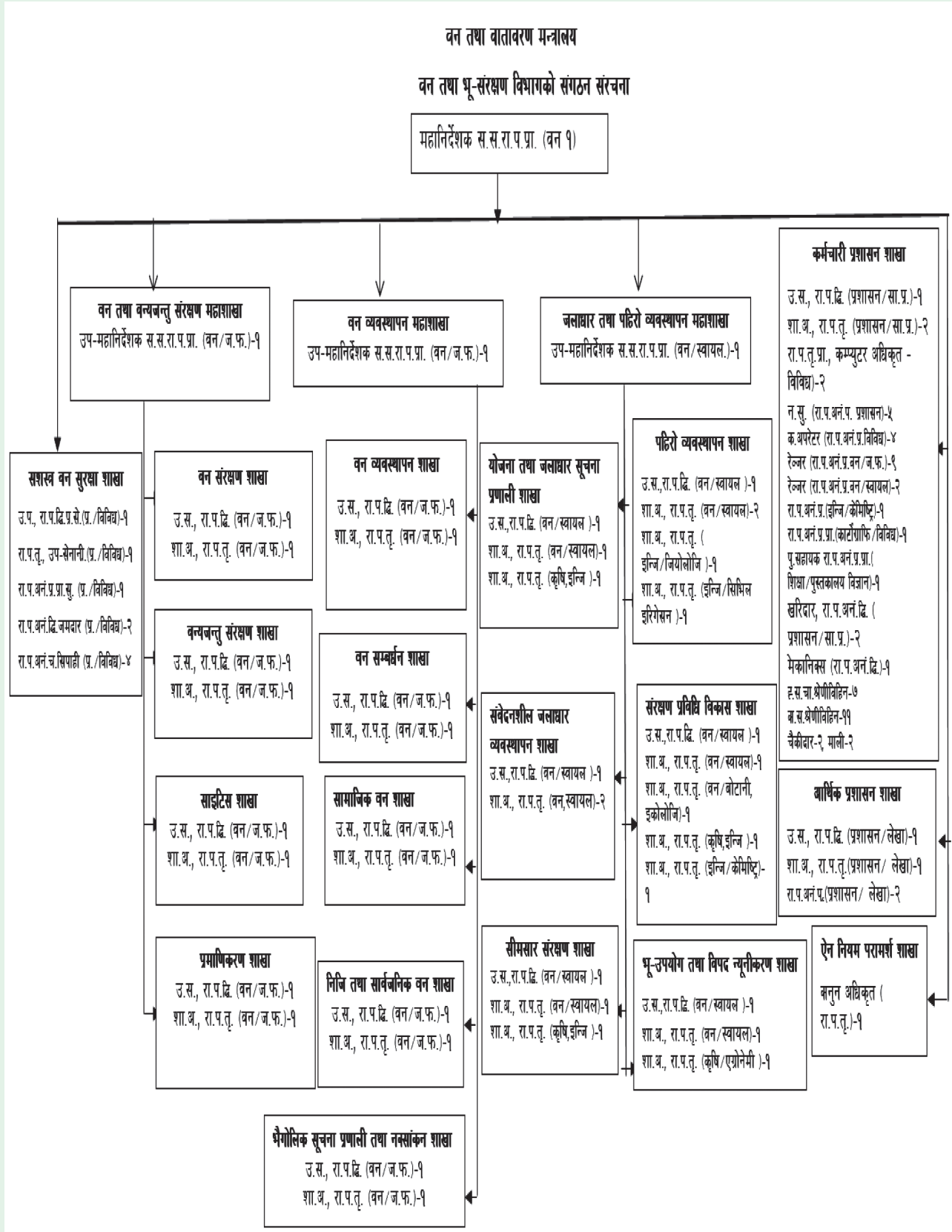

Figure ११ पहिरो नियन्त्रण कार्यक्रम, बराहा आधारभूत विद्यालय, मादी-७, मेलबोट, कास्की

अनुसूचीहरू

(क) वन तथा भू-संरक्षण विभागको संगठन स्वरूप

अनुसूची १

(ख) वन तथा भू-संरक्षण विभागको दरबन्दी तैरिज

अनुसूची २

मिति २०७७ मंसिर सम्मको रिक्त र पदपूर्तिको विवरणः

क्र.सं.	पद	सेवा	समुह	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत	रिक्त
१	महानिर्देशक	वन		१	१	०
२	उप-महानिर्देशक	वन		३	२	१
३	सह-सचिव	वन		२	१	१
४	योजना/अनुगमन/जलाधार/व्यवस्थापन/भू-संरक्षण/प्रविधि विकास/प्रविधि प्रसार अधिकृत	वन	स्वायल	६	५	१
५	उप-सचिव	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	१	०
६	उप-सचिव	प्रशासन	लेखा	१	१	०
७	उप-सचिव	वन	ज.फ.	९	३	६
८	उप-सचिव, प्र.सेनानी	प्रशासन	विविध	१	०	१
९	सहायक योजना/अनुगमन/जलाधार व्यवस्थापन/भू-संरक्षण/प्रविधि विकास अधिकृत	वन	स्वायल	८	८	०
१०	स.व.अ.	वन	ज.फ.	९	६	३
११	एग्री इन्जिनियर	कृषि	इन्जि.	३	१	२
१२	इकोलोजिष्ट	वन	बोटानी	१	०	१
१३	इन्जिनियर	इन्जि.	सिभिल, इरि.	१	०	१
१४	जियोलोजिष्ट	इन्जि.	जियोलोजी	१	०	१
१५	स्वायल केमिष्ट	इन्जि.	केमेष्ट्री	१	०	१
१६	बाली विकास अधिकृत	कृषि	एग्रोनोमी	१	०	१
१७	कम्प्यूटर अधिकृत	विविध	-	२	२	०
१८	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	१	१
१९	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	१	१	०
२०	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	१	१	०
२१	उप सेनानी	विविध		१	०	१
२२	रेन्जर	वन	ज.फ.	९	८	१
२३	भु.सं.स.	वन	स्वायल	२	२	०
२४	ल्याव असिस्टेन्ट	इन्जि.	केमेष्ट्री	१	१	०
२५	ड्राफ्टम्यान कार्टोग्राफर	विविध		१	०	१
२६	पुस्तकालय सहायक	शिक्षा	पुस्तकालय विज्ञान	१	१	०
२७	नायव सुब्बा	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	५	३	२
२८	कम्प्यूटर अपरेटर	विविध		४	०	४
२९	सुबेदार	प्रशासन	विविध	१	०	१
३०	लेखापाल	प्रशासन	लेखा	२	२	०
३१	मेकानिक्स	इन्जि.	मेकानिकल	१	१	०
३२	जमदार	प्रशासन	विविध	२	०	२
३३	खरिदार	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	२	०
३४	स.व.र.सिपाही	प्रशासन	विविध	४	४	०
३५	ह.स.चा.	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७	६	१
३६	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	११	४	७
३७	चौकीदार	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	०	२
३८	माली	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	०	१
	जम्मा संख्या			११२	६८	४४

अनुसूची ३
वन तथा भू-संरक्षण विभागको
नागरिक वडापत्र

सि.नं.	प्रदान गर्ने सेवा (कार्य विवरण)	पेशा गर्नु पर्ने कागजात	सम्पर्क शाखा	सम्पर्क महाशाखा	सेवा प्राप्त गर्दा लाग्ने दस्तुर	कार्य सम्पन्न गर्न लाग्ने समय	उजुरी, गुनासो सुन्ने अधिकारी
१	IIEE/EIA सम्बन्धी सहमती	तोकिए बमोजिमका कागजात		महाशाखा	दस्तुर नलाग्ने	७ दिन	महाशाखा प्रमुख
२	साईटसमा सूचिकृत प्रजातिको संकलन, ओसारपसार पत्रसम्बन्धी	" "		वन वन्य जन्तु संरक्षण	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
३	साईटसमा सूचिकृत प्रजातिको सारतत्व ओसारपसार सम्बन्धी	" "		वन वन्य जन्तु संरक्षण	दस्तुर नलाग्ने	४ दिन	महाशाखा प्रमुख
४	साईटसमा सूचिकृत प्रजातिको नर्सरी, नमूना दर्ता, हक अधिकार सम्बन्धी	" "	साईटस	वन वन्य जन्तु संरक्षण	दस्तुर नलाग्ने	७ दिन	महाशाखा प्रमुख
५	अनुमती पत्र तथा निकासी पैठारी प्रमाण पत्रजारी गर्दा लाग्ने दस्तुर	" "		वन वन्य जन्तु संरक्षण	लाग्ने दस्तुरको हकमा रकम बैकमा दाखिला गरि भौचर पेश गर्नु पर्नेछ ।	४ दिन	महाशाखा प्रमुख
६	वन तथा भू-संरक्षण विभागबाट उपलब्ध गराईने तथ्यांकहरु प्राप्तगर्न	" "	प्रमाणीकरण	वन वन्य जन्तु संरक्षण	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
७	वन तथा वन्यजन्तु अध्ययन अनुसन्धान अनुमती/सिफारिस	वेवसाईटमा राखिएको कागजात	वन्यजन्तु संरक्षण	वन वन्य जन्तु संरक्षण	प्रचलित कानून बमोजिम	१० दिन	महाशाखा प्रमुख
८	राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरुलाई राष्ट्रिय वनक्षेत्र भोगाधिकार सम्बन्धी	तोकिए बमोजिम कागजात	वन संरक्षण	वन वन्य जन्तु संरक्षण	दस्तुर नलाग्ने	३० दिन	महाशाखा प्रमुख
९	भू-संरक्षण तथा एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी संधिय नीति, नियम, मापदण्ड तथा कानून सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	संवेदनशील जलाधार व्यवस्थापन	जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
१०	पहिरो जन्य तथ्यांक एवं विपद जोखिम न्यूनीकरण, भू-स्खलन, ताल तलैया संरक्षण, नदी प्रणाली व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना, प्रविधि सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	महाशाखा अन्तर्गतका सम्बन्धित विषयगत शाखाहरु	जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
११	एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन, भू-स्खलन, पहिरो, विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राविधिक परामर्श उपलब्ध गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	पहिरो व्यवस्थापन	जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	७ दिन	महाशाखा प्रमुख
१२	संघीय संरचना अनुसार मातहत रहेका कार्यालय,	प्रयोजन खुलाई	योजना तथा	जलाधार तथा पहिरो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	७ दिन	महाशाखा प्रमुख

	आयोजना, परियोजनाहरूद्वारा संचालित क्रियाकलापहरूको जानकारी तथा सूचना उपलब्ध गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	जलाधार सूचना प्रणाली	पहिलो व्यवस्थापन जलाधार तथा पहिलो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
१३	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम, खर्च, गुनासो व्यवस्थापन तथा सम्बन्धित सूचनाहरू उपलब्ध गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	"	"	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
१४	अभिलेखकरणमा भएको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा पहिचान भएका सिमसार क्षेत्रहरू सम्बन्धी तथ्यांक उपलब्ध गराउने	"	सिमसार संरक्षण शाखा	जलाधार तथा पहिलो व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
१५	वन उद्यम तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरूको जानकारी	"	सामाजिक	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	२ दिन	महाशाखा प्रमुख
१६	भौगोलिक सूचनाको आधारमा वन डेटेलो (आगलागी) सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्ने	"	भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा नक्साङ्कन	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	२ दिन	महाशाखा प्रमुख
१७	वन व्यवस्थापन सम्बन्धि नीति, नियम, ऐन, निर्देशिका, मापदण्ड तथा कानून सम्बन्धि जानकारी उपलब्ध गराउने	"	व्यवस्थापन/ ऐन नियम परामर्श	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	२ दिन	महाशाखा प्रमुख
१८	वन बीउ, विरुवा उत्पादन, संकलन, बृक्षारोपण, वन सम्बर्धन सम्बन्धी जानकारी गराउने।	"	वन सम्बर्धन	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	२ दिन	महाशाखा प्रमुख
१९	सामुदायिक वन, साम्बेदारी वन, कबुलियती वन तथा अन्य समुदायमा आधारित वन सम्बन्धी जानकारी गराउने।	"	सामाजिक	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
२०	निजी वन विकास, सार्वजनिक जग्गामा वन विकास, कृषि वन प्रवर्धन, सहरी वन सम्बन्धी जानकारी गराउने	तोकिए बमोजिम कागजात	निजी तथा सार्वजनिक वन	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महाशाखा प्रमुख
२१	सेवा प्रदायकलाई वस्तु निर्माण तथा सेवाको भुक्तानी	तोकिए बमोजिम कागजात	आर्थिक प्रशासन शाखा	वन व्यवस्थापन	दस्तुर नलाग्ने	३ दिन	महानिर्देशक

द्रष्टव्यः

- यस सँग सम्बन्धीत तोकिए बमोजिमका कागजातहरूको चेक लिष्ट सम्बन्धीत शाखा/हेल्ड डेस्कबाट उपलब्ध हुने।
- लाग्ने दस्तुरको हकमा रकम बैंकमा दाखिला गरि भौचर पेश गर्नु पर्ने छ।
- बुँदा नं १-२१ का लागि चेक लिष्ट बमोजिमका कागजातहरू प्राप्त भएको उल्लेखित दिन भित्र कार्य सम्पन्न हुने।
- सामान्य जानकारीको लागि दस्तुर नलाग्ने, विशेष सेवाको हकमा मन्त्रालयले तोकेको स्वीकृत नर्मस अनुसारको दस्तुर लाग्ने।
- अन्तिम गुनासो महानिर्देशक समक्ष गर्न सकिने।

अनुसूची ४ (क)

वन तथा भू-संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको आ.व. २०७६।७७ को वार्षिक भौतिक प्रगति विवरण

१. कार्यक्रमको नाम : वन तथा भू-संरक्षण विभाग

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
	अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
१	प्रिफेब भवन निर्माण	३१११२	संख्या	१	३.५४	४०.००	०.५	१.७७	१५.२२
२	कार्यालय परिसरमा बगैँचा निर्माण	३११५७	क्षेत्रफल/ स्थान	१	०.४४	५.००		०.००	०.००
३	राष्ट्रपति कार्यालयमा वर्षादको पानी संकलन र भण्डारण	३११५७	वटा	१	२.२१	२५.००	०.१५	०.३३	०.३९
४	कम्प्युटर साफ्टवेयर निर्माण तथा खरिद खर्च (विभाग र मातहतका कार्यालयहरूको खर्च तथा प्रगति एकीकरण साफ्टवेयर निर्माण)	३११३२	वटा	१	०.१८	२.००		०.००	०.००
	क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				६.३७	७२.००		२.१०	१५.६१
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू				०.००				
१	स्थायी कर्मचारी तलब	२११११	जना	१२१	५२.४६	५९२.८७	१२०	५२.०२	४९३.८१
२	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२	जना	१२१	२.५९	२९.२४	११५	२.४६	२०.०३
३	कर्मचारीको बैठक भत्ता	२११३४	पटक	५०	०.७१	८.००	४५	०.६४	६.५१
४	प्रसुति स्याहार भत्ता (शिशु स्याहार भत्ता)/पाले पहरा भत्ता (पालो पहरा भत्ता)/प्रयोगशालामा कामकाज गर्ने प्राविधिक कर्मचारीहरूको लागि जोखिम भत्ता (जोखिम भत्ता)	२११३९	जना	२१	०.१५	१.६४	२१	०.१५	१.१२
५	निजामती कर्मचारीहरू/सशस्त्र वन रक्षकहरूको र संघको फाजिल दरबन्दीमा रहेका हाल डिभिजन वन कार्यालयहरूमा कार्यरत फरेष्टरहरूको पोशाक खर्च	२११२१	जना	४८२	४.२६	४८.२०	७६	०.६७	७.५७
६	खाद्यान्न/राशन (विभागमा रहेका सशस्त्र वन सुरक्षा तर्फका कर्मचारीहरूलाई)	२११२२	जना	९	०.६२	७.००	९	०.६२	२.५७
७	कर्मचारीको योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च	२१२१३	जना	१२१	०.५५	६.१६	१२१	०.५५	३.८३
८	धाराको महसुल/विद्युत् महशुल	२२१११	पटक	१	०.८९	१०.०१	१	०.८९	९.९०
९	सन्चार महसुल	२२११२	पटक	९	०.९८	११.१०	९	०.९८	११.०३
१०	पदाधिकारी सुविधा इन्धन(कार्यालयको इन्धन)	२२२११	लीटर	१०००	०.०९	१.००	१०००	०.०९	१.००
११	डिजेल (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	१७२००	१.८२	२०.५३	१७२००	१.८२	२०.५३
१२	इन्धन- अन्य प्रयोजन	२२३१४	लीटर	३००	०.२४	२.७५	३००	०.२४	२.७२
१३	सवारी साधन मर्मत	२२२१३	वटा	५१	२.१९	२४.८०	५१	२.१९	२४.४६

१४	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	२२२३१	वटा	१	१.५५	१७.५०	१	१.५५	१६.९७	
१५	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च	२२३११	संख्या	४६८	२.६५	३०.००	४६८	२.६५	२७.६१	
१६	छुपाई खर्च	२२३१५	पटक/ संख्या	१०	०.८८	१०.००	१०	०.८८	१०.००	
१७	सेवा र परामर्श खर्च	२२४११	पटक	१	०.३५	४.००		०.००	०.००	
१८	सूचना प्रणाली तथा नवीकरण खर्च (लेखा साफ्टवेयर नवीकरण)	२२४१२	पटक	१	०.०९	१.००	१	०.०९	०.९९	
१९	वेबसाइट डिजाइन, अध्यावधिक तथा सञ्चालन	२२४१२	प्याकेट	१	०.४४	५.००	०.९	०.४०	४.९३	
२०	व्यक्ति करार	२२४१३	जना	२५	५.४१	६१.१३	२५	५.४१	५९.७९	
२१	अन्य सेवा (सेवा तथा परामर्श)	२२४१९	पटक/ संख्या	१	०.३५	४.००	१	०.३५	३.८२	
२२	कर्मचारी दक्षता वृद्धि तालिम (Driving, Computer, LMBIS)	२२५११	पटक	१०	०.२०	२.३०	१०	०.२०	२.२९	
२३	सातौं सामुदायिक वन राष्ट्रिय गोष्ठी	२२५१२	वटा	१	१.०६	१२	०.५	०.५३	९.२२	
२४	प्रदेश स्तरीय बेरुजु फछ्योर्ट सहजीकरण गोष्ठी	२२५१२	पटक	१	०.१८	२		०.००	०	
२५	व्यवसायिक कबुलियती वनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन	२२५२२	वटा	२	०.८८	१०.००	२	०.८८	९.४०	
२६	अनुगमन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च/काष्ठमूल्य अनुगमन	२२६११	पटक	१७	१.५४	१७.४०	८	०.७२	८.००	
२७	सरुवा तथा अन्य आन्तरिक भ्रमण खर्च	२२६१२	जना	१५०	१.३४	१५.१७	१३०	१.१६	११.८९	
२८	बीमा सवारी साधन (अन्य)	२२२१४	संख्या	६५	०.९७	१०.९५	६५	०.९७	१०.८९	
२९	स्वागत तथा बिदाई, अतिथि सत्कार तथा अन्य मिटिंग को लागि जलपान/ भोज खर्च (चियापान खर्च)	२२७११	पटक	१५	०.६५	७.३५	१५	०.६५	७.३५	
३०	संघमा समायोजन भै फाजिल तथा पुलमा रहेका स्थायी कर्मचारीहरुको तलव, भत्ता, पोसाक आदि।	२८९११	जना	१	७.५३	८५.१४		०.००	०.००	
	आ) चालू खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				२०२६०	९३.६३	१०५८.२४	१९८०६.०५	७९.७७	७८७.४३
	कुल जम्मा खर्च				१००.००	११३०.२४		८१.८७	८०३.०४	

भारित प्रगति प्रतिशत ८१.८७
वित्तीय प्रगति प्रतिशत ७१.०५

अनुसूची ४ (ख)

२. कार्यक्रमको नाम : डिभिजन वन कार्यालयहरु (वन सुरक्षा सैनिक समेत)

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
	अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु								
१	स.व.र क्याम्प निर्माण (भवन निर्माण)	३१११२	वटा	१	१२.३५	५००.००	०.२०	२.४७	६.६९
२	कार्यालय भवन तथा तालिम भवन मर्मत सुधार (पूँजीगत सुधार खर्च)	३१११३	वटा	१	०.१२	५.००	१	०.१२	४.९६
३	वन डडेलो नियन्त्रण सम्बन्धी सामग्री खरिद (सुरक्षासँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेसिन औजार)	३११२२	संख्या	५००	१.२३	५०.००	५००	१.२३	४०.११
४	हात हतियार, खरखजाना खरिद, मर्मत सम्हार (सुरक्षासँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	वटा	४००	०.२५	१०.००	४०	०.०२	१.०८
५	CCTV मर्मत तथा व्यवस्थापन (बिजुली एवं बिद्युत् उत्पादनसँग सम्बन्धी उपकरण, सामान, औजार, यन्त्र आदि ।	३११२२	प्याकेट	१	०.०५	२.००	०	०.००	०
६	वन सुरक्षा योजना कार्यान्वयन (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	प्याकेट	१	१.२३	५०.००	१	०.६२	२३.६
	क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				१५.२३	६१७.००		४.४७	७६.४४
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				०.००				
१	स्थायी कर्मचारी तलब तथा अन्य अनिवार्य दायित्व र प्रशासनिक खर्च	२११११	जना	७५३	६३.२५	२५६१.८१	७४०	६२.१६	१४९८.६३
२	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता (महंगी भत्ता)	२११३२	जना	७४५	४.४०	१७८.३६	७४०	४.३७	८९.३४
३	अन्य भैपरी भत्ता (बैठक लगायत अन्य) (पाले पहरा भत्ता)	२११३९	पटक	१५	०.०२	१.००	१५	०.०२	०.८७
४	सशस्त्र वन रक्षकहरुको पोशाक खर्च (अन्य)	२११२१	जना	७५८	१.१५	४६.४०	३४३	०.५२	३४.२९
५	तोकिए बमोजिमको खाद्यान्न व्यवस्थापन खर्च (निजामती)	२११२२	जना	७४५	११.५४	४६७.४८	३७२	५.७६	२२८.४०
६	कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च (कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च)	२१२१३	जना	७०	०.०८	३.०६	८	०.०१	०.३५
७	धाराको महसुल (धाराको महसुल)	२२१११	पटक	१	०.०१	०.३०	१	०.०१	०.३०
८	बिद्युत् महशुल (बिजुली महसुल)	२२१११	पटक	१	०.०२	०.९५	१	०.०२	०.९१

९	टेलिफोन महसुल (टेलिफोन महसुल)	२२११२	पटक	१	०.०१	०.२४	१	०.०१	०.२४
१०	ईमेल/ इन्टरनेट/वेबसाइट महसुल (ईमेल/ इन्टरनेट/वेबसाइट)	२२११२	पटक	१	०.०२	०.९७	१	०.०१	०.४९
११	हुलाक/कुरियर खर्च(हुलाक/कुरियर खर्च)	२२११२	जना	१	०.००	०.०४	१	०.००	०.०३
१२	मोटरसाइकल, कार, जीप, भ्यान आदि (कार्यालयको इन्धन) (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लिटर	२५००	०.०७	३.००	२०००	०.०६	२.००
१३	ग्याँस, डिस्टिल वाटर, मोबिल, ब्याट्री तथा जेनेरेटर आदि (इन्धन- अन्य प्रयोजन)(इन्धन- अन्य प्रयोजन)	२२३१४	लिटर	६	०.०२	०.७५	२	०.००	०.२१
१४	सवारी साधन मर्मत(सञ्चालन तथा मर्मत संभार) (सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	वटा	४	०.०५	२.००	४	०.०५	१.९६
१५	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च (भवन)	२२२३१	वटा	१	०.२५	१०.००	१	०.२५	९.९९
१६	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च (कार्यालय सामान तथा सेवा) (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	२२३११	संख्या	२५	०.०७	३.००	२४	०.०७	२.७७
१७	कार्यालय सामग्री (लेटरप्याड, फाइल, खाम र अन्य फारमहरु) छपाइ (छपाइ खर्च)	२२३१५	पटक	४	०.००	०.२०	४	०.००	०.२०
१८	पत्रपत्रिका छपाई , सूचना प्रकाशन आदि (छपाई खर्च)	२२३१५	पटक/ संख्या	४	०.००	०.२०	४	०.००	०.२०
१९	हल्का सवारी चालक -व्यक्ति करार (व्यक्ति करार)	२२४१३	जना	१	०.०६	२.४९	१	०.०६	२.४९
२०	कार्यालय सहयोगी -व्यक्ति करार (व्यक्ति करार)	२२४१३	जना	१	०.०५	१.९६	०	०.००	०.१५
२१	करार कर्मचारीको पोशाक खर्च (व्यक्ति करार)	२२४१३	जना	२	०.००	०.२०	१	०.००	०.१०
२२	करार कर्मचारीको चाडवाड खर्च (व्यक्ति करार)	२२४१३	जना	२	०.०१	०.३५	१	०.००	०.२२
२३	प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (कर्मचारी दक्षता वृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र दिने)	२२५११	पटक	२	०.१७	७.००	२	०.१७	७.००
२४	स.ब.र. Refresher तालिम (पुनर्ताजगी /अभिमुखीकरण जस्ता तालिम)	२२५११	पटक	२	०.१७	७.००	२	०.१७	७.००
२५	वन/वन्यजन्तु चोरी निकासी नियन्त्रणका लागि टुर गस्ती अनुगमन (अनुगमन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	२२६११	प्याकेट	१	०.२५	१०.००	१	०.२५	६.५१
२६	सरुवा तथा अन्य आन्तरिक भ्रमण खर्च (आन्तरिक भ्रमण)	२२६१२	जना	१०	०.०२	०.९५	१	०.००	०.११
२७	बीमा सवारी साधन (अन्य) (बीमा सवारी साधन)	२२२१४	संख्या	४	०.०२	०.७५	२	०.०१	०.२३

२८	पुजारी खर्च समेत अन्य विविध खर्च (अन्य विविध खर्च)	२२७११	पटक	१२	०.०२	१.००	१२	०.०२	१.००
२९	सशस्त्र वन सुरक्षा सैनिकहरुको तलब, भत्ता, पोसाक, खाध्यान्न जस्ता अनिवार्य दायित्व	२८९११	जना	६९५	३.००	१२१.६१	०	०.००	०.००
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				८४.७७	३४३३.०७		७४.०४	१८९८.०१
	कुल जम्मा खर्च				१००.००	४०५०.०७		७८.५१	१९७४.४५
	भौतिक प्रगति प्रतिशत	७८.५१							
	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	४८.७५							

अनुसूची ४ (ग)

३. कार्यक्रमको नाम : राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	एकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
	अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
१	विश्व सम्पदा लुम्बिनी क्षेत्रमा वन व्यवस्थापन (बुद्धकालीन प्रजाति पुनर्स्थापना)	३११५७	हेक्टर	५०	०.६८	२५.००	५०	०.६८	२३.८१४२५
२	वन समूहहरूबाट विरुवा उत्पादन (फलफूल समेत) खरिद/ वृक्षारोपण (वृक्षारोपण वर्ष)	३११५७	समूह	१	४०.७५	१५००.५०	०.६७	२७.१७	६९२.४३१७६
३	शहरी वन विकास (विरुवा उत्पादन/ खरिद, वृक्षारोपण, संरक्षण) (फलफूल समेत) (वृक्षारोपण वर्ष)	३११५७	प्याकेट	१	२.७२	१००.००	१	२.७२	८०.९४११५
४	राष्ट्रिय वन तथ्याङ्क प्रणाली स्थापना	३११३२	प्याकेट	१	०.८१	३०.००	०	०.००	०
५	अगरउडको इनोकुलेशन प्रविधि विस्तार	३११५७	वटा	१	१.०९	४०.००	०	०.००	०
६	वन विरुवा उत्पादन (हजारमा)	३११५७	वटा	५००	२.०४	७५.००	३००	१.२२	१९.१२०४
७	फलफूल विरुवा उत्पादन, खरिद, रोपण तथा वितरण (वृक्षारोपण वर्ष)	३११५७	वटा	६०००००	१६.३०	६००.००	५०००००	१३.५८	३७८.३९२७
	क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				६४.३८	२३७०.५०		४५.३७	११९४.७००३
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू				०				
१	इन्जिनियरिङ्ग सेवा तथा परामर्श	२२४११	संख्या	२.००	०.१४	५.००	२.००	०.१४	५.००
२	साइटिस, जैविक विविधता, भू-क्षयीकरण लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रमका सहभागिता	२२५२२	प्याकेट	१.००	०.६८	२५.००	१.००	०.६८	८.५४
३	वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रचारप्रसार सामग्री तयार	२२३१५	संख्या	१.००	०.१४	५.००	१.००	०.१४	४.९३
४	वन सम्बर्द्धन कार्यशाला गोष्ठी	२२५१२	पटक	१.००	०.१४	५.००	०.००	०.००	०.००
५	वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी बहुसरोकारवाला गोष्ठी	२२५१२	पटक	२.००	०.११	४.००	१.००	०.०५	१.८९
६	शहरी वन कार्यविधि तयारी	२२५२२	वटा	१.००	०.०३	१.००	१.००	०.०३	०.९६
७	संकटापन्न प्रजातिको संरक्षण योजना तयारी	२२५२२	वटा	५.००	०.२७	१०.००	५.००	०.२७	९.६६
८	साईटिसमा सूचीकृत प्रजातिको कार्ययोजना तयारी	२२५२२	वटा	३.००	०.२४	९.००	३.००	०.२४	८.९४
९	सामुदायिक वन/स्थानीय निकायमा प्राणी उद्यान स्थापना र संचालन कार्यविधि तयार	२२५२२	वटा	१.००	०.२७	१०.००	१.००	०.२७	९.९२
१०	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धी	२२५२२	वटा	१.००	०.२७	१०.००	१.००	०.२७	९.७७

	अध्ययन तथा क्षेत्र नक्सांकन								
११	संकटापन्न वन प्रजातिको संरक्षण योजना कार्यन्वयन	२२५२२	प्याकेट	३.००	०.८१	३०.००	१.००	०.२७	७.००
१२	अन्तरप्रदेशिक वन र प्रदेश राष्ट्रिय वनको सिमांकन	२२५२२	प्याकेट	१.००	०.८१	३०.००	१.००	०.८१	२४.००
१३	वन क्षेत्रको भू-उपयोग तयारी र वन उद्यम क्षेत्र निर्धारण	२२५२२	क्षेत्रफल /स्थान	७.००	०.८३	३०.५०	७.००	०.८३	२५.७२
१४	वन सुरक्षा कन्ट्रोल रुम तयार तथा सञ्चालन	२२५२२	केन्द्र	१.००	०.५४	२०.००	१.००	०.५४	३.७९
१५	सामुदायिक वन/स्थानिय निकायमा भएका प्राणी उद्यानहरुको अभिलेख तयार	२२५२२	वटा	१.००	०.१४	५.००	१.००	०.१४	४.९३
१६	साइटिस प्रतिवेदन तयारी	२२५२२	वटा	१.००	०.०८	३.००	१.००	०.०८	२.३०
१७	समस्याग्रस्त वन्यजन्तुहरुको प्रकोप पहिचान (बँदेल आदि)	२२५२२	प्रजाति /स्थान	१.००	०.१४	५.००	१.००	०.१४	४.९७
१८	सामुदायिक वनको कोष परिचालन कार्यविधि/मापदण्ड तयार	२२५२२	प्याकेट	१.००	०.१६	६.००	१.००	०.१६	४.९३
१९	अन्य प्रयोजनका लागि भोगाधिकार दिईएको वन क्षेत्रको अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदन तयारी	२२६११	वटा	४०.००	०.५४	२०.००	४.००	०.०५	२.१६
२०	वन उद्यम उपकरण खरिद अनुदान	२६४१३	वटा	२८.००	५.४३	२००.०६	२८.००	५.४३	१३०.९५
२१	वनजन्य उद्यम प्रवर्द्धन तथा विकास अनुदान	२६४१३	वटा	१.००	२१.७३	८००.००	१.००	२१.७३	५८४.३१
२२	कृषि वन विस्तारका लागि उत्प्रेरक तयारी, प्रशिक्षण तथा परिचालन	२२४१९	जना	८.००	०.३०	११.००	८.००	०.३०	८.६६
२३	अलैची र उत्तिसको कृषिवन मोडेल अध्ययन	२२५२२	वटा	१.००	०.२७	१०.००	१.००	०.२७	१०.००
२४	टिमुरको कृषि वन मोडल अध्ययन	२२५२२	वटा	१.००	०.२७	१०.००	१.००	०.२७	९.७०
२५	वन बीउ नीति/रणनीति /मापदण्ड तयारी	२२५२२	वटा	१.००	०.१९	७.००	१.००	०.१९	५.०६
२६	हैसियत विग्रिएको वनमा कृषि वनको सम्भावना पहिचान र पाईलटिंग	२२५२२	जिल्ला	२.००	१.०९	४०.००	२.००	१.०९	४०.००
	ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				३५.६२	१३११.५६		३४.४०	९२८.०८
	कुल जम्मा खर्च				१००.००	३६८२.०६		७९.७६	२१२२.७९

भारित प्रगति प्रतिशत ७९.७६

वित्तिय प्रगति प्रतिशत ५७.६५

अनुसूची ४ (घ)

४. कार्यक्रमको नाम : जलाधार संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
१	भवन मर्मत (दामन)	३१११३	वटा	१	०.३६	५.००	१	०.३६	४.४४
२	कार्यालय भवन तथा तालिम भवन मर्मत सुधार (कुलेखानी)	३१११३	वटा	२	०.४३	६.००	२	०.४३	५.५५
३	गाडी खरिद	३११२१	संख्या	२	४.९७	७०.००	०	०.००	०
४	मोटरसाइकल खरिद	३११२१	संख्या	१	०.२१	३.००	१	०.२१	२.९८
५	कार्यालय संचालनसँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेसिन औजार आदि खरिद	३११२२	संख्या	४	०.१४	२.००	०	०.००	०.००
६	संरक्षण पोखरी/तालतलैया निर्माण, मर्मत तथा संरक्षण	३११५७	वटा	२	१.४२	२०.००	२	१.४२	२०.००
७	माटो पानी नमुना परीक्षण	३११५७	पटक	४	०.२८	४.००	०	०.००	०.००
८	संरक्षण पोखरी/तालतलैया निर्माण, मर्मत तथा संरक्षण	३११५७	वटा	१२	८.५३	१२०.००	१३	९.२४	१०७.२७
९	भू-संरक्षण (बहखोला कटान नियन्त्रण) (आम्बोट, पाल्पा)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	१.०७	१५.००	१	१.०७	१४.९९
१०	भू-संरक्षण (तानसेन खोला कटान नियन्त्रण) (छिलविले, पाल्पा)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	१.०७	१५.००	१	१.०७	१५.००
११	जलपुनर्भरण तथा भल पानी संकलन पोखरी निर्माण (बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौ)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	०.७१	१०.००	१	०.७१	९.११
१२	गल्छी/पहिरो नियन्त्रण (राईनास न पा ६, लमजुङ्ग)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	०.७१	१०.००	१	०.७१	१०.००
१३	भू-संरक्षण प्रविधि सूचना केन्द्र निर्माण र व्यवस्थापन	३११५७	केन्द्र	१	१.०७	१५.००	०	०.००	०
१४	फलफूल बिरुवा खरिद, रोपण तथा वितरण (वृक्षारोपण वर्ष)	३११५७	वटा	१२००००	८.५३	१२०.००	१२००००	८.५३	११९.६०
१५	स्थानीय सरकारसँग सहकार्यमा भल पोखरी निर्माण	३११५७	वटा	५०	३.५५	५०.००	५०	३.५५	५०.००
१६	पहिरो रोकथाम	३११५७	पटक/संख्या	४	२.८४	४०.००	४	२.८४	३९.९८
१७	खोला किनारा संरक्षण	३११५७	पटक/संख्या	५	२.८४	४०.००	५	२.८४	४०.००
१८	पहिरो नियन्त्रण (बासपाली आधारभूत विद्यालय, वालिङ न.पा. २, स्याङ्जा)	३११५७	पटक/संख्या	१	१.४२	२०.००	१	१.४२	१८.९८
१९	पहिरो नियन्त्रण (माइकोट मा.वि., सुलिकोट ६, गोरखा)	३११५७	पटक/संख्या	१	०.७१	१०.००	१	०.७१	१०.००
२०	पानी स्रोत व्यवस्थापन तथा बहु-उपयोग	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	५	३.५५	५०.००	५	३.५५	४६.७७
२१	आकस्मिक भू-स्खलन व्यवस्थापन	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	३३	१०.७३	१५१.००	३३	१०.७३	१५०.८२
२२	संरक्षण कार्यको व्यवस्थापन रेखदेख	३११५७	क्षेत्रफल/	८	१.१४	१६.००	८	१.१४	१६.००

			स्थान						
२३	भू-क्षेत्र ढकानका आधारमा भू-क्षय मापन प्लट स्थापना	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	३	१.४२	२०.००		०.००	०
२४	कुलेखानी जलाधार क्षेत्रको थिप्रिकरण मापन	३११५७	पटक	१	०.२१	३.००		०.००	०
२५	पहिरो प्रकोप न्यूनीकरण पुर्व सूचना प्रणाली विकास	३११५७	वटा	१	०.३६	५.००		०.००	०
२६	नदी उकास जग्गा पहिचान तथा व्यवस्थापन	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	०.३६	५.००		०.००	०
२७	क्षतिग्रस्त भुमी पुनरुत्थान एकीकृत कार्यक्रम	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	०.३६	५.००	१	०.३६	४.९५
२८	बहुउद्देश्य नर्सरी स्थापना तथा बिरुवा उत्पादन	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	४	७.८२	११०.००	४	७.८२	१०९.८१
२९	गल्छी/पहिरो रोकथाम	३११५७	वटा	१३	७.४६	१०५.००	१३	७.४६	९९.८
३०	कृषि वन प्रणाली प्रबर्द्धन (भू-स्खलन न्यूनीकरणका लागि)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१०	३.५५	५०.००	१०	३.५५	५०.२६
३१	खोला/नदी किनारा संरक्षण	३११५७	कि. मि.	१०	७.१०	१००.००	१०	७.१०	९५.७२
३२	पानी मूहान/श्रोत संरक्षण	३११५७	वटा	२०	३.५५	५०.००	२०	३.५५	४८.९८
३३	वागमती जलाधार क्षेत्रमा जलीय स्वच्छता एकीकृत कार्यक्रम	३११५७	क्षेत्र	१	३.५५	५०.००	१	३.५५	३७.०४
३४	प्रविधियुक्त नर्सरी स्थापना तथा बिरुवा उत्पादन	३११५७	क्षेत्रफल / स्थान	१	३.५५	५०.००	०.३	१.०७	०.७५
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:									
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
१	जलाधार सम्बन्धि सिप विकास तथा जनचेतनामा लैंगिक समावेशीकरण तालिम गोष्ठी	२२५१२	पटक	३	०.४३	६.००	३	०.४३	५.९९५२
२	नदि बेसिन व्यवस्थापन संयन्त्र निर्माण	२२५१२	पटक	२	०.७१	१०.००	१	०.३६	५.००
३	संघ, प्रदेश र स्थानीय तह विच कार्यक्रम व्यवस्थापन सम्बन्धि अन्तरक्रिया	२२५१२	क्षेत्रफल /स्थान	१	०.१८	२.५०	१	०.१८	२.४३
४	आयोजना/परियोजना कार्यको समन्वय, सहजीकरण कार्यक्रम	२२५१२	पटक	१	०.०७	१.००		०.००	०.००
५	संवेदनशिल जलाधार/ उप-जलाधार क्षेत्रमा ग्रामीण सडकबाट सृजित प्रकोपहरूको अध्ययन तथा अनुसन्धान	२२५२२	वटा	१	०.२१	३.००		०.००	०.००
६	हरित प्रविधि मार्फत पहिरो पुनस्थापना र अध्ययन	२२५२२	क्षेत्रफल /स्थान	१	०.२१	३.००	१	०.२१	०.१९
७	कृत्रिम जलभरण अध्ययन/ अनुसन्धान	२२५२२	क्षेत्रफल /स्थान	२	०.४३	६.००		०.००	०.००
८	संवेदनशिल जलाधार/उप जलाधार क्षेत्रको पहिचान, सर्वेक्षण तथा व्यवस्थापन योजना तयारी	२२५२२	वटा	१	०.२१	३.००		०.००	०.००
९	जलाधार सम्बन्धी प्रचार प्रसार तथा प्रकाशन	२२५२२	पटक	२	०.३६	५.००		०.००	०.००
१०	पानी मूहान सर्वेक्षण तथा सूचीकरण सम्बन्धी मार्गदर्शन तयारी	२२५२२	वटा	१	०.१४	२.००		०.००	०.००
११	जलवायु मापन कार्यको निरन्तरता	२२५२२	क्षेत्रफल /स्थान	१	०.२८	४.००	१	०.२८	२.८४

१२	Springs mapping/ springshed zonation	२२५२२	पटक	३	०.९२	१३.००	२	०.६२	७.९१
१३	संवेदनशील पहिरो अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन योजना र नमुना कार्यन्वयन	२२५२२	क्षेत्रफल /स्थान	१	०.२१	३.००		०.००	०.००
१४	संवेदनशील जलाधार क्षेत्र पहिचानका लागि सूचक तथा मापदण्ड निर्धारण	२२५२२	वटा	१	०.०७	१.००	१	०.०७	०.९५
	ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				४.४४	६२.५०		२.१४	२५.३२
	कुल जम्मा खर्च				१००	१४०७.५०		८७.१२	११५४.१२

भारित प्रगति प्रतिशत ८७.१२

वित्तीय प्रगति प्रतिशत ८२.००

अनुसूची ४ (ड)

५. कार्यक्रमको नाम : जोखिम युक्त जलाधारमा जलवायु समानुकूलन कार्यक्रम

अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
१	सञ्चार सामग्री, औजार खरिद (कार्यालय संचालनसँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१७	४.३३	७६	०	०	०
२	जोखिमयुक्त बस्ती क्षेत्रको पहिरो रोकथाम (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	७	३.९९	७०	०	०	०
३	पानी श्रोत व्यवस्थापन तथा बहुआयामिक उपयोग (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	४	७.९८	१४०	०	०	०
४	संरक्षण पोखरी निर्माण/मर्मत (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	वटा	२४	६.८४	१२०	०	०	०
५	क्षतिग्रस्त भूमि पुनरुत्थान (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	४	१.१४	२०	०	०	०
६	भू-स्खलन न्यूनीकरणका लागि कृषि वन प्रणाली विकास (फलफूल विरुवा रोपण हजारमा) (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	वटा	३०	१.७१	३०	०	०	०
७	भू-क्षय मापन प्लट स्थापना (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	१	०.२८	५	०	०	०
८	एकीकृत जलाधार योजना कार्यक्रम कार्यान्वयन (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	क्षेत्रफल/स्थान	८	११.४	२००	०	०	०
९	बहुप्रकोप जोखिम नक्साङ्कन तथा आधार स्थिति तयारी (राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय परामर्श सेवा सहित) (वन सम्बन्धी अनुसन्धान तथा परामर्श)	३११७२	क्षेत्रफल/स्थान	८	१२.८८	२२६	०	०	०
१०	एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन योजना, मार्गदर्शन, मापदण्ड तैयारी (वन सम्बन्धी अनुसन्धान तथा परामर्श)	३११७२	क्षेत्रफल/स्थान	८	१०.८३	१९०	०	०	०
११	फर्निचर, मेशिनरी औजार तथा अन्य समान (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	३११२३	प्याकेट	१	५.७	१००	०	०	०
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:						६७.०८	११७७	०	०
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
१	आयोजनाको कर्मचारीको तलब (अस्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	१५	८.६६	१५२	०	०	०
२	मोटरसाइकल, कार, जीप, भ्यान आदि (कार्यालयको इन्धन) (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	४८००	०.२८	५	४३००	०	४.३
३	सवारी साधन मर्मत (सञ्चालन तथा मर्मत संभार) (सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	वटा	४	०.११	२	०	०	०
४	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च (कार्यालय सामान तथा सेवा) (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	२२३११	संख्या	१०	०.११	२	०	०	०
५	आयोजना सञ्चालनका लागि विज्ञ/सेवा परामर्श तथा अन्य सेवा शुल्क (अन्य)	२२४११	जना	४	०.६८	१२	४	१	११.९
६	बहु प्रकोप व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि (उद्यमशीलता, रोजगारी मूलक/सशक्तीकरण/सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	पटक	१	०.११	२	०	०	०

७	लैंगिक सशक्तीकरण तालिम/आयमूलक कार्यक्रममा सहयोग (उद्यमशीलता, रोजगारी मूलक/सशक्तीकरण/सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	पटक	१	०.२३	४	०	०	०
८	स्थानीय तहका प्रमुखहरूसँग अन्तरक्रिया (गोष्ठी तथा कार्यशाला)	२२५१२	पटक	२	०.१७	३	१	०	०.६१
९	क्षमता अभिवृद्धि तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण (गोष्ठी तथा कार्यशाला)	२२५१२	प्याकेट	१	१३.७३	२४१	०	०	०
१०	प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन/वितरण (प्रचार प्रसार तथा सामग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)	२२५२२	पटक	३	०.२८	५	०	०	०
११	जलाधार संवेदनशीलताको अध्ययन अनुसन्धान (वन विज्ञान अध्ययन संस्थानको सहकार्यमा) (भूसंरक्षण/वृक्षारोपण)	२२५२२	प्याकेट	१	०.५७	१०	०	०	०
१२	कार्यक्रम व्यवस्थापन (अन्य)	२२५२२	पटक	३	२.५६	४५	०	०	०
१३	अनुगमन मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन तयारी (अनुगमन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	२२६११	पटक	४	०.०६	१	४	०	०.७५
१४	भ्रमण भत्ता (आन्तरिक भ्रमण)	२२६१२	पटक	२०	१.१४	२०	०	०	०
१५	विविध (स्वागत तथा अतिथि सत्कार)	२२७११	पटक	१०	०.२३	४	०	०	०
१६	कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि समूहहरूलाई अनुदान (अन्य)	२६४१३	क्षेत्रफल/स्थान	८	२.०५	३६	०	०	०
१७	घर भाडा तथा मर्मत (कार्यालयको घर भाडा)	२८१४२	क्षेत्रफल/स्थान	३	१.३७	२४	०	०	०
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:					३२.३४	५६८		१.०८	१७.५६५
	कुल जम्मा खर्च				९९.४२	१७४५		१.०७६	१७.५६५

भारित प्रगति प्रतिशत १.०८

वित्तीय प्रगति प्रतिशत १.०१

अनुसूची ४ (च)

६. कार्यक्रमको नाम : प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	एकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:									
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू									
१	कार्यक्रम कार्यान्वयन अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन तयारी खर्च (अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	२२६११	पटक	१०	२.७९२	५.१७	०	०	०
२	पर्यापर्यटन प्रवर्द्धनका लागि समुदायमा आधारित वन समूह/संस्थालाई अनुदान(अन्य)	२६४१३	वटा	४५	९७.२१	१८०	२७	५८.३२	७३.२६६
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:									
कुल जम्मा खर्च									

भारित प्रगति प्रतिशत ५८.३२

वित्तिय प्रगति प्रतिशत ३९.५७

अनुसूची ४ (छ)

७. कार्यक्रमको नाम : सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	खर्च	एकाइ	वार्षिक लक्ष्य			तेश्रो चौमासिक लक्ष्य			तेश्रो चौमासिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
	अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू											
१	ताल क्षेत्रको थिमीकरण न्यूनीकरण एकिकृत कार्यक्रम	३१५७	वटा	४	८५.४७	१००.००	४	१००.००	४०.००	४	१००.००	४०.००
	क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				८५.४७	१००.००		१००.००	४०.००			४०.००
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							०.००				
१	सरोकारवाला निकायहरूसँगको समन्वय बैठक/गोष्ठी	२२५१२	पटक	३	१.७१	२.००		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
२	संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन तथा वितरण	२२५२२	पटक	१	४.२७	५.००		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३	रामसारमा सूचीकृत सिमसारहरूको क्षेत्रको पानीको गुणस्तर नियमित मापन र प्रतिवेदन तयारी	२२५२२	वटा	४	६.८४	८.००		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
४	रामसारमा सूचीकृत संरक्षित क्षेत्र बाहिरका सिमसारहरूको तथ्याङ्क अध्यावधिक, अनुगमन	२२५२२	प्याकेट	१	१.७१	२.००		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				१४.५३	१७.००		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	कुल जम्मा खर्च				१००.००	११७.००		१००.००	४०	१००	१००.००	४०.००

भारित प्रगति प्रतिशत १००.००

वित्तिय प्रगति प्रतिशत १००.००

अनुसूची ४ (ज)

७. कार्यक्रमको नाम : वन बीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र, हात्तीसार

वार्षिक प्रगति विवरण										
आ.व. २०७६/७७	१०) वार्षिक बजेट (रु):		९९.४६		११) आयोजनाको कुल लागत (रु):					शुरुको
बजेट उपशीर्षक नं. : ३२९०१०११					क) आन्तरिक: १) नेपाल सरकार					
मन्त्रालय: वन तथा वातावरण मन्त्रालय					स्थानीय निकाय/संस्था					
विभाग/संस्था: वन तथा भू-संरक्षण विभाग					जनसहभागिता:					
कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम					वैदेशिक					
स्थान: (काजिल्ला: वन बीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र काठमाण्डौ,		सटही दर:			१२) गत आ व सम्मको खर्च (रु) (सोभै भुक्तानी तथा वस्तुगत समेत)					
आयोजना शुरु भएको मिति: वि.सं.		दातृ संस्था:			क) आन्तरिक: १) नेपाल सरकार					
आयोजना पुरा हुने मिति: वि.सं.					स्थानीय निकाय/संस्था					
					जनसहभागिता:					
आयोजना /कार्यलय प्रमुखको नाम: विन्दा देवी वस्नेत जोशी					वैदेशिक					
क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	एकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगती			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
१	राष्ट्रिय वन विकास तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम									
११.३.२.६	मोटरसाइकल/ स्कुटर खरिद (सवारी साधन)	३११२१	वटा	१	३.२८	३	१	३.२१	२.९३७	
११.४.१.७.२९	उन्नत वन बीउ संकलन / खरिद / वितरण (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	के.जि.	१०००	१६.४०	१५	१०७८	१४.२०	१२.९९०	
११.४.१.७.३१	वन बीउ प्रयोगशाला स्थापना, मर्मत तथा संचालन (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	प्याकेज	१	४.३७	४	१	४.२६	३.८९७	
११.४.१.७.३२	संकटापन्न प्रजातिको बीउ संकलन तथा सिड बैंक तयार(वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	प्याकेज	१	१०.९३	१०	१	१.५६	१.४२२८	
११.४.१.१.७.३३	वन बीउ संकलन, प्रविधि विकास तथा क्लार्इम्बिङ सामग्री खरिद (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	प्याकेज	१	७.६५	७	१	७.६५	६.९९९८	
११.४.१.७.१.७.३६	आधुनिक अनुसन्धानमूलक नर्सरी स्थापना (वृक्षारोपण वर्ष) (वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	वटा	१	१०.९३	१०	१	१०.९३	१०.००	
११.४.१.७.१.७.३७	बिरुवा उत्पादन (वृक्षारोपण वर्ष)(वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	३११५७	हजार वटा	१००	१६.४०	१५	१०००००	१६.४०	१५	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:					६९.९८	६४.००		५८.२२	५३.२५	
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू:										
राष्ट्रिय वन विकास तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम										
२.३.२.७	वन बीउ प्रयोगशाला (Seed lab) तथा भण्डारण केन्द्र (Cold Store) व्यवस्थापन (मर्मत सुधार, नियमित विद्युत् आपूर्ति समेत) मेशिनी तथा औजार मर्मत सभार तथा संचालन खर्च मार्फत)(वन तथा वातावरण संरक्षण)	२२२२१	प्याकेज	१	४.३७	४	१	४.२९	३.९२	
२.३.१.२.१	पुराना बीउ उत्पादन क्षेत्रको सभार तथा संरक्षण (उ.स.मार्फत) वन तथा वातावरण संरक्षण निर्माण)	२२२३१	वटा	३	३.२८	३	१	०.७४	०.६७४	
२.३.१.२.५	बीउ बगैँचाको संरक्षण (हेरालु मार्फत) (वन तथा वातावरण संरक्षण)	२२२३१	वटा	९	१२.५३	११.५	७	८.२७	७.५६	
२.६.५.१	बीउ संकलन सम्बन्धी तालिम (जनचेतना तालिम)	२२५१२	पटक	२	२.१९	२	१	२.१९	२	१ वटाको बजेट रोक्का
२.७.७.७५	BSO Sivicultural Demonstration Plot, बीउ उत्पादन क्षेत्र, विश्लेषण(अध्ययन/सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	२२५२२	वटा	२०	४.३७	४	२०	४.३७	४	

२.७.७.७६	निजी वन वीउ विक्रेताहरुको तथ्याङ्क संकलन, अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदन (अध्ययन /सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	२२५२२	प्याकेज	१	३.२८	३	१	३.२८	३	
२.७.७.७७	वन वीउको अंकुरण क्षमता परिक्षण (Viability Test र प्रतिवेदन तयारी (अध्ययन/सर्वेक्षण/अनुसन्धान)	२२५२२	प्याकेज	५	०.००	०		०.००		बजेट रोक्का
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:					३०.०२	२७.४६		२३.१३	२१.१६	
कुल जम्मा खर्च					१००.०	९९.४६		८९.३५	७४.४०	

		भारित प्रगती	८९.३५	प्रतिशत			
तयार गर्ने:				प्रमाणित गर्ने			
दस्तखत		दस्तखत					
नाम	लालबाबु भ्ना			नाम	विन्दादेवी बस्नेत जोशी		
पद	सहायक वन अधिकृत			पद	उपसचिव प्रा.		
मिति:	२०७७.४.०९			मिति:	२०७७.४.०९		

अनुसूची ५

वन तथा भू-संरक्षण विभाग र मातहतका कार्यालयहरूको बेरजु विवरण

साबिक वन विभाग र सो अन्तर्गतका कार्यालयहरूको बेरजुको केन्द्रिय अभिलेख आ.व. २०७६/०७७ सम्मको कार्यालयगत बेरजु स्थिति

(रकम रु हजारमा)

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	आ.व. २०७७/७८ का लागि बाँकी जम्मा बेरजु रकम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	आ.व. २०७७/७८ का लागि बाँकी जम्मा बेरजु रकम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	आ.व. २०७७/७८ का लागि बाँकी जम्मा बेरजु रकम
१	जिल्ला वन कार्यालय, ताप्लेजुङ्ग	९१६	४०	जिल्ला वन कार्यालय, लमजुङ्ग	२२५	१	पर्वतिय जलाधार ज.व्य.डडेल्धुरा	१६०१
२	जिल्ला वन कार्यालय, पाँचथर	१,१८७	४१	जिल्ला वन कार्यालय, पर्वत	४७४	२	वृहत ज. व्य. के. उदयपुर	३३
३	जिल्ला वन कार्यालय, ईलाम	२,३१७	४२	जिल्ला वन कार्यालय, बागलुङ्ग	८५१	३	वृहत ज. व्य. के. गण्डकी कास्की	७७९
४	जिल्ला वन कार्यालय, झापा	७,८०७	४३	जिल्ला वन कार्यालय, म्याग्दी	२०५	४	वृहत ज. व्य. के. क. जाजरकोट	०
५	जिल्ला वन कार्यालय, मोरङ्ग	४८,९८१	४४	जिल्ला वन कार्यालय, मुस्ताङ्ग	१६	५	वृहत ज. व्य. के. कहाकाली बैतडी	२०४१
६	जिल्ला वन कार्यालय, सुनसरी	१०,९९१	४५	जिल्ला वन कार्यालय, मनाङ्ग	८८१	६	सधिय ज. व्य. के. कुलेखानी	१७१
७	जिल्ला वन कार्यालय, सोलुखुम्बु	११२	४६	जिल्ला वन कार्यालय, नवलपरासी	३,९३१	७	भू-तथा ज. व्य. का. धनकुटा	१६८८
८	जिल्ला वन कार्यालय, खोटाङ्ग	१,१९५	४७	जिल्ला वन कार्यालय, रुपन्देही	१३,७६२	८	भू-तथा ज. व्य. का. ओखलढुङ्गा	५६३४
९	जिल्ला वन कार्यालय, तेह्रथुम	४५२	४८	जिल्ला वन कार्यालय, कपिलवस्तु	१,८८३	९	भू-तथा ज. व्य. का. सिराहा	३३६३
१०	जिल्ला वन कार्यालय, संखुवासभा	३६१	४९	जिल्ला वन कार्यालय, पाल्पा	१८१	१०	वृहत ज. व्य. के. रौतहट	४८४८
११	जिल्ला वन कार्यालय, भोजपुर	८०	५०	जिल्ला वन कार्यालय, गुल्मी	६२३	११	वृहत ज. व्य. के. सिन्धुपाल्चोक	७३
१२	जिल्ला वन कार्यालय, धनकुटा	२,०४३	५१	जिल्ला वन कार्यालय, अर्घाखाँची	२,३७२	१२	भू-तथा ज. व्य. का. ललितपुर	११२८६
१३	जिल्ला वन कार्यालय, ओखलढुङ्गा	५८२	५२	जिल्ला वन कार्यालय, प्युठान	१५१	१३	भू-तथा ज. व्य. का. तनहु	६३३
१४	जिल्ला वन कार्यालय, सिराहा	७,३१८	५३	जिल्ला वन कार्यालय, रुकुम	८१७	१४	भू-तथा ज. व्य. का. पर्वत	४४
१५	जिल्ला वन कार्यालय, सप्तरी	८,६५१	५४	जिल्ला वन कार्यालय, रोल्पा	४४४	१५	भू-तथा ज. व्य. का. पाल्पा	१२९७
१६	जिल्ला वन कार्यालय, उदयपुर	९,७७२	५५	जिल्ला वन कार्यालय, सल्यान	१,२९४	१६	भू-तथा ज. व्य. का. दाङ्ग	१२०३
१७	जिल्ला वन कार्यालय, धुनपा	४,४०१	५६	जिल्ला वन कार्यालय, दाङ्ग	९,९२८	१७	वृहत ज. व्य. के. जुम्ला	७४
१८	जिल्ला वन कार्यालय, महोत्तरी	१६,२८१	५७	जिल्ला वन कार्यालय, दैलेख	६९३	१८	भू-तथा ज. व्य. का. सुर्खेत	३९९
१९	जिल्ला वन कार्यालय, रौतहट	२८,६३३	५८	जिल्ला वन कार्यालय, जाजरकोट	२,९८३	१९	भू-तथा ज. व्य. का. डोटी	१६३४६
२०	जिल्ला वन कार्यालय, सर्लाही	१०,२१९	५९	जिल्ला वन कार्यालय, सुर्खेत	३६,०७९	२०	वृहत ज. व्य. के. डडेल्धुरा	१९०
२१	जिल्ला वन कार्यालय, बारा	१०२,५८५	६०	जिल्ला वन कार्यालय, मुगु	३,८६५	२१	पर्वतिय जलाधार ज. व्य. अछाम	५४९४
२२	जिल्ला वन कार्यालय, पर्सा	२१,७०१	६१	जिल्ला वन कार्यालय, डोल्पा	२,६०५	२२	वन विउ प्र. तथा भण्डारण काठमाडौं	८७
२३	जिल्ला वन कार्यालय, चितवन	५,६२१	६२	जिल्ला वन कार्यालय, बाँके	१६,६२५	२३	वन विउ प्र. तथा भण्डारण कास्की	०
२४	जिल्ला वन कार्यालय, मकवानपुर	६,३०५	६३	जिल्ला वन कार्यालय, बर्दिया	२२,३६३	२४	वन विउ प्र. तथा भण्डारण बाँके	०
२५	जिल्ला वन कार्यालय, दोलखा	४,५१२	६४	जिल्ला वन कार्यालय, डोटी	१६४	२५	वन विउ प्र. तथा भण्डारण मोरङ्ग	०
२६	जिल्ला वन कार्यालय, रामेछाप	५२७	६५	जिल्ला वन कार्यालय, हुम्ला	१,८५०	२६	सामुदायिक वन अध्ययन काठमाडौं	०
२७	जिल्ला वन कार्यालय, सिन्धुली	१६,९३०	६६	जिल्ला वन कार्यालय, जुम्ला	४०,२९९	२७	भू-तथा ज. व्य. का. सप्तरी	८
२८	जिल्ला वन कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक	९,५६१	६७	जिल्ला वन कार्यालय, कालिकोट	४६५		जम्मा	६३०५३८
२९	जिल्ला वन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक	१४२	६८	जिल्ला वन कार्यालय, दार्चुला	९९९			

३०	जिल्ला वन कार्यालय, काठमाडौं	२,०७५	६९	जिल्ला वन कार्यालय, बैतडी	१,८७२		
३१	जिल्ला वन कार्यालय, भक्तपुर	१,८९९	७०	जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुरा	३,१३६		
३२	जिल्ला वन कार्यालय, ललितपुर	३,४२८	७१	जिल्ला वन कार्यालय, कैलाली	१८,१५१		
३३	जिल्ला वन कार्यालय, धादिङ्ग	३८७	७२	जिल्ला वन कार्यालय, बझाङ	८८४		
३४	जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट	६९९	७३	जिल्ला वन कार्यालय, बाजुरा	२,२५४		
३५	जिल्ला वन कार्यालय, रसुवा	१,७१५	७४	जिल्ला वन कार्यालय, कञ्चनपुर	५,५०४		
३६	जिल्ला वन कार्यालय, कास्की	१,७९९	७५	जिल्ला वन कार्यालय, अछाम	२,४०५		
३७	जिल्ला वन कार्यालय, स्याङ्गजा	१३	७६	वन विभाग	२७,०२६		
३८	जिल्ला वन कार्यालय, तनहुँ	४६	७७	शसस्त्र वन रक्षक ता.के.टीकौली	९३१		
३९	जिल्ला वन कार्यालय, गोरखा	१,८११					

आ.व. ०७७।७८ को बेरुजू विवरण

रु हजार

संघिय तथा प्रदेश तर्फ	०७४।७५ सम्मको बेरुजू	आ.व. ०७६।७७ को संपरिक्षण रकम	आ.व. ०७६।७७ को संपरिक्षण %	०७४।७५ सम्मको बाँकी बेरुजू	आ.व. ०७५।७६ को बेरुजू थप	०७५।७६ को विनियोजित बजेटको लेखापरिक्षण रकम	आ.व. ०७५।७६ को ले.प. बाट कायम बेरुजूको प्रतिशत	०७७।७८ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने बाँकी बेरुजू	क्रियात्मक
संघियता तर्फ	३१५०५	६४५१	२०.४८	२५०५४	१३१०९	११३३४७१	१.१६	३८१६३	
प्रदेश नं.१	११८२४३	२४१२५	२०.४०	९४११८				९४११८	
प्रदेश नं.२	२७९१७७	७११६९	२५.४९	२०८००८				२०८००८	
बागमती प्रदेश नं.३	७९९१९	१४७५९	१८.४७	६५१६०				६५१६०	
गण्डकी प्रदेश नं. ४	७८१०	८१२	१०.४०	६९९८				६९९८	
लुम्बिनी नं. ५	९४७८२	२००१९	२१.१२	७४७६३				७४७६३	
कर्णाली प्रदेश नं. ६	९२२८२	९३३	१.०१	९१३४९				९१३४९	
प्रदेश नं. ७	५८७२०	६७४१	११.४८	५१९७९				५१९७९	
जम्मा	७६२४३८	१४५००९	१९.०२	६१७४२९.००	१३१०९.००	११३३४७१.००	१.१६	६३०५३८	०

अनुसूची ६

विभागबाट तयार भएका कार्यविधि, मापदण्ड तथा कार्ययोजनाहरू

क्र.सं.	विवरण	कैफियत
१	मौवा संरक्षण कार्ययोजना	
२	सामुदायिक वनको कोष परिचालन कार्यविधि मापदण्ड, २०७७	
३	सिसौ संरक्षण कार्ययोजना	
४	हैसियत बिग्निएको वनमा कृषि वन प्रणाली, सर्लाही	
५	पर्वत जिल्लामा हैसियत बिग्निएको वनमा कृषि वनको संभावना र पाइलटिड	
६	सिमल संरक्षण कार्य योजना	
७	टिमु र कृषि वन प्रणाली	
८	वन बीउ रणनीति	
९	लौठसल्ला संरक्षण योजना	
१०	कर्मा संरक्षण कार्ययोजना	
११	खयर संरक्षण कार्य योजना	
१२	शहरी वन विकास कार्यविधि	
१३	अलैंची र उत्तिसको कृषि वन मोडेल	
१४	जटामसीको संरक्षण योजना	
१५	राष्ट्रिय वन बीउ नीति	
१६	दार संरक्षण कार्य योजना	
१७	Feasibility Study Of Comercial Leasehold Forests In Nepal	
१८	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Salyan	
१९	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Jhapa	
२०	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Surkhet	
२१	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Saptari	
२२	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Lalitpur	
२३	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Dailekh	

२४	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Lalitpur, Godawari	
२५	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Jumla	
२६	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Chitwan	
२७	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Kaski	
२८	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Dhankuta	
२९	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Dadheldhura	
३०	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Kapilvastu	
३१	Preparation Of Land Use Plans with identification of forest enterprises in Forest Areas of Municipal :- Jajarkot	
३२	Demarcation Of National Forests Within Provinces & Interprovincial	
३३	सामुदायिक वन कार्यक्रमको आर्थिक योगदान	
३४	Assessment Of Current Status of Breeding Seed Orchards (BSOs)	
३५	सामुदायिक वन/स्थानीय निकायमा भएका प्राणी उद्यानहरूको अभिलेख	
३६	समस्याग्रस्त वन्यजन्तुहरू (बंदेल र हरिण) को प्रकोप पहिचान अध्ययन प्रतिवेदन	
३७	सामुदायिक वन/ स्थानीय तहमा प्राणी उद्यान स्थापना र सञ्चालन कार्यविधि, २०७७	
३८	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धी अध्ययन तथा क्षेत्र नक्साङ्कन	
३९	वन सुरक्षा कार्य योजना	
४०	Preparation of Criteria and Indicators of Critical Watershed	
४१	Springs Inventory and Mapping Report, Saune Micro Watershed, Triyuga 14, Udayapur	
४२	Activity Profile 2076.077	
४३	Activity Profile 2075.076	
४४	Thulokhola-Aitabarekhola Micro Watershed, Okhaldhunga	
४५	Jaidi-Karkale Khola Micro Watershed, Ramechhap	
४६	Chhange Khola Micro Watershed, Haleshituwachng - 11, Khotang	

अनुसूची ७

वन तथा भू संरक्षण विभाग
विभिन्न संघ संस्थालाई विभिन्न मितिमा वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण
२०७६/७७

क्र.सं.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)		नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या	क्षतिपुर्ति वृक्षारोपण	जग्गा उपलब्ध गराएको अवधि
					स्थायी	अस्थायी					
१	१४	बागलुङ्ग	प्रबर्द्धक श्री खानेपानी तथा ढल व्यवस्थान विभागद्वारा प्रस्तावित बागलुङ्ग नगर खानेपानी आयोजना	बागलुङ्ग	०.३२१	०	३/२४/२०७६	७६/०७७	७९	२५	
२	३	ताप्लेजुङ्ग	प्रबर्द्धक सानिमा मिडल तमोर हाइड्रोपावर लिमिटेडबाट प्रस्तावित मध्य तमोर जलविद्युत् आयोजना (७३ मे.वा.)	ताप्लेजुङ्ग	१.६५	५.५५	३/१९/२०७६	७६/०७७	१४२	२५	३०
३	१४	सुर्खेत	श्री वीरेन्द्र नगरपालिकालाई ल्याण्डफिल साइट तथा सरसफाइ व्यवस्थापन आयोजना	सुर्खेत	४.४७	०	२/१०/२०७६	७६/०७७	०		
४	३	भोजपुर	प्रबर्द्धक चिरछा हाइड्रोपावर प्रा. लिमिटेडबाट प्रस्तावित माथिल्लो चिरछा खोला जलविद्युत् आयोजना (४.७० मे.वा.)	भोजपुर	०.२२	०	३/१२/२०७६	७६/०७७	३५	२५	३०
५	३	कैलालि	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेडद्वारा निर्माण प्रस्ताव गरिएको ४००/१३२ के.भी. सबस्टेशन आयोजना कैलालि	कैलालि	१.७१	०	४/१६/२०७६	७६/०७७	०		
६	७	मकवानपुर	रिडि सिडि सिमेन्ट प्रा.लि. लाई चुनढुङ्गा खानी उत्खनन् कार्यका लागि	मकवानपुर	४.६५	०	३/२४/२०७६	७६/०७७	४२४	२५	१०
७	३	नुवाकोट	सप्तङ्ग खोला हाइड्रोपावर प्रा.लि. द्वारा प्रस्तावित सप्तङ्ग खोला जलविद्युत् आयोजना (२.५ मे.वा.)	नुवाकोट	१.४३१	०	३/२४/२०७६	७६/०७७	१९४	२५	३०
८	१४	पाँचथर, भ्रमपा, पर्वत, रोल्पा	स्थानिय पूर्वाधार विभाग, ग्रामीण सडक संजाल सुधार आयोजना	पाँचथर, भ्रमपा, पर्वत, रोल्पा	१२.६४६	०	३/२५/२०७६	७७/०७७	१४१९	२५	
९	७	दाङ	समाट सिमेन्ट कम्पनी प्रा.लि.	दाङ	५	०	५/२२/२०७६	७६/०७७	२२५५	२५	१५

क्र.सं.	संखुवासभा, ताप्लेजुङ, तेह्रथुम	कोशी कोरीडोर २२० के.भी. प्रशारण लाइन आयोजना	संखुवासभा, ताप्लेजुङ, तेह्रथुम	६.८८६	६५.८६०	५/२२/२०७६	७६/०७७	४८१८	२५	२५
१०	कोशी कोरीडोर २२० के.भी. प्रशारण लाइन आयोजना									
११	सुर्खेत	बुटवल (गोरूसिगो)-लुम्बिनी १३२ के.भी. प्रशारण लाइन आयोजना	सुर्खेत	०.४८	०	५/२२/२०७६	७६/०७७	०	२५	२५
१२	सुर्खेत	बुर्तिबाड-पौडीजमराई-तम्घास-साथिखर्क-गोरूसिगो १३२ के.भी. प्रशारण लाइन आयोजना	कपिलवस्तु	०.६३२	१६.१३	५/२२/२०७६	७६/०७७	२४४९	२५	२५
१३	दाङ	शुभश्री अरिन सिमेन्ट प्रा.लि.	दाङ	३.९३५	०	५/२२/२०७६	७६/०७७	३०३	१०	२५
१४	ललितपुर	काठमाण्डौ उपत्यका सडक विस्तार आयोजना	ललितपुर	०.४१	०	६/१७/२०७६	७६/०७७	१३८	२५	२५
१५	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका छिन्चु, सुर्खेत (छिन्चु बसपार्क निर्माणका लागि)	सुर्खेत	२.१५	०	६/३०/२०७६	७६/०७७	९६	२५	२५
१६	ललितपुर	युनाइटेड सिमेन्ट प्रा.लि.	ललितपुर	४.२	०.०००	६/३०/२०७६	७६/०७७	०	१५	१५
१७	तनहुँ	बाराही क्वेरिज प्रा.लि.	तनहुँ	४.८५	०	६/३०/२०७६	७६/०७७	९७९	२५	१५
१८	लमजुङ	मस्याङ्दी कोरीडोर (उदीपुर-न्यू भरतपुर) २२० के.भी. प्रशारण लाइन आयोजना	लमजुङ	१.४०२२	१५.८८	६/३०/२०७६	७६/०७७	११०८७	२५	२५
१९	सुर्खेत	माथिल्लो छन्दीखोला साना जलविद्युत् आयोजना (४ मे.वा.)	सुर्खेत	१.२६६	०.०५१	६/३०/२०७६	७६/०७७	५८	२५	३०
२०	भोजपुर	तल्लो इखुवाखोला जलविद्युत् आयोजना (१४.१५ मे.वा.)	भोजपुर	१.३७	०	६/३०/२०७६	७६/०७७	१६३	२५	३०
२१	उदयपुर	कसमस सिमेन्ट इन्डस्ट्रिज प्रा.लि.	उदयपुर	४.९९	०	६/३०/२०७६	७६/०७७	१३२	२५	१०
२२	कैलाली	नेपाल वन निगम	कैलाली	०	०	५/४/२०७६	७६/०७७	६९०		
२३	नवलपुर, नवलपरासी (सुस्तापश्चिम)	बर्दघाट-सर्दी १३२ के.भी. प्रशारणलाइन आयोजना	नवलपुर, नवलपरासी (सुस्तापश्चिम)	०.६१०६	२५.२६	७/२९/२०७६	७६/०७७	५६११	२५	२५
२४	बझाङ	माथिल्लो सानीगाड जलविद्युत् आयोजना (१०.७० मे.वा.)	बझाङ	१.०५	०	८/३०/२०७६	७६/०७७	०	३०	३०
२५	मकवानपुर	कमाने (हेटौडा)-रिद्धि सिद्धि ३३ के.भी. प्रशारणलाइन	मकवानपुर	१.१४२२	०	१०/६/२०७६	७६/०७७	१९०	२५	२५
२६	जाजरकोट	भेरी ज्ञानोदय क्याम्पस, भेरी नगरपालिका -३, जाजरकोट	जाजरकोट	०.३६	०	१०/२०/२०७६	७६/०७७	२०८	१०	५०
२७	रुकुम (पूर्व), रुकुम (पश्चिम)	रुकुमगाड जलविद्युत् आयोजनाको ३३ के.भी. प्रशारणलाइन आयोजना	रुकुम (पूर्व), रुकुम (पश्चिम)	४.०४९९	०	९/२८/२०७६	७६/०७७	३६४	२५	२५
२८	मकवानपुर	हेटौडा-ढल्केवर-दुहवी ४०० के.भी. प्रशारणलाइन आयोजना	मकवानपुर	८०.६६	०	९/२८/२०७६	७६/०७७	२७८३४	२५	२५
२९	दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रे, काठमाण्डौ र भक्तपुर	तामाकोशी-काठमाण्डौ २२०/४०० के.भी. प्रशारणलाइन आयोजना	दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रे, काठमाण्डौ र भक्तपुर	१०३.२२	०	९/२८/२०७६	७६/०७७	३५२३१	१०	२५

३०	रामेछाप र ओखलढुंगा	तल्लो लिखु जलविद्युत् आयोजना (२८.१ मे.वा.)	रामेछाप र ओखलढुंगा	०.८६		१०/२७/२०७६	७६/०७७	४	२५	३०
३१	कचनपुर	महाकाली सिंचाइ आयोजना (तेस्रो चरण)	कचनपुर	२९.६		९/२१/२०७६	७६/०७७	१९८६४६	१०	
३२	चितवन	राइनो वाटर इन्टरटेनमेन्ट प्रा.लि.	चितवन	१		१०/२७/२०७६	७६/०७७	९१		
३३	अर्घाखाँची	बुर्तिबाड-पौदीअमराइ-तम्घास-सन्धिखर्क-गोरूसिंगे १३२ के.मी. प्रशारण लाइन आयोजना	अर्घाखाँची	४७.६६		१०/२७/२०७६	७६/०७७	४०५४	२५	२५
३४	सिन्धुपाल्चोक	दिनेश रामजी स्मृति बहुप्राविधिक शिक्षालय, सिन्धुपाल्चोक	सिन्धुपाल्चोक	०.८९७		११/५/२०७६	७६/०७७	४२९	१०	२५
३५	नवलपुर	मौलाकाली केबलकार प्रा.लि	नवलपुर	२.८२०६		११/१२/२०७६	७६/०७७	१६८५	१०	२५
३६	रुपन्देही	रुपन्देही केबलकार प्रा.लि	रुपन्देही	२.११८		११/१२/२०७६	७६/०७७	७८०	१०	३०
३७	कैलाली, डोटी	खुटिया-बी.पी. नगर-गडसेरा-दिपायल सडक योजना	कैलाली, डोटी	८०.२६८		२/१३/२०७६	७६/०७७	२७९१		२५
३८	काभ्रेपलाञ्चोक	नेपाली सेनालाई राष्ट्रिय प्रतिरक्षा विरुद्धविद्यालय स्थापनाका लागि	काभ्रेपलाञ्चोक	३८.१६		२२/०२/२०७७	७६/०७७	११०५	१०	
जम्मा				४५९.३४५५	१२८					३०४४८४

अनुसूची ८

वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५।०७६ सम्म)

पर्यावरण, होटल, रिसोर्ट, केबुलकार, पार्क निर्माणको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५।०७६ सम्म)										
क्र.स./ आयोजना	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुब संख्या	कैफियत
१	१	मकवानपुर	एभरेष्ट पानोरमा रिसोर्टलाई हेली प्याड निर्माण गर्न पर्यटन तथा नागरिक उडयन मन्त्रालयलाई ।		६००० वर्ग मि	०.६०००	०५४।४।२८	५४।०५५		
२	१	मकवानपुर	सांसद सम्पर्क कार्यालय मकवानपुर-३ लाई आर्किड रिजर्भ पार्क निर्माण गर्न ।		५० हे	५०.००००	०५४।९।१०	५४।०५५		
३	१	काठमाण्डौ	हिमालयन हाइट रिसोर्ट		४० रोपनी	२.०३०५	२०४२।२।२७	४२।०४३		२०६८/१२/ ५ मा १० रोपनी थप
४	१	ललितपुर	नेपाल ग्लाईडिङ		३.२ हेक्टर	३.२०००	२०४९।४।२९	४९।०५		
५	१	ललितपुर, भक्तपुर	होटल माउण्ट मोनाष्ट्रि		३७ हेक्टर	३७.००००	२०५३।९।१९	५३।०५४		
६	१	तनहुँ	बन्दीपुर माउण्टेन रिसोर्ट		१९ रोपनी	०.९७००	२०५४।१।२०	५४।०५५		
७	१	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका, काभ्रे		७.५५ हेक्टर	७.५५००	२०५६।१।०५	५६।०५७		
८	१	काठमाण्डौ	चम्पादेवी इको फ्रेण्डली कम्पनी प्रा. लि.		२२ हे.	२२.००००	२०६१।१।२७	६१।०६२		
९	१	पाल्पा	लुम्बिनी केबुलकार दोभान, ७		४ रोपनी	०.२०००	२०६१।१।२४	६१।०६२		
१०	१	काठमाण्डौ	यज्ञडोल सहिद पार्क		२७.३७ हे.	२७.३७००	२०६९।०।१०।४	६८।०६९	४४५	
११	१	सोलुखुम्बु	टिमुरबोटे सहिद स्मारक, पार्क प्रतिष्ठान (युवा खेलकुद मन्त्रालय)		२५.८३ हे	२५.८३००	०५३।३।२८	५१।०५२		
१२	१	काभ्रे	धुलिखेल नगरपालिका धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोकलाई खुलकुद मैदान बनाउन		६ रोपनी १२ आना	०.३५१०	०५६।१।२।९४	५६।०५७		

१३	१	काठमाण्डौ	चम्पादेवी इको फ्रेण्डली कम्पनी प्रा. लि	चम्पाडेनी	२२ हे	२२.००००	०६११११२७	६११०६२	
१४	१	मकवानपुर	पर्यटन विभाग		७.४.० रोपनी	०.३७००	२०४९१११४	४९१०५	
१५	१	मकवानपुर	पर्यटन विभाग	दामन	७ रोपनी	०.३६४०	०४९१११४	४९१०५	
१६	१	काठमाण्डौ	मन्दिर, केबलबार, होटल, रिसोर्ट काठमाण्डौ फन पार्क प्रा. लि.	चन्दापिरी	५ हे	५.००००	२०७११११२	७०१७१	१६०
१७	१	रुपन्देही	सिद्धार्थ केबलकार प्रा. लि.	रुपन्देही	३.९८	३.९८००	२०७५१०४१२९	७५१७६	४८
१८	१	ताप्लेजुङ	पार्थिभरा देवी दर्शन केबलकार आयोजना	ताप्लेजुङ	४.९७	४.९७००	६४९७८	७५१७६	१०२३९
		जम्मा				२१३.७८५५			

बृक्षारोपण, रबरको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुब सख्या
१	२	तिलकोन (चितवन)	वृक्ष सुधार कार्यक्रम		३ हे	३.०००	०५०१२११	४९१०५	
२	२	भापा महिसपुर १ रेपियाडाँ	एग्रो फरेस्ट्री प्रमोशन सेन्टर प्रा. लि. लाई		९८.६ हे	९८.६००	०६११२१८	६११०६२	
३	२	भापा	गोरखकाली रबर उद्योग		१२ हेक्टर	१२.०००	२०५१११२६	५०१०५१	
४	२	भापा	वनपैदावार विकास समिति	रतुवामाई	१५०० हे	१५००.०००	०५११६१७	५११०५२	
५	२	रौतहट	वनपैदावार विकास समिति (सागरनाथ वन विकास परियोजना सर्लाही)		२०० हे	५८.८००	०५२३३२५	५११०५२	
६	२	चितवन	वृक्ष सुधार कार्यक्रम (TIP) जुरपाने, तिलकोनेमा breeding seed		१८ हे	१८.०००	०५३३५१०	५३३०५४	
		जम्मा				१६९०.४००			

हाइड्रोपावर, विद्युत् लाइन प्रसारणको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुब संख्या
१	३	डडेलधुरा	अत्तरिया, डडेलधुरा, दिपायल ६९ के.मी. सब स्टेशन निर्माण	स्याउली बजार	२१ रोपनी	१.०९२	०४९/११/२५	४८/४९	
२	३	नवलपरासी	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण	अरुणखोला	५ कठठा	०.१७०	०४९/६/२९	४९/५०	
३	३	दोलखा	खिम्ती जलविद्युत् आयोजना	नाम्दु १	१० रोपनी	०.५००	०५०/३/२९	४९/५०	
४	३	दोलखा	खिम्ती जलविद्युत् आयोजना		४०३ रोपनी २ आना	२०.९६०	०५०/१२/२२	५०/५१	
५	३	नवलपरासी	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण शाखा कार्यालय नवलपरासीलाई		२ हे	१.३७०	०५४/१०/२३	५४/५५	
६	३	सिन्धुपाल्चोक	माथिल्लो भोटेकोशी विद्युत् आयोजना सिन्धुपाल्चोक		१६ रोपनी	०.८३०	०५५/११/५	५४/५५	
७	३	सिन्धुपाल्चोक	इन्द्रावती तेस्रो जलविद्युत् आयोजनाको लागि (नेशनल हाइड्रोपावर क. लि.)		२४ रोपनी २ आना ५ पैसा २ दाम	१.२५८	०५६/५/२२	५६/५७	
८	३	सिन्धुली	ग्रामीण विद्युतीकरण तथा वितरण प्रणाली सुदृढीकरण		१ विगाहा ५ कठठा	०.८५०	०५९/२/२	५९/६०	
९	३	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी सानो जलविद्युत् आयोजना संचालन गर्न सानिमा हाइड्रोपावर क. लि.		५/४५ हे	५.४५०	०६०/४/२२	५९/६०	
१०	३	रुपन्देही	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण (ग्रामीण विद्युतीकरण तथा वितरण प्रणाली आयोजना)		१५ कठठा	०.५१०	०६०/७/२४	५९/६०	
११	३	पाल्पा	गौतम बुद्ध हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि. अनामनगर	दोभान गा.वि.स. ४ र ६	३२.७१ रोपनी	१.६४०	०६१/१२/२७	६१/६२	

१२	३	लमजुङ.	वेमेरीयन हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाण्डौ, तल्लो न्यादी जल विद्युत् आयोजना	२.०५	२.०५०	०६३।४।१	६३।६४	
१३	३	धादिङ.	धोपल खोला जलविद्युत् आयोजना, धोपलखोला हाइड्रो पावर प्रा. लि.	१.९३	१.९३०	०६३।४।१	६३।६४	
१४	३	सखुवासभा	पिलवाखोला, अरुण भ्याली हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि.	६० रोपनी १ आना १ पैसा	३.०६०	०६३।४।१	६३।६४	
१५	३	दोलखा	माथिल्लो तमाकोशी आयोजना, प्रवेश मार्ग	३२.३५ हे	३२.३५०	०६४।६।२	६४।६५	
१६	३	गुल्मी	जि.व.का गुल्मी जिल्ला रिडी खोला आयोजना	०.५१५ हे	०.५१५	०६५।१।२२	६४।६५	
१७	३	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण विद्युत् परियोजना	पश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय वन निर्देशनालय पोखराका भ.ज. वि. प्र. परियोजना	१८ रोपनी १ आना १ पैसा २ दाम	०.९३५	०६५।३।११	६४।६५	
१८	३	दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, महोत्तरी,धनुषा	खिम्ती ढल्केवर २२० के.भी. प्रसारण लाइन निर्माण	१२५.१३ हे	१२५.१३०	०६६।१।३	६५।६६	
१९	३	सिन्धुपालचोक	सुनकोशी हाइड्रो पावर क.लि. तल्लो इनद्रावती जल विद्युत् आयोजना ।	१.३५ हे + १.०५	१.३५०	०६५।७।२०	६५।६६	१०६
२०	३	मोरङ.	मदन भण्डारी स्मृति प्रतिष्ठान नेपाल	१३ हे	१३.०००	०६५।७।२०	६५।६६	
२१	३	बारा, रौतहट	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण १३२ के.भी. प्रसारण लाइन	२ हे	२.०००	०६५।१०।२	६५।६६	
२२	३	रौतहट	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण ३३ के.भी. प्रसारण लाइन	२.०२ हे	२.०२०	०६५।१०।१५	६५।६६	
२३	३	मकवानपुर	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण कुलुखानी तेस्रो जलविद्युत् आयोजन	५२ रोपनी	२.७०४	०६५।६।४	६५।६६	१०३६
२४	३	गोर्खा,तनहु, लमजुङ.	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण मध्य मस्यार्डी जलविद्युत् आयोजना १३२ के.भी. प्रसारण लाइन	९.१५ हे	९.१५०	०६५।३।११	६४।६५	१११२

२५	३	काठमाण्डौ	बानेश्वर हाइड्रो पावर प्रा.लि. काठमाडौं			१० रोपनी	०.५२०	०६.४।२।२७	६५।६६	
२६	३	ललितपुर	हिमालपावर लि., खिम्ती १			२०.१५ हेक्टर	२०.१५०	२०.५.०।१.२।२२	५०।५१	
२७	३	चितवन	यज्ञराज र डम्बर बहादुर अधिकारी			२५ कठडा	०.८५०	२०.५.०।३।५	४५।५०	
२८	३	दोलखा, रामेछाप	हिमालपावर लि., खिम्ती १			३२.१८७५	३२.१८८	२०.५.३।२।७	५२।५३	
२९	३	स्याङ्जा, पाल्पा, रुपन्देही, कास्की	गण्डकी ए प्रसारण लाइन					२०.५.७।३।१	५६।५७	
३०	३	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी पावर कम्पनी प्रा.लि.			६.३ हे.	६.३००	२०.५.७।४।९	५७।५८	
३१	३	काठमाण्डौ	अरुण भ्याली हाइड्रोपावर डेभेलेपमेन्ट कम्पनी प्रा.लि.			३.०६ हे.	३.०६०	२०.५.७।८।६	५७।५८	
३२	३	सिन्धुपाल्चोक, काभ्रे	नेशनल हाइड्रोपावर कम्पनी इन्फ्रावती तेश्रो			४.५५ हे.	४.५५०	२०.५.८।१।३	५८।५९	२९१२ रूब+ १८६ विरूबा
३३	३	सिन्धुली	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण			०.८५ हे.	०.८५०	२०.५.९।२।२	५८।५९	
३४	३	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी साना जलविद्युत् आयोजना			५.४५ हे.	५.४५०	२०.६.०।४।२२	६०।६१	
३५	३	रुपन्देही	ग्रामीण विद्युतीकरण तथा वितरण प्रणाली देवदह			०.५ हे.	०.५००	२०.६.०।७।२४	६०।६१	
३६	३	रुपन्देही	बुटवल नगरपालिका बुटवल मण्डप			११.२५ हे.	११.२५०	२०.६.३।१.२।१	६३।६४	
३७	३	पाल्पा	गौतमबुद्ध हाइड्रोपावर प्रा. लि.			१.६१७ हे.	१.६१७	२०.६.३।२।२९	६३।६३	
३८	३	लम्जुङ	वेभेरियन हाइड्रोपावर नेपाल			२.७ हे.	२.७००	२०.६.३।४।१	६३।६४	
३९	३	दोलखा	माथिल्लो तामाकोशी जल विद्युत्			३२.३५ हे.	३२.३५०	२०.६.४।६।२१	६४।६५	
४०	३	गुल्मी	रिडी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रा. लि.			१.८२७ हे.	१.८२७	२०.६.५।१।२२	६४।६५	
४१	३	रौतहट	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण			२.०२ हेक्टर	२.०२०	२०.६.५।१०।५	६५।६६	
४२	३	सबुवासभा	बरुण हाइड्रो पावर कं. प्रा. (लि.)			०.६९८ हे	०.६९८	२०.६.५।१०।२	६५।६६	
४३	३	बारा	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण			२.०२ हेक्टर	२.०२०	२०.६.५।१०।२	६५।६६	
४४	३	बारा	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण			२ हे.	२.०००	२०.६.५।१०।२	६५।६६	

४५	ईलाम	माई खोला जलविद्युत् आयोजना हिमाल दोलखा हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा. लि.	०.०८ हे.	०.०८०	२०६५।१२।५	६५।०६६	
४६	संखुवासभा	तल्लो पिलुवा खोला साना जलविद्युत् आयोजना	०.५ हे.	०.५००	२०६५।१२।५	६५।०६६	
४७	लम्जुङ	मध्यमस्याङ्दी जलविद्युत् आयोजना	६.०७ हे.	६.०७०	२०५८।१।७	५८।०५९	
४८	मकवानपुर	तेस्रो कूलेखानी जलविद्युत् आयोजना	२.६५ हे.	२.६५०	२०६५।६।४	६५।०६६	
४९	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी हाइड्रोपावर ज्यामिरे ६	१.३५ हे.	१.३५०	२०६५।७।२०	६५।०६६	
५०	धनुकटा	ग्रामीण विद्युत् सहकारी संस्था लिमिटेड	१.१ हे.	१.१००	२०६६।४।८	६५।०६६	
५१	दोलखा	सिप्रिङखोला जल विद्युत् आयोजना	३.७२ हे.	३.७२०	२०६६।७।८	६६।०६७	
५२	दोलखा	माथिल्लो तामाकोशी जल विद्युत् आयोजना	३.३१ हे.	३.३१०	२०६६।१२।७	६६।०६७	१०८६
५३	मकवानपुर	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण, कुलेखानी तस्रो जलविद्युत् आयोजना अडिट २	१.५६ हे.	१.५६०	२०६७।१०।३	६७।०६८	१२३
५४	इलाम	माई जलविद्युत् आयोजना (सानिमा हाइड्रोपावर)	१७.९२ हे.	१७.९२०	२०६७।९।११	६७।०६८	११६
५५	डोटी	डोटी साना जलविद्युत् आयोजना	१५.०० हे.	१५.०००	२०६७।१०।१८	६७।०६८	२८९
५६	मकवानपुर	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण (शिवओम सिमेन्ट)	१.५ हे.	१.५००	२०६८।१।९	६७।०६८	२५१
५७	भोजपुर	पिखुवाखोला साना जलविद्युत् आयोजना	२.२ हे.	२.२००	०६।८।२।७	६७।०६८	६७३
५८	म्याग्दी	राहुघाट जलविद्युत् आयोजना (नेपाल विद्युत् प्राधिकरण)	१६.७६ हे.	१६.७६०	२०६८।८।१	६८।०६९	१४४२
५९	दार्चुला, बैतडी, डडेल्धुरा, डोटी, कैलाली	चमेलिया जलविद्युत् आयोजना (नेपाल विद्युत् प्राधिकरण)	१४७.६१ हे.	१४७.६१०	२०६८।८।१	६८।०६९	१०९०७
६०	दोलखा	चर्नावती खोला जलविद्युत् आयोजना (नेपाल हाइड्रो डेभलपर प्रा. लि.)	२.५८ हे.	२.५८०	२०६८।७।२९	६८।०६९	५५४
६१	सिन्धुली र सर्लाही	पिपलमाडी कर्मैया जिल्ला सडक आयोजना (जि.वि.स., सिन्धुली)	३.५ हे.	३.५००	२०६८।८।५	६८।०६९	
६२	सिन्धुपाल्चोक	तल्लो चाकुखोला साना जलविद्युत् आयोजना (लफिङबुद्ध पावर नेपाल प्रा. लि.)	०.८८ हे.	०.८८०	२०६८।८।५	६८।०६९	

६३	सिन्धुपाल्चोक र दोलखा	सिंगाटी लामोसाँघु कोरिडोर आयोजना (नेपाल विद्युत् प्राधिकरण)	१७.३१० हे.	१७.३१०	२०६८।९।१२	६८।०६९	२६११
६४	चितवन	हेटौंडा बर्दघाट २२० के.भी. प्रसारण लाइन आयोजना (नेपाल विद्युत् प्राधिकरण)	१०.२ हे.	१०.२००	२०६८।१०।१२	६८।०६९	
६५	मकवानपुर र चितवन	हेटौंडा बर्दघाट २२० के.भी. प्रसारण लाइन आयोजना (नेपाल विद्युत् प्राधिकरण)	१८.७.५२	१८.७.५२०	२०६८।१०।१७	६८।०६९	
६६	दाङ	कुसुम हापुर, १३२ के.भी. प्रसारण लाईन	२०.९३ हे.	२०.९३०	०६९।३।११	६८।०६९	५४८
६७	डोटी	गडसेरीगाड जलविद्युत्	९.९६ हे.	९.९६०	०६९।९।२४	६९।७०	
६८	रसुवा, धादिङ	अपरमैलुङ ए	४.४ हे.	४.४००	०६९।६।१८	६९।७०	
६९	लमजुगा	राधी जलविद्युत् योजना	०.९३ हे.	०.९३०	०६९।६।१८	६९।७०	
७०	गुल्मी	माथिल्लो हुगदी जल विद्युत् योजना	१.५८ हे.	१.५८०	०६९।६।१८	६९।७०	
७१	दोलखा	तल्लोखारे बे जलविद्युत्	०.०४५ हे.	०.०४५	०६९।३।११	६८।०६९	
७२	ईलाम	सानिमा हाइड्रोपावर लि.	१४.०६ हे.	१४.०६०	०६९।३।११	६८।०६९	
७३	चितवन, नवलपरासी	हेटौंडा बर्दघाट २२० के.भी.	१९.३.१८ हे.	१९.३.१८०	०६९।७।२३	६९।७०	
७४	भगापा, ईलाम	काबेली कोरिडोर	३५.३५ हे.	३५.३५०	०६९।१।२८	६९।७०	
७५	मुस्ताङ	थापाखोला	०.९४५ हे.	०.९४५	०६९।१।२८	६९।७०	
७६	रसुवा	मैलुगाखोला	०.७१ हे.	०.७१	०६९।१।२८	६९।७०	
७७	मकवानपुर	कमाने लक्ष्मीपुर १३२ के.भी.	१.४ हे.	१.४००	०६९।१०।१८	६९।७०	
७८	दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, महोत्तरी र धनुषा	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण	१२५.१३ हे.	१२५.१३०	२०६६।१।३	६५।०६६	
७९	सान्जोन र सान्जोन माथिल्लो जलविद्युत् आयोजना	सान्जोन जलविद्युत् कम्पनि	३० हे.	३०.०००	२०६९।०२।२३	६९।०७	
८०	हेवाखोला १४.६मे.बा. जलविद्युत् आयोजना	पाँचथर पावर कम्पनी लि.	४.७५ हे.	४.७५०	२०७०।४।२४	७०।७१	

८१	३	थापाखोला ११.२ मे.वा. जलविद्युत् आयोजना	माउण्ट कैलाश इनर्जी प्रा.लि.			०.९४५ हे. मूस्ताग, टुकुवे ३	०.९४५	२०६९/११/२८	६९/७९	
८२	३	डुम्रे दमौली १३२ के.भी प्रसारण लाईन आयोजना	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण			गोरखा र तनहुँ	१५.४८०	२०७०/७/१४	७०/७१	
८३	३	माथिल्लो मस्याङ्दी ५० मे.वा. आयोजना	सिनो हाईड्रो सगरमाथा पा.क.			लमजुंग, भुलभुले र खुदी	६.६६५	०७०/४/२४	७०/७१	
८४	३	माथिल्लो त्रिशुली १ (२१६ मे.वा.) आयोजना	नेपाल वाटर एंड इनर्जी डे.कं.			रसुवा, हाक्, गा.वि.स.	७६.६६०	२०७०/४/२४	७०/७१	
८५	३	रसुवागढी १११मे.वा. आयोजना	रसुवागढी पावर कं.लि.			रसुवा, टिमुरे र थुमन	२२.२९०	२०७०/८/१७	७०/७१	
८६	३	खानीखोला २ मे.वा र तुंगन ठोस्ते ४.६ मे.वा. आयोजना	खानीखोला हा.पा. कं.प्रा.लि.			ललितपुर, भट्टेडाँडा र इकुडोल	३.५८३	२०७०/९/१८	७०/७१	
८७	३	काठमाण्डौ, नुवाकोट, धादिङ	माथिल्लो त्रिशुली ३ ए विद्युत् प्रसारण लाइन आयोजना			काठमाण्डौ (१९.७६) नुवाकोट (३१.९६), धादिङ(१.६२)	५३.३४०	२०७१/१/२५	७०/७१	१८७२९
८८	३	सलाखु	सलाखुखोला जलविद्युत् आयोजना			नुवाकोट	२.०३८	२०७१/२/२९	७०/७१	
८९	३	दरौदी ए साना जलविद्युत् आयोजना (६ मे.वा.)	दरौदी कालिका हाइड्रो प्रा.लि.			गोरखा जिल्लाको मुच्चोक र सौरपानी गा.वि.स.	१.३४८	२०७१/२/२९	७०/७१	
९०	३	माथिल्लो हुग्दी जल विद्युत् आयोजना	रुरु हाइड्रो प्रा.लि.			गुल्मी	०.४४०	२०७१/९/३	७१/७२	

९१	लमही घोराली १३२ के.भी.प्रसारण लाइन आयोजना	विद्युत् प्राधिकरण			१९.९४ हे.	१९.९४०	२०७११०१२	७१/७२		
९२	इलाम/माई साना ग्र्यास्केड जलविद्युत् आयोजना	हिमाल दोलखा हाइड्रोपावर प्रा.लि.	इलाम अन्तर्गतको सूर्योदय सा.व. र सरकारद्वारा व्यवस्थित वन		१.३६४ हे.	१.३६४	२०७१०९११७	७१/७२		
९३	डोटी/कापडीगाड जलविद्युत् आयोजना	सालमनीदेवी हाइड्रोपावर प्रा.लि.	बर्हैन गा.वि.स.		०.८८४ हे. अस्थायी ३.५७३ हे. स्थायी	४.४५७	२०७११२१३	७१/७२	३०४	
९४	सोलुखुम्बु/जुनवैस १ खोला जलविद्युत् आयोजना	दोभान हाइड्रोपावर प्रा.लि.	सोलुखुम्बु		०.८५३ हे. अस्थायी ०.१८०७ हे. स्थायी	१.०३०	२०७११०१२२	७१/७२		
९५	तेह्रथुम/खुरुङ्गा खोला जलविद्युत् आयोजना	रिलायवल हाइड्रोपावर प्रा.लि.	तेह्रथुम		२.४५ हे.	२.४५०	२०७१११२०	७१/७२		
९६	इलाम/पुवा खोला वान हाइड्रो पावर प्रा.ली	पुवा खोला १ जलविद्युत् आयोजना	इलाम अन्तर्गतको रा.व. क्षेत्र		१.१२८५ हे.	१.१२९	२०७२०५११६	७२/७३	७०४	
९७	मकवानपुर	माण्डु हाइड्रोपावर लि.को वारमती साना ज.वि.आ.	कमलादी, काठमाण्डौ		४.९४	४.९४०	२०७२०६१०१	७२/७३	८१	
९८	इलाम	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण, कावेली कोरिडोर १३२ के.भि. प्रसारण लाइन	इलाम		१४.२५	१४.२५०	२०७११०१२	७२/७३	२०४७	
९९	दोलखा	अपर तामाकोशी हाइड्रोपावर प्रा.लि., माथिल्लो तमामकोशी २२० के.भि. विद्युत् प्रसारण लाइन	ज्ञानेश्वर, काठमाण्डौ		१.८९१ हे. अस्थायी ४०.७६८ हे. स्थायी	४२.६५९	२०७२१९१२१	७२/७३	४३४१	
१००	लमजुङ	न्यादी हाइड्रोपावर प्रा.लि. ३० मेवा.	बुद्धनगर, काठमाण्डौ		३.२१ हे. अस्थायी ०.७३ हे. स्थायी	३.९४०	२०७२१९१२१	७२/७३	४९	

१०१	३	पाँचथर, तापलेजुङ	कावेली १ ज.वि.आ. ३७.६ मे.वा.	बुद्धनगर, काठमाण्डौ	२१.७८ हे. अस्थायी १.३१६ हे. स्थायी	२३.०९६	२०७२१०।२८	७२/७३	२०९
१०२	३	उदयपुर, सुनसरी, बारा, रौतहट	हेटौडा डल्केवगर, दुहवी ४०० के.भी. प्र.लाईन	खरिपाटी, भक्तपुर	२१५.५८ हे. अस्थायी ५.१२ हे. स्थायी	२२०.७००	२०७३१०१।०७	७२/७३	५८२६६
१०३	३	कास्की	माथिल्लो मादी १३२ के.भी. प्र.लाईन	मिनभवन, काठमाण्डौ	११.१८७३५ हे. अस्थायी ०.२६२६५ हे. स्थायी	११.४५०	२०७३१०१।३०	७२/७३	११६
१०४	३	लमजुङ	भुलभुले मध्य मस्याङ्दी १३२ के.भी. प्र.लाईन	दरवार, काठमाण्डौ	१.४३२ हे. अस्थायी ०.०१३ हे. स्थायी	१.४४५	२०७३१०२।०७	७२/७३	१७३
१०५	३	दोलखा	सिक्दी खोला ज.वि.आयोजना १६ मे.वा. (गौरी शंकर संरक्षण क्षेत्र समेत)	नागा पोखरी, काठमाण्डौ	४.२२ हे. अस्थायी ३.७५ हे. स्थायी	७.९७०	२०७३१०३।०२	७२/७३	१३३३
१०६	३	गारेखा	दरौदी ए साना जलविद्युत् आयोजनाको ३३ के.भि. विद्युत् प्रसारण लाईन आयोजना कालिका पावर कम्पनी लि.वालुवाटार, काठमाण्डौ	गोरेखा जिल्ला	०.०९२	०.९२०	२०७३१०५।१६	२०७३।७४	६७
१०७	३	इलाम	जोगमाई साना जलविद्युत् आयोजना (ठ.ट मे.वा) सन्धि ईनर्जी प्रा.लि. नागापोखरी, काठमाण्डौ	इलाम जिल्ला नयाँबजार, फिक्कल र नामसालिङ गा.वि.स.	१.४	१.४००	२०७२१०।२८	२०७२।७३	
१०८	३	धनुषा, सिराहा र सप्तरी	हेटौडा डल्केवर दुहवी ४०० के.भी. विद्युत् प्रसारण लाईन आयोजना नेपाल विद्युत् प्राधिकरण	धनुषा, सिराहा र सप्तरी	७०.६२	७०.६२०	२०७३।७५	२०७३।७४	१२२१८
१०९	३	सखुवासभा	माथिल्लो पिलुवाखोला २ जलविद्युत् आयोजना (४.७२) मे.वा मेन्डियाम हाईड्रोपावर प्रा.लि. लैनचौर काठमाण्डौ	संखुवासभा जिल्ला चैनपुर ५	२.५९६२	२.५९६	२०७३।०८।२६	२०७३।७४	१४१

११०	३	संखुवासभा	श्री अपर हेवाखोला हाईड्रोपावर कम्पनी लि. हेवाखोला सना जलविद्युत् आयोजना	जलजला गा.वि.स.५ र सिद्धपोखरी गा.वि.स.३ ५ र ६ अन्तरगत ४ वटा सा.व.	२.३७	२.३७०	२०७३।१।२५	२०७३।७।४	१९४
१११	३	लमजुङ्ग	हिमालयन पावर पार्टनर प्रा.लि.लाई दोदी खोला ज.वि.आ. निर्माण	चित्तौ गा.वि.स.७	०.२६५	०.२६५	२०७३।१।२९	२०७३।७।४	९२
११२	३	सोलुखुम्बु	श्री पान हिमालय इनर्जी प्रा.लि.लाई ज.वि.आ.निर्माण	सुर्खेविर्खे सा.व.र भकाल्जे सा.व.	१०.६८५	१०.६८५	२०७४।१।२१	२०७३।७।४	३३७
११३	३	संखुवासभा	अरुण तेस्रो जलविद्युत् आयोजनाको प्रवेश मार्ग निर्माण तथा संचालन एसजेभिएन अरुण ३ पावर डेभलपमेण्ट कम्पनी प्रा.लि.	संखुवासभा जिल्ला विदिङ र तुम गा.वि.	५.०१	५.०१०	२०७२।०६।१४	२०७२।७।३	९४५५१
११४	३	सर्लाही र माहोत्तरी	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण	सर्लाही र महात्तरीको राष्ट्रिय वन क्षेत्र	१४६.८८	१४६.८८०	२०७४।०१।०७	२०७३।७।४	३६९५८
११५	३	सोलुखुम्बु	श्री नुम्बुर हिमालय हाईड्रोपावर प्रा.लि.	सोलुखुम्बु	१.५५९	१.५५९	२०७४।०१।२१	२०७३।७।४	४११
११६	३	नुवाकोट	तल्लो तादी खोल जलविद्युत् अयोजना बुद्धभूमि नेपाल हाईड्रोपावर कम्पनी	नुवाकोट थोक्रे ४	१.७३	१.७३०	२०७३।१।१७	२०७३।७।४	८९
११७	३	बैतडी, डडेल्धुरा, डोटी, कैलाली	चर्मेलिया जलविद्युत् आयोजनाको १३२ के.भी.विद्युत् प्रसारण लाईन आयोजनाको १३२ के.भी. प्रसारण लाईन माथि ढलेर हानी नोक्सानी पुऱ्याउने खतराजन्य रुखहरु हटाउने	बैतडी, डडेल्धुरा, डोटी, कैलाली			२०७३।१।२५	२०७३।७।४	१९१७
११८	३	पर्वत	कुस्मा तल्लोमादि १३२ के.भी.विद्युत् प्रसारण लाईन आयोजना नेपाल विद्युत् प्राधिकरण	पर्वत जिल्ला कुस्मा नगरपालिका	९.४३	९.४३०	२०७३।०९।२१	२०७३।७।४	४२२५

११९	३	खोटाड	दुधकोशी पावर कम्पनी प्रा. लि. लाई रावाखोला जलविद्युत् आयोजना निर्माण	खोटाड साविक हौचुर गा. वि. स. ४ र ५	५.१७	५.१७०	२०७४।१।०७	२०७३।७४	२९
१२०	३	संखुवासभा	रिभरफल्स हाईड्रोपावर डेभलपमेण्ट प्रा. लि. लाई डाउन पिपुवा खोला साना जलविद्युत् आयोजना निर्माण	साविक आँखीभूई माल्लिड र बानेश्वर गा. वि. स. हरमा रहेका तीन ओटा सा. व. समेतक १ रा. व.	५.३३४	५.३३४	२०७४।१।७	२०७३।७४	४९०
१२१	३	रामेछाप	सानो मिल्ली खोला साना जलविद्युत् आयोजना सानो मिल्ली खोला हाईड्रोपावर क. लि. बासवारी काठमाण्डौ	रामेछाप जिल्ला फुलासी ५ र ७	१.७	१.७००	२०७३।१।०३	२०७३।७४	३५३
१२२	३	संखुवासभा	अरूण ३ जलविद्युत् आयोजना (९००) मे वा निर्माण		१२३.२१८	१२३.२१८	२०७४.४.३१	७४।०८	८२७२
१२३	३	मकवानपुर	बागमती साना जलविद्युत् आयोजना ६६ के.भी		१२.५५५	१२.५५५	१०/१५/२०७४	७४।०८	२४१
१२४	३	रसुवा	सानेन खोला जलविद्युत् आयोजना ७८ मे.वा		२७.८५	२७.८५०	१०/१०/२०७४	७४।०८	१९७९
१२५	३	आछाम, दैलेख	Upper kamali hydropower establishment		२५२.७२	२५२.७२०	२०७४.४.३१	७४।०८	२६६३३
१२६	३	उदयपुर/सिराहा	सोलु कोरिडोर १३२ के.भी प्रसारण लाइन		८६.१८	८६.१८०	९/१३/२०७४	७४।०८	८२००
१२७	३	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा-लामोसाँघु ३३ के.भी प्रसारण लाइन		१.८७५	१.८७५	९/२८/२०७४	७४।०८	५१८
१२८	३	पाल्पा र रुपन्देही	औद्योगिक पहुँच मार्गको स्तरनोक्ति		४.९१	४.९१०	९/२८/२०७४	७४।०८	३६९१
१२९	३	ओखलढुंगा	मोलुंग खोला ३३ के वि प्रसारण लाईन आयोजना निर्माण		०.६२४	०.६२४	२०७४.४.३१	७४।०८	२०३
१३०	३	नुवाकोट	समुन्द्रटार- त्रिशुली ३ बि.हब १३२ के.भी. प्रसारण लाइन		१३.४४	१३.४३६	१०/२६/२०७४	७४।०८	१३८८
१३१	३	गोरखा	माथिल्लो दौरीधि खोला -१ जलविद्युत् आयोजना १० मे.वा		४.३३८	४.३३५	१०/२६/२०७४	७४।०८	६७२९.००
१३२	३	ईलाम	सुपरमाई जलविद्युत् आयोजना ७८ मे.वा		२.३९५	२.३९५	१०/२२/२०७४	७४।०८	७४
१३३	३	गोरखा	तल्लो छोटे खोला साना जलविद्युत् आयोजना ९९७ किलोवाट		०.३३	०.३३०	१०/२६/२०७४	७४।०८	

१५२	तेहथुम	माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत् आयोजना ७५० मे वा	तेहथुम	१.९७	१.९७०	५/१७/२०७५	७५/७६	५८
१५३	गोर्खा	रिचेत खोला साना जलविद्युत् आयोजना ४.९८ मे वा		०.६२	०.६२०	१/२/२०७६	७५/७६	६
१५४	म्याग्दी	प्रबर्द्धक धवलापिरी कालिका हाइड्रो दरबाङ्ग म्याग्दी जलविद्युत् आयोजना २५ मे वा	म्याग्दी	३.५३	३.५३०	१/१७/२०७६	७५/७६	६७
१५५	बझाङ	कालगाड जलविद्युत् आयोजना १५.३३ मे वा	बझाङ	०.७३६	०.७३६	१/२/२०७६	७५/७६	
१५६	बझाङ	माथिल्लो कालगाड जलविद्युत् आयोजना ३८.४६ मे वा	बझाङ	१.१९	१.१९०	१/२/२०७६	७५/७६	
१५७	सप्तरी	हेटौडा ढल्केवगर, दुहवी ४०० के भी. प्र.लाईन	सप्तरी	८९९	८९९.०००	१/२३/२०७६	७५/७६	
१५८	रसुवा	रसुवा भोटकोशी जलविद्युत् आयोजना १२० मे वा		२३.०२	२३.०२०	९/१६/२०७५	७५/७६	१३२
१५९	काठमाण्डौ धादिङ्ग नुवाकोट	माथिल्लो त्रिशुली ३ ए विद्युत् प्रसारण लाईन आयोजना २२० के भी त्रिशुली मातातिर्थ	काठमाण्डौ धादिङ्ग नुवाकोट	०.९६४	०.९६४	५/८/२०७५	७५/७६	३३६
१६०	रसुवा	माथिल्लो मैलुङ खोला जलविद्युत् आयोजना १४.३० मे वा	रसुवा	४.६९३	४.६९३	२०७५/१० २१	७५/७६	४३२
१६१	नुवाकोट रसुवा	चिलिमे त्रिशुली २२० के भी प्र.लाईन	नुवाकोट रसुवा	४१.७६५	४१.७६५	१०/२१/२०७५	७५/७६	३८२५
१६२	लमजुङ्ग	दोर्दी कोरिडोर कीर्तिपुर उदीपुर १३२ के भी	लमजुङ्ग	१.६८७	१.६८७	११/२८/२०७५	७५/७६	४२०
१६३	गुल्मी	बुर्तिवाड पौदीअमराड तम्घास सन्धिखर्क गोरसिगे १३२.३३ के भी	गुल्मी	१.४	१.४००	१०/२१/२०७५	७५/७६	४५२
१६४	रसुवा	सान्जेन माथिल्लो १३२ के भी प्र.लाईन	रसुवा	४.८९	४.८९०	११/२८/२०७५	७५/७६	३०
१६५	नवलपुर	हेटौडा बर्दघाट २२० के भी प्रसाण लाइन दोस्रो खण्ड भरतपुर बर्दघाट	नवलपुर	१८७.३९	१८७.३९०	९/१/२०७५	७५/७६	१४७३७
१६६	खोटाङ	साप्सुङ खोला साना जलविद्युत् आयोजना ७.१५१ मे वा	खोटाङ	४.३	४.३००	६/५/२०७५	७५/७६	२६६३
१६७	ओखलढुंगा सोलुखुम्बु	सोलु कोरिडोर १३२ के भी प्रसारण लाइन दोस्रो खण्ड	ओखलढुंगा सोलुखुम्बु	१७.६३८	१७.६३८	१२/४/२०७५	७५/७६	५२७९
१६८	लमजुङ्ग	न्यादी हाइड्रोपावर प्रा.लि. १३२ KV प्रसारण लाइन	लमजुङ्ग	०.२५८	०.२५८	१०/२/२०७६	७५/७६	०
		जम्मा			४६०३.७४७			

जडिबुटीको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	४	मोरङ	जडीबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन क. लि	बेलवारी	७० हे.	७०.०००	०५/०१/२०१३	४९/५०	
२	४	कैलाली	मेचीकाली जडीबुटी उद्योग प्रा. लि कैलाली, हतरीया		५८ हे.	५८.०००	०५/११/२०१७	५९/६०	
३	४	मोरङ	जडीबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन क. लि. कोटेश्वर		७० हे.	७०.०००	२०५/०१/२०१३	४९/५०	
४	४	कैलाली	मेचीकाली जडिबुटी उद्योग प्रा. लि.		५८.० हे.	५८.०००	२०५/११/२०१७	५९/६०	
जम्मा									
२५६.०००									

सरकारी कार्यालय, नगरविकास, गा.वि.स., परियोजना, आयोजना, धर्मशाला, स्मृति प्रतिष्ठानको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७४/०७५ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	५	दाङ	लमही नगर विकास समिति	चौलाही	६० विगाहा	४०.८००	०४/८/१९९९	४८/०४९	
२	५	चितवन	खानेपानी तथा ढल विकास विभाग	भरतपुर	३००० वर्गमि	०.३००	०४/८/२०२४	४८/०४९	
३	५	जाजरकोट	सामुदायिक विकास परियोजना		३ रोपनी	०.१५६	०४/८/२०२४	४८/०४९	
४	५	जुम्ला	कर्णाली अञ्चल स्तरीय नर्सरी तथा विज वृद्धिकेन्द्रलाई अनुसन्धान कार्यसंचालन गर्न	दैपाल	१०० रोपनी	५.२८०	०४/६/१९९३	४६/०४७	
५	५	कैलाली	वन अनुसन्धान विभाग (वन अनुसन्धान कार्यको लागि)		१० हे	१०.०००	०४/९/२०१३	४८/०४९	
६	५	भक्रापा	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.		६० विगाहा	४०.८००	०४/९/२०२७	४९/०५०	
७	५	नवलपरासी	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.	त्रिवेणी	६९ विगाहा	४०.८००	०४/९/२०२७	४९/०५०	

८	नवलपरासी	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.	नवलपरासी (बर्दघाट)	६२ विगाहा	४०.६००	०४९।७२७	४९।०५०
९	सर्लाही	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.	सर्लाही (सुबेपोखरी)	१६० विगाहा	१०६.६००	०४९।७२७	४९।०५०
१०	महोत्तरी	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.	महोत्तरी (गौरीडाँडा)	१६ विगाहा	१२.२४०	०४९।७२७	४९।०५०
११	कपिलवस्तु	ग्रामीण आवास तथा बस्ती विकास कम्पनी लि.	इर्मीलगा	१६ विगाहा	१२.२४०	०४९।७२७	४९।०५०
१२	ललितपुर	पि.आ.ए. विमान दुर्घटना समाधिस्थल निर्माणार्थ	लेले गा वि स	१ रोपनी	०.०६२	०४९।७२७	४९।०५०
१३	कास्की	मत्स्य विकास केन्द्र पोखरा	शिसुवा	६ रोपनी १२ आना ३ दाम	०.४५६	०५०।२१३	४९।०५०
१४	कास्की	लुम्बे कृषि केन्द्र	लुम्बे, पोखरा	९२ रोपनी २ आना १ पैसा १ दाम	४.७९२	०४९।१०५	४९।०५०
१५	दाङ.	जलवायु विज्ञान विभाग (जलस्थिति संचार केन्द्र)	सतकरीया	१ रोपनी	०.०५०	०४९।११३	४९।०५०
१६	वारा	हेटौडा विरगंज सडक सुधार योजना	अमलेखगंज	१६ रोपनी	१०.९३६	०५०।११३	४९।०५०
१७	सुनसरी	जलवायु विज्ञान विभाग (जलस्थिति संचार केन्द्र)	वराहक्षेत्र	२५०० वर्ग फिट	०.२५०	०५०।४११	५०।०५१
१८	सप्तरी	महिली सिचाई योजना सप्तरी	बकधुवा ७ जण्डौल ६	१३६ बीम	०.०१४	०५०।२२६	४९।०५०
१९	तनहु	वाखा अनुसन्धान केन्द्र (कृषि अनुसन्धान परिषद्)	बन्दिपुर	६५ हे	६५.०००	०५०।६१६	५०।०५१
२०	रुपन्देही	वुटवल नगरपालिका वुटवल		३२५ हे	३.२५०	०५०।६३३	५०।०५१
२१	बर्दिया	जिल्ला विकास समिति बर्दिया	बोडरी कोठीया घाट	४ विगाहा	२.७२०	०५०।६३३	५०।०५१
२२	रौतहट	जल स्थिति संचार केन्द्र निर्माण (जलवायु विज्ञान विभाग)	पौराही	५ कठडा	०.१७०	०५०।९।१०	५०।०५१
२३	मोरङ	जिल्ला खानेपानी योजना कार्यालय विराटनगर	पथरी	१ विगाहा	०.६६०	०५०।९।२५	५०।०५१
२४	भ्रपा	गणेशानगर मंगलवारे सप्ताहिक बजार समिति		१।०७३ विगाहा	७.२९६	०५१।१।२९	५०।०५१

क्र.सं.	रसुवा	वैवड.कोट खानेपानी आयोजना खानेपानी कार्यालय रसुवा	३३०० वर्ग फिट	०.३३०	०५११२१२४	५०१०५१
२५	रसुवा	वैवड.कोट खानेपानी आयोजना खानेपानी कार्यालय रसुवा				
२६	मोरङ.	किराँतराई आयोजना जिल्ला कार्यसमिति मोरङ. निर्माणको लागि	१ विगाहा १० कठठा	१.०२०	०५११३१३३	५०१०५१
२७	सिन्धुपाल्चोक	ग्रामीण सुधार समाज सुकेटे सि. पा. चौतारा	५ रोपनी	०.२६०	०५११४१४	५०१०५१
२८	डोटी	सिलगढी सोभ्रे सडक आयोजना	४ रोपनी	१०.२०८	०५११४१४	५११०५२
२९	जाजरकोट	जिल्ला सरकारी वाकिलको कार्यालय र जिल्ला अदालतको भवन निर्माण	९.६१ रोपनी	०.५००	०५११७११	५११०५२
३०	मोरङ.	दिप विल्डर्स मार्फत सडक कार्यालय पू.दि.न ३ (कस मेशीन राख्नको लागि)	१६०० बमि	०.१७०	०५११०१३	५११०५२
३१	काभ्रेपलाञ्चोक	विकलाड. मित्र समूहलाई	४३ रोपनी	२.२३६	०५११७१०	५११०५२
३२	कपिलवस्तु	जिल्ला भवन कार्यालय कपिल वस्तु	०.०६ हे	०.०६०	०५११०१२७	५११०५२
३३	स्पन्देही	चिह्लिया क्षेत्रमा धर्मशाला निर्माण गर्ने बारे	१०००० बमि	१.०००	०५११२१३३	५११०५२
३४	बारा	नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि.को (कारखाना स्थापनाको लागि)	५ विगाहा	३.४००	०५२१२१५	५११०५२
३५	चितवन	बौध धर्म सेवा समिति चितवन	२ विगाहा २ कठठा १० दशमलव ५ धूर	१.४५०	०५२१२१६	५११०५२
३६	सल्यान	सहायक वाली विकास आयोजना ल.पु.कृषि सेवा उपकेन्द्र निर्माण	०.२८ हे	०.२८०	०५२१२१९	५११०५२
३७	कैलाली	नेपालगंज वन विकास परियोजना कोहलपुर, बाके	३००० हे	३०००.०००	०५२१२१४	५११०५२
३८	सुर्खेत	सहायक वाली विकास आयोजना (कृषि सेवा केन्द्र कुनाथरी)	३ रोपनी	०.१५७	०५३१२१८	५११०५२
३९	रौतहट	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय, रौतहट	६ कठठा	७.२००	०५३१२१६	५३१०५४
४०	सुनसरी	रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि.	३ विगाहा	२.०४०	०५३१२१२२	५३१०५४
४१	मोरङ.	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय सिचाई निर्देशनालय	१ हे	१.०००	०५४१११२९	५४१०५४

१०	काभ्रेपलाञ्चोक	खोपासी तालढुगाँ सडक			१०.८७ हे.	१०.८७०	०६९।८८	६९।०७	१७२०
११	पाल्पा	बृद्ध साहारा आश्रम		तानसेन न.पा ४	०.३० हे.	०.३००	०.७०।९।१४	७०।७१	
१२	रुपन्देही	नेपाल सामुदायिक योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा केन्द्र		परौहा ६ र बुटवल न.पा.१४ को संगम स्थल बमाहा खोलाको वन क्षेत्र	४.५४ हे	४.५४०	०.७०।२।१३	७०।७१	
१३	नवलपरासी	तम्सरीया गा.वि.स.को भवन		तम्सरीया ४	०.४ हे	०.४००	०.७।२।२९	७०।७१	
१४	काठमाण्डौ	बृहद शान्तिधाम नेपाल		काभ्रेस्थली ९	०.४७ हे	०.४७०	०.७।८।२५	७१।७२	
१५	अर्घाखाची	अर्घाभगवती विमानस्थल		बबरमहल, काठमाण्डौ	१०.७६	१०.७६०	२०.७३।०।०७	७२।७३	२४८६
१६	काठमाण्डौ	सुवर्ण शमसेर अध्ययन प्रतिष्ठान		बुढानिलकण्ठ न.पा.-१७, भद्रकाली सा.व.	९.५ रोपनी	९.५३०	०.७१।१।१२	७१।७२	
१७	कैलाली	आयुर्वेद विभागलाई सुदूरपश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय आयुर्वेद चिकित्सालय		गेटा गा.वि.स. वडा नं.९, राजपुर, दिलासेनी शिवमन्दिर सा.व.	१.३	१.३००	२०.६९।१।०।१२ र २०.७३।१।२।२९	२०.७३।७	
१८	सुर्खेत	मौसम राडार स्थापना तथा संचालन		नाग पोखरी, काठमाण्डौ	०.०७२	०.०७२	२०.७२।१।०।२०	७२।७३	
जम्मा						३७३.७.४३४			

वन्यजन्तु फार्मको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे. (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	६	कञ्चनपुर	रा. नि. तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग (शाहीशुक्ला फाँटा वन्यजन्तु आरक्ष कञ्चनपुर)		३६० विगाहा	२४४.८००	०५४१०१७	५४१०५५	
२	६	काठमाण्डौ	नेपाल वाईल्ड लाईफ डेभलपमेन्ट कं. लिमिटेड		११.५७ हेक्टर	११.५७०	२०५७३१८	५६१०५७	
जम्मा									
सिमेन्ट, चुनढुंगाको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)									
क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे. (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	७	दाङ, सल्यान	दाङ सिमेन्ट इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.		९९.३७५ हे.	९९.३७५	२०६४१२९	६३६४	
२	७	ललितपुर	भारदेउ सिमेन्ट इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.		४ हे.	४.०००	२०६४१२९	६३६४	
३	७	ललितपुर	भारदेउ सिमेन्ट एण्ड स्टोन इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.		४ हे.	४.०००	२०६४१२९	६३६४	
४	७	पाल्पा	डोलोमाइट चुनढुंगा उद्योग प्रा. लि.		५ हे.	५.०००	२०६६१४१	६५१६६	
५	७	पाल्पा	कन्चन क्षेत्रीज प्रा. लि.		४.४ हे.	४.४००	२०६९१०७०२	६९१७०	
६	७	पाल्पा	सिद्धार्थ मिनरल्स, प्रा. लि.		६ हे.	५.०००	०६९१०२३२२	६८१६९	
७	७	अर्घाखाची	डाईनेष्टि इन्डस्ट्रिज ने. प्रा. लि.		६८.३५ हे.	६८.३५०	२०६२११३०	६१६२	
८	७	ललितपुर	भारदेउ सिमेन्ट एण्ड स्टोन इन्डस्ट्रिज प्रा लि		४ हे	४.०००	०६४१२९	६३६४	
९	७	दाङ	विश्वकर्मा मिनरल्स		३२.२ हे.	३२.२००	०६९१०२३२२	६८१६९	११०१९
१०	७	दाङ	दाङ सिमेन्ट इन्डस्ट्रिज प्रा. लि		९९.३७५ हे	९९.३७५	०६४१२९	६३६४	

क्र.सं.	पाल्या	सर्वोत्तम सिमेन्ट प्रा. लि.	सुकोरा गा.वि.स. ४,६२ टिगान गा.वि.स. ९	४.८९६ हे.	४.८९६	०७।७।१०	७।७२	
११	पाल्या	सर्वोत्तम सिमेन्ट प्रा. लि.	सुकोरा गा.वि.स. ४,६२ टिगान गा.वि.स. ९	१०.२६ हे.	१०.२६०	०७।७।२७	७।७२	३३
१२	मकवानपुर	शिवम् सिमेन्ट प्रा. लि.	नवलपरासी रामनगर गा.वि.स. ५	४.९५	४.९५०	२०७३।१।१७	७३।७४	
१३	नवलपरासी	सर्वोत्तम सिमेन्ट प्रा.लि.लाई चुन ढुङ्गा भण्डारणको लागि	पाल्या जिल्ला कोलडाँडा ९ सिमल्दी सा.व.	४.९६	४.९६०	२०७३।१।१३	७३।७४	१५९२
१४	पाल्या	सत्यवती खानी उत्खनन प्रा.लि.	लेले गा.वि.स. ४	०.७१	०.७१०	२०७४।२।२४	७३।७४	
१५	ललितपुर	यूनाइटेड सिमेन्ट प्रा.लि.	वैतडी, कोटपटेरा गा.वि.स. ९	२.१६	२.१६०	२०७४।२।२४	७३।७४	४
१६	वैतडी,	भागेश्वरी मिनरल्स प्रा.लि.लाई खरी खनिज उत्खननका लागि	मकवानपुर	४.९९	४.९९०	२०७३।०९।२७	७३।७४	१५४५
१७	मकवानपुर	श्री ताराचन्द्र केंडिया, कालिमाटी १३ काठमाण्डौ	त्रिपिशेवर, काठमाण्डौ	४ हे.	४.०००	२०६९।०७।०२	६९।७०	३३६
१८	धनकुटा	निगाले सिमेन्ट		२९.१४	२९.१४	१०/१५/२०७४	७४।७५	६११
१९	मकवानपुर	चुनढुंगा उत्खनन लागि वन क्षेत्र प्रयोग गर्न दिन (शिवम् सिमेन्ट)		४.९९	४.९९	१/२८/२०७५	७४।७५	१२७९.००
२०	पाल्या	अल्फा कन्स्ट्रक्सन एण्ड डेभ्लोपर्स प्रा. लि.		४.९३	४.९३	९/२८/२०७४	७४।७५	६८
२१	मकवानपुर	सालिमार सिमेन्ट		४.५९	४.५९०	२०७३।१।२५	७४।७५	१६३६
२२	रोल्पा	सोनापुर सिमेन्ट	विजौरी, दाङ					
२३	प्युठान	शुभश्री अग्नी सिमेन्ट	कुलेश्वर, काठमाण्डौ	४.९१	४.९१०			१२५
२४	पाल्या	पाल्या सिमेन्ट इण्डस्ट्रिज, प्रा.लि.	टेकु, काठमाण्डौ	४.७५	४.७५०	२०७४।७।२७	७४।७५	२००
२५	सिन्धुलि	मारुती सिमेन्ट लिमिटेड	सिन्धुलि	४.६०	४.६००	२०७६।०।०२	७५।७६	

२६	पाल्पा, नवलपरासी	होडसी शिवम् सिमेन्ट प्रा. लि.	पाल्पा, नवलपरासी	१५६.४३	१५६.४३०	६/२८/२०७५	७५/७६	६९९	
२७	पाल्पा	बी एस सिमेन्ट इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.	पाल्पा	४.८८	४.८८०	१०/२१/२०७५	७५/७६	७७	
२८	उदयपुर	के के लाइम इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.	उदयपुर	४.४३	४.४३०	९/१६/२०७५	७५/७६	७	
२९	पाल्पा	महालक्ष्मी कोल प्रा. लि.	पाल्पा	२.२७	१.३२०	९/१६/२०७५	७५/७६	७	
३०	रोल्पा	सत्य साई कोल प्रा. लि.	रोल्पा	४	२.२७०	१/२/२०७६	७५/७६	३८७	
३१	चितवन	लक्ष्मी माईनिङ प्रा. लि.			४.०००	२०७५/०७/२९	७५/७६	२२	
		जम्मा			५९३.०६६				
मुक्तकमैया, सुकुम्बासी जग्गाको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व.२०७५/०७६ सम्म)									
क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	८	कपिलवस्तु गोरूसिंगे	वन क्षेत्रको सुदृढिकरण उच्च स्तरीय आयोग		१३ विगाहा	८.८४०	०४५/०२/१०	४५/०४६	
२	८	सर्लाही	वाढी पिट्टित क्षेत्रमा घरवार विहिन परिवारलाई घर निर्माण गर्न (चिताइन र सुखेपोखरी) सन्तपुर, पौराही		८० विगाहा	५४.४००	०५०/१०/२५	५०/०५१	
३	८	रौतहट			६० विगाहा	१४०.८००	०५०/१०/२५	५०/०५१	
४	८	चितवन	सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग		८०० विगाहा	५४४.०००	०५१/१४/३	५१/०५२	
५	८	रुपन्देही	श्री सुकुम्बासी समस्या स.आ. मघान आयोग		४०३ विगाहा	२७४.०४०	०५१/११/६	५१/०५२	
६	८	कैलाली	सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग		५२० विगाहा २ धूर	३५४.०००	०५१/१०/१०	५१/०५२	
७	८	बाँदिया	सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग		२१२ विगाहा ९ कठडा १३ धूर	१४४.०८०	०५१/१०/१०	५१/०५२	

संचारको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रख संख्या
१	९	ललितपुर	नेपाल दूर सञ्चार संस्थान		८ आना	०.०२३	०४८५।२	४८।०४९	
२	९	दाङ	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान		१ रोपनी	०.०५२	०४८५।२	४८।०४९	
३	९	सबुवासभा	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान	चैनपुर	१ रोपनी ३ आना	०.०६१	०४८५।१।३	४८।०४९	
४	९	पाँचथर	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान		१ रोपनी ८ आना	०.०७८	०४८५।१।२२	४८।०४९	
५	९	नवलपरासी	नेपाल टेलिभिजन		९ आना	०.०२९	०४९।६।२६	४९।०५०	
६	९	अछाम	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान	सिउडी १ (अछाम)	१ रोपनी	०.०५०	०५०।२।३	४९।०५०	
७	९	लमजुङ	ने.दू.स.स.टेलिकम टा आ आयोजना	उदीपुर उद्विपथिक	३०० बाम	०.०३०	०४९।२।२०	४९।०५०	
८	९	सोलुखुम्बु	ने.दू.स.स.टेलिकम टा आ आयोजना	डाडाखर्क सल्लेरी	१००० बाम	०.१००	०४९।२।२२	४९।०५०	
९	९	तनहु	ने.दू.स.स.टेलिकम टा आ आयोजना	देउराली (तनहु)	९०० बाम	०.०९०	०५०।४।६	४९।०५०	
१०	९	स्याङ्जा	नेपाल दूर संचार संस्थान (ने .टा. आ)	उपल्लो नुवाकोट फेदीखोला (स्याङ्जा)	२ रोपनी	०.१०४	०५०।५।२	५०।०५१	
११	९	ललितपुर	नेपाल टेलिकम		१५०० वर्ग मि	०.१५०	०५१।३।२३	५१।०५२	
१२	९	काभ्रेपलाञ्चोक	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान काभ्रे		३७५ वर्ग मि	०.०३८	०५१।६।१५	५१।०५२	
१३	९	सिन्धुपाल्चोक	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान काभ्रे		१८१४ वर्ग मि	०.१८१	०५१।१०।२३	५१।०५२	

१४	९	सुर्खेत	नेपाल टेलिभिजनलाई टेलिभिजन प्रसारण केन्द्र स्थापना गर्ने ।		३ कठडा ६ धूर	०.११०	०५२।३।२१	५१।०५२	
१५	९	रामेछाप	नेपाल दूरसञ्चार संस्थानलाई		०।१६ हे	०.१६०	०५२।१०।२९	५१।०५२	
१६	९	दाङ.	नेपाल टेलिभिजन सिंहदरवार		४ रोपनी	०.२००	०५४।९।२०	५४।०५५	
१७	९	कपिलवस्तु	नेपाल टेलिभिजन सिंहदरवार		१ रोपनी	०.०५२	०५४।१०।२३	५४।०५५	
१८	९	कैलाली	नेपाल टेलिभिजन सिंहदरवार		३ विगाहा	०.१५७	०५४।९।२०	५४।०५५	
१९	९	सुर्खेत	नेपाल दूरसञ्चार संस्थान सर्खेत		०।१५ हे	०.१५०	०५५।१।१५	५४।०५५	
२०	९	नुवाकोट	नेपाल टेलिभिजनलाई टावर निर्माण गर्ने (जग्गा र भवन)		३ रोपनी	०.१५६	०५६।२।१७	५५।०५६	
२१	९	दाङ, दैलेख, सुर्खेत, सल्यान र रोल्पा	नेपाल सेटलाइट टेलिकम		१.५४१ हे.	१.५४१	२०६६।६।४	६६।०६७	५५
२२	९	दाङ, दैलेख, सुर्खेत, सल्यान र रोल्पा लगायत २२ जिल्ला	एन सेल नेपाल		०.९९०२७ हे.	०.९९०	०७०।५।२६	७०।७१	
२३	९	चितवन गोरखा	मनकामना केवलकार		४.९६ हे.	४.९६०	०७०।२।२१	६९।७०	
२४	९	तनहु	बन्दीपुर केवलकार प्रा. लि.	बन्दीपुर -४	१.२९ हे.	१.२९०	०७१।१०।१२	७१।७२	
२५	९	कास्की /अन्नपूर्ण केवलकार आयोजना	अन्नपूर्ण केवलकार प्रा. लि.	सारङकोट गा. वि. स.	१.०७ हे.	१.०७०	०७१।२।०५	७१।७२	
जम्मा						११.८२३			

नेपाली सेनाको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.सं.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको सस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	१०	मकवानपुर	शाही नेपाली जग्गी अडा सैनिक सामग्री उत्पादन लि. लाई बहुउद्देश्य प्लास्टिक उद्योग		११७ हे	११७.०००	०५७९।३	५६।०५७	
२	१०	काभ्रेपलाञ्चोक	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न, पाँचखाल र खनालथोक गरी जग्गा		३९६२ रोपनी	२०६.०२४	०५८।६।२२	५८।०५९	
३	१०	नुवाकोट	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न (भैरवी गा.वि.स र विदुर नगरपालिका)		२६३० रोपनी	१३६.७६०	०५८।६।२२	५८।०५९	
४	१०	सिन्धुली	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न		१६६९ रोपनी	८६.७८८	०५८।६।२२	५८।०५९	
५	१०	सल्यान	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न		६०० रोपनी	३१.२००	०५८।६।२२	५८।०५९	
६	१०	कालिकोट	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न		१४०० रोपनी	७२.८००	०५८।६।२२	५८।०५९	
७	१०	अछाम	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न		३१२५ रोपनी	१६२.५००	०५८।६।२२	५८।०५९	
८	१०	जाजटकोट	शाही नेपाली सेनाको व्यारेक निर्माण गर्न		३४०१ रोपनी	१७६.८५२	०५८।६।२२	५८।०५९	
९	१०	धनुषा	शाही नेपाली सेना भिमान अटिलरी तालिम शिक्षालय		२२५ विगाहा	१५३.०००	०५९।२।२०	५८।०५९	
१०	१०	कैलाली	शाही नेपाली जग्गी अडा		१७.५ हे	१७.५००	०६१।१२।१०	५९।०६०	
११	१०	मोरङ	शाही नेपाली जग्गी अडा	मोरङ. (लेटाड.)	७० विगाहा	४७.६००	०६१।१२।१०	६१।०६२	

१२	१०	उदयपुर	शाही नेपाली जंगी अडा	उदयपुर (त्रियुगा न.पा)	१०४ विगाहा १२ कठठा १० धूर	७१.१००	०६११२१०	६१०६२	
१३	१०	मोरङ	नेपाली सेनालाई लेटाइ टुक्ने वनको जैविक विविधता र पर्यावरणीय अवस्था जर्गेना गर्न र अतिक्रमण हुनबाट बचाउन	मोरङ जिल्ला लेटाइ गा.वि.स	६७.६५	६७.६५०	२०७३११२३	२०७२०७३	२५३
१४	१०	दांग	नेपाली सेना, १९ नं वाहिनी	त्रिभुवन नगरपालिका	७.०६९ हे.	७.०६९			
१५	१०	बागलुङ	नेपाली सेना, सूर्यदल गण		५.०६ हे.	५.०६०	०७१११४	७१०७२	
१६	१०	सिरहा	नेपाली सेना, मध्यपूर्वी हे.बवा. अन्तर्गतको श्री नं. २७ बाहिनी		२१.२२	२१.२२०	६३९४५	७४१०७५	
जम्मा									
नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, ट्राफिकको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व.२०७५/०७६ सम्म)									
क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	११	चितवन	इलाका प्रहरी कार्यालय भण्डारा		०.२ हे	०.२००	०५११०१२०	५१०५२	
२	११	चितवन	ट्राफिक प्रहरी कार्यालय, नारायणघाट		०.०३१ हे	०.०३१	०५११०१२०	५१०५२	
३	११	चितवन	अस्थाई प्रहरी चौकी रामनगर		०.१२९ हे	०.१२९	०५११०१२०	५१०५२	
४	११	चितवन	अस्थाई प्रहरीचौकी गोन्द्राड.		०.०७ हे	०.०७०	०५११०१२०	५१०५२	
५	११	नवलपरासी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय नवलपरासीलाई दगा प्रहरी गण स्थापना गर्न (प्र.प्र.का)		२० विगाहा	१३.६००	०५२०२१९	५१०५२	
६	११	सिन्धुली	भिमान प्रहरी चौकीलाई		४ कठठा	०.१४०	०५३११३०	५१०५२	

७	११	दाड.	सशस्त्र प्रहरी तालिम केन्द्र	२५ विगाहा १२ कठडा १६ धूर	१७.४००	०५८।८।११	५८।०५९		
८	११	पर्वत	चण्डीका सशस्त्र प्रहरी गण	८३ रोपनी	४.३१६	०५८।८।११	५८।०५९		
९	११	कपिलवस्तु	जिल्ला ट्राफिक कार्यालय कपिलवस्तु	१ विगाहा	०.६८०	०५९।१।२०	५८।०५९		
१०	११	कपिलवस्तु	सशस्त्र प्रहरी बल शिवपुर गा.वि.स कपिलवास्तु	५० विगाहा	०.३४०	०५९।१।१२	५८।०५९		
११	११	बाँके	सशस्त्र प्रहरी बल नौवस्ता बाँके	३०० विगाहा	२०४.०००	०५९।१।१२	५८।०५९		
१२	११	कैलाली	सशस्त्र प्रहरी बल मुरथलय वैद्यनाथ वाहिनी अतरीयाको एथयाय दगण र फायरिंग रेञ्ज स्थापनार्थ	१५ हे	१५.०००	०६२।३।१५	६१।०६२		
१३	११	कैलाली, कन्चनपुर	नेपाल प्रहरी	३९ हे.	३९.०००	०६८।०३।२२	६९।०७०		
१४	११	दागं, नवलपरासी, रुपन्देही, मोरगं, कपिलवस्तु,	नेपाल प्रहरी	५७ विगाह	३८.७६०	०६८।०३।२२	६९।०७०		
१५	११	चितवन, काभ्रे, कैलाली, दाङ, उदयपुर र कपिलवस्तु	सशस्त्र प्रहरी बल	४५.४६७	४५.४६७	०६९।०९।१९	७१।७२०		
					३७९.१३३				
					जम्मा				
सामाजिक सेवा (अस्पताल, विद्यालय, कलेजको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण) (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)									
क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	१२	धनुषा	कृष्ठ रोग अस्पताल	वेगाडावर	६.८००	१० विगाहा	०४७।८।२८	४७४८	
२	१२	मुस्ताङ	लेते प्राविधिक शिक्षालय	लेते	१३.०००	२५० रोपनी	०४८।४।६	४८।४९	

क्र	क्रमांक	चालाखेत प्राथमिक विद्यालय	३ रोपनी	०.१६९	०४८१२१७	४८१४९
४	दाड	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	१५ विगाहा १६ कठठा १५ धूर	१०.८१०	०४९११११	४८१४९
५	दैलेख	बस्नेत बहुमुखी क्याम्पस	८५ रोपनी ९ आना १ पैसा २ दाम	४.४३०	०४९११२५	४८१४९
६	सल्यान	सल्यान अस्पताल	३.३ हे	३.३००	०५०१५१२	५०१५१
७	सिन्धुली	सिन्धुली क्याम्पस सिन्धुली	४ विगाहा	२.६२०	०५०१६१९	५०१५१
८	भापा	कन्काई क्याम्पस स्याङ्जा, भापा	५ विगाहा	३.५००	०५०१६१९	५०१५१
९	डडेल्धुरा	जीगवुढा अस्पताल परियोजना जि. विकास समिति, डडेल्धुरा	१.५ हे	१.५५०	०५०१९१२५	५०१५१
१०	चितवन	कलेज अफ मेडिकल साइन्स	२८ हे	२८.०००	०५०१९११६	५०१५१
११	ओखलढुंगा	जाल्पा नि.मा.वि.	४५ रोपनी	२.३४०	०५१३३२९	५१३२९
१२	नवलपरासी	वि.पी कोइराला मेमो रियल क्यान्सर अस्पताल	१८ विगाहा ७ कठठा १६ धूर	१२.५००	०५१६११८	५१३२२
१३	नुवाकोट	जनस्वास्थ्य शाखा नुवाकोटलाई (स्वास्थ्य सेवा केन्द्र ककनी)	२ रोपनी	०.१००	०५११०१२३	५१३२२
१४	रौतहट	वाग्मती निम्न माध्यमिक विद्यालय पौराही, रौतहटलाई विद्यालय भवन निर्माणको लागि ।	३.६ हे	३.६००	०५२२१७	५१३२२
१५	भापा	टिमाई शरणार्थी क्याम्पस	१ हे	१.०००	०५२२५१४	५१३२२
१६	सुनसरी	वि.पि. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरान	१०० हे	१००.०००	०५२२७१६	५१३२२
१७	मोरङ	कोशी अञ्चाल अस्पताल विराटनगर	१६ कठठा	०.५४०	०५२२५१४	५१३२२
१८	डडेल्धुरा	डडेल्धुरा शिक्षा क्याम्पस डडेल्धुरा	७० रोपनी	३.७४०	०५३३१२५	५३३२४
१९	रुपन्देही	सिद्धार्थ बाल महिला अस्पताल निर्माण गर्न बुटवल न.पा. बुटवल	१० विगाहा	७.८००	०५३३१२५	५३३२४
२०	मकवानपुर	अस्पताल निर्माणार्थ (मकवानपुर चिकित्सा गुठी हेटौडालाई)	७ हे	७.०००	०५४११२३	५३३२४

२१	काठमाण्डौ विश्वविद्यालय	काठमाण्डौ विश्वविद्यालय	२५२ रोपनी १० आना ३ पैसा २ दाम	१३.१३९	०५.४१११४	५.४५५	
२२	मोरङ	पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, विराटनगर	८०५ विगाहा	५४७.४००	०५.५१६८	५.५१६६	
२३	सर्लाही	जनज्योति उच्च मा.वि लालबन्दी	२० विगाहा	१३.६००	०५.६१४३	५.६१४७	
२४	कैलाली	शंकर इन्स्टिट्यूट अफ मेडिकल साइन्स एण्ड रिसर्च केन्द्र स्थापना गर्न ।	५१.८१९.५ हे	५१.८२०	०५.६१४६	५.६१४७	
२५	काठमाण्डौ	काठमाण्डौ विश्वविद्यालय काभ्रे, धुलीखेल	२७१ रोपनी १० आना १ दाम	१४.१२४	०५.६१४२२	५.६१४७	
२६	दैलेख	स्वास्थ्यकेन्द्र भवन निर्माण गर्न जिल्ला स्वास्थ्य केन्द्रलाई जग्गा उपलब्ध	१० रोपनी	०.५२०	०५.६१२२५	५.६१४७	
२७	प्युठान	ओखरकोट हेल्थपोस्ट भवन निर्माण कार्यको लागि ।	१ रोपनी	०.०५२	०५.७११२६	५.६१४७	
२८	रुपन्देही	मानव ज्ञान निम्न मा. वि	१० कठठा	०.३४०	०५.८१०१९	५.८१५९	
२९	दार्चुला	श्री महेन्द्र नमुना उच्च मा. वि. दार्चुला	६ रोपनी	०.३१२	०६.३७१३	६.३६४	
३०	कपिलवस्तु	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कपिलवस्तु	१० कठठा	०.३४०	०६.४१६१३	६.४१६५	
३१	रुपन्देही	देवदह क्याम्पस	५ कठठा	०.१७०	२०.६८१०९१२	६.८१६९	१०
३२	मोरङ	पथरी ब. क्याम्पस	२५ रोपनी	१.१२०	०७.०३११८	६.९१७०	
३३	रुपन्देही	भारतीय पेन्सन पेइङ्ग अफिस भारतीय राजदुतावास, काठमाण्डौ	०.७	०.७००	२०.७३१११७	७.३१७४	
३४	नवलपरासी	नवजागरण ब.क्याम्पस	०.७५ हे.	०.७५०	०७.५११९	७.५१७२	
३५	मकवानपुर	श्री प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद	१७.५	१७.५००	८/२३/२०७५	७.५१७६	२३.५१
३६	रामेछाप	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र मन्थली	१.५२२८	१.५२३	४/२९/२०७५	७.५१७६	
जम्मा				८७६.२०८			

भौतिक पूर्वाधार (खानेपानी, सिंचाई, सडक) को लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व. २०७५/०७६ सम्म)

क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल हे.	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या
१	१३	सर्लाही	वाग्मती सिंचाई आयोजना	हरिपुर	२२५ हे	२२५.०००	०४८८८१६	४८१०४९	
२	१३	बर्दिया	राजपुर सिंचाई योजना राजपुर बर्दिया		१.५ विगाहा	१.०२०	०५४१०१२	५४१०५५	
३	१३	दैलेख	सुर्खेत जुम्ला सडक योजना		८ रोपनी	०.४१६	०५६१४१२	५६१०५७	
४	१३	बाँके	सिक्टा सिंचाई आयोजना		१०६.०१ हे	१०६.०१०	०६५१६१४	६५१०६६	
५	१३	बाँके	सिक्टा सिंचाई आयोजना		१०६.०१ हे.	१०६.०१०	२०६५६१४	६५१०६६	७०२०
६	१३	बाँके	सिक्टा सिंचाई आयोजना		१३९.४८९ हे.	१३९.४८९	२०६८१७२३	६८१०६९	१०७९६
७	१३	बारा	हुलाकी सडक						
८	१३	बारा	„ बारा ख						
९	१३	मोरङ	हुलाकी सडक कानेपोखरी				२०६९१०९१२४	६९१०७०	
१०	१३	कैलाली	रानीजमरा नहर		६९ हे.	६९.०००	२०६९१०९१५	६९१०७०	
११	१३	बर्दिया	हुलाकी सडक, भुरिगाउँ गुलरिया बर्दिया		१.३ हे.	१.३००	०७०१०१०५	६९१०७०	
१२	१३	काभ्रे	काभ्रे एकीकृत खानेपानी आयोजना	बनेपा धुलिखेल पनौती	१.१ हे.	१.१००	२०७०१४१२४	७०१७०	
१३	१३	बाग्लुग	वाग्मती खानेपानी	बाग्लुग न.पा. ३	०.१४६ हे.	०.१४६	२०७०१४१२६	७०१७०	
१४	१३	सिन्धुली	बनेपा सिन्धुली राजमार्ग	भद्रकाली १	०.६४ हे.	०.६४०	२०७०१४१२४	७०१७०	
१५	१३	ललितपुर	नेपाल नागरिक उड्डयन प्रा.	भट्टेडाँडा	१.९६ हे.	०.९६०	२०७०१५११७	७०१७०	
१६	१३	काठमाण्डौ	काठमाण्डौ उ.खा.पा.लि.	गोकर्णेश्वर	०.५३७३ हे.	०.५३७	०७०१५११७	७०१७०	
१७	१३	कैलाली	धनगढी भजनी सती हुलाकी सडक	कैलाली	४८.८१	४८.८१०	०७०१५१२९	७०१७१	
१८	१३	बाँके	सिक्टा सिंचाई आयोजना	बाँके	२१.९६	२१.९६०	०७०१५११८	७११७२	
१९	१३	बाँके	नेपालगंज बघौडा हुलाकी सडक	बाँके	१३.०२ हे.	१३.०२०	०७०१५११०	७११७२	
२०	१३	रामेछाप	मन्थली-रामेछाप सडक आयोजना	रामेछाप गा.वि.स. बडा नं ३	१.३१ हे	१.३१०	२०७२५१९	७२१७३	५७४

२१	१३	बर्दिया	बर्दिया सिंचाइ आयोजनाको पश्चिम ढोढरी मूलनहर निर्माण एवं सुदृढीकरण	बर्दिया जिल्लाको वगनाह, ढोढरी र सानोश्री गा.वि.स.हरु अन्तर्गत १० वटा सा.व. र रा.व.	४.५५ हे	४.५५०	२०७२/७३	७२/७३	१३६१
२२	१३	अर्घाखाँची	प्रगल्ना तथा बड्कापथ सिंचाइ आयोजना	अर्घाखाँची जिल्लाको जलुके ६ को सातमारा रा.व.	३.३३ हे	३.३३०	२०७२/७३	७२/७३	१५०
२३	१३	सुर्खेत	बडिचौर खानेपानी गुणस्तर सुधार आयोजना	सुर्खेत	०.४२	०.४२०	२०७२/७३	७२/७३	२१
२४	१३	लमजुङ्ग	ताकुघाट लेउरेनी सडक आयोजना विकोन्ड्रकृत ग्रामीण पूर्वाधार तथा जिविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम, लमजुङ्ग	लमजुङ्ग जिल्ला	३.२२	३.२२०	२०७३/७४	२०७३/७४	५९३
२५		खोटाङ	हलेसी दिक्तेल सडक आयोजना	खोटाङ	४.९५	४.९५०	२०७३/७४	७२/७३	७८६
२६	१३	सुनसरी र उदयपुर	नवाहा कोशीपुल, चतरा, रुपनगर सडक आयोजना निर्माण नवाहा कोशीपुल चतरा रुपनगर सडक आयोजना	सुनसरी उदयपुर	८२.४४	८२.४४०	२०७३/७४	२०७३/७४	८२२
२७	१३	डडेल्धुरा	बागबजार वगरकोट सडक आयोजना संघीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय	डडेल्धुरा जिल्लाको अमरागढी न.पा र बगरकोट गा.वि.स.	३०.०२	३०.०२०	२०७३/७४	२०७३/७४	४१५
२८	१३	काठमाण्डौ र मकवानपुर	शानकोट चित्लाड सडक आयोजना सडक विभाग	काठमाण्डौ र मकवानपुर	३.०९१	३.०९१	२०७३/७४	२०७३/७४	१८९
२९	१३	सुनसरी	धरान खानेपानी आयोजना धरान उपमहानगरपालिका र शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग	जिल्ला सुनसरी, धरान उप-म.न.पा वडा नं. ८, १४ र १७	०.४११३	०.४११	२०७३/७४	२०७३/७४	१७३

३०	१३	सुर्खेत	भुम्रा बृहत खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना खानेपानी तथा ढल निकास विभाग, पानी पोखरी	सुर्खेत जिल्ला वीरेन्द्रनगर न.पा.वडा नं.१,३,१७ र २१ र काँके विहार	०.१०१	०.१०१	२०७३।०९।१४	२०७३।७	३३
३१	१३	सुनसरी र उदयपुर	नदाहा कोशीपुल, चतरा, रुपनागर सडक आयोजना निर्माण नदाहा कोशीपुल चतरा रुपनागर सडक आयोजना	सुनसरी उदयपुर	३६.४८	३६.४८०	२०७३।१।०३	२०७३।७४०	१३९८
३२	१३	सिन्धुली, मकवानपुर	सडक विभाग, धरान चतरा गाईघाट सिन्धुली हेटौडा सडक योजना (पश्चिम खण्ड) को सडक स्तरोन्ती	सिन्धुली मकवानपुर	११६.७७५	११६.७७५	२०७३।१।२९	२०७३।७	४३०४
३३	१३	सिन्धुली, मकवानपुर	सडक विभाग, धरान चतरा गाईघाट सिन्धुली हेटौडा सडक योजना (पूर्वी खण्ड) को सडक स्तरोन्ती	उदयपुर र सिन्धुली	१८८.४९	१८८.४९०	२०७४।१।२१	२०७३।७	८७३३
३४	१३	रौतहट	वागमती सिंचाई आयोजना, नहर निर्माण	साविक चन्द्रपुर गा.वि.स. वडा नं. ९, दोभान सा.व.	१.५	१.५००	२०७४।१।२१	२०७३।७	२७८
३५	१३	धादिङ	सिंचाई विभाग, काशीटार खुमटार सिंचाई योजना	खरी गा.वि.स. ५ र ६ मा रहेको तीन वाटा सा.व.	२.२	२.२००	२०७४।१।२१	२०७३।७	९६६
३६	१३	नवलपरासी	सडक विभाग, उत्तर दक्षिण राजमार्ग कालिगण्डकी कोरिडर अर्न्तगत पर्ने गैडाकोट पिपलडाँडा सडक योजना	नवलपरासी गैडाकोट वडा नं.३-९	१३.६१	१३.६१०	२०७४।१।२१	२०७३।७	८३३
३७	१३	दोलखा	श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, जिल्ला प्राविधिक कार्यालय ग्रामीण पुर्ननिर्माण पुनर्स्थापना आयोजना, चरिकोट	दोलखा	१३.०६	१३.०६०	२०७३।१।२०	२०७३।७	१३१
३८	१३	सर्लाही र महोत्तरी	मेची महाकाली विद्युतीय रेलमार्ग आयोजना	सर्लाही र महोत्तरी जिल्ला, सागरनाथ वन विकास परियोजना	५०.८	५०.८००	२०७३।१।२३	२०७३।७४०	१११२३
३९	१३	भक्तपुर	डोलेश्वोर-आशापुरी -परमहंस आश्रम सडक निर्माण	भक्तपुर	०.५	०.५००	२०७४।५।१९	७४।७५०	७२
४०	१३	सुर्खेत	ओखलढुंगा (मदानिचौर र कलिदमार) लेखहतिखाल सडक योजना	सुर्खेत	१.७२	१.७२०	६३६९३।०००	७४।७५०	८०
४१	१३	बुटवल, रुपन्देही	बुटवल खानेपानी निर्माण (Reservior Tank and Deep Boring)	बुटवल, रुपन्देही	०.५३	०.५२८	२०७४।५।२६	७४।७५०	४१

४२	१३	धादिङ, गोरखा	धादिङबेशी-आरुघाट-गोरखा सडक खण्ड	धादिङ, गोरखा	४.२८४	४.२८४	२०७५/१२४	७४।७५०	११७१
४३	१३	बर्दिया	कुसुम्भाघाट भोलुंगे पुल निर्माण आयोजना	बर्दिया	०.१३	०.१३०	२०७४।७६	७४।७५०	७
४४	१३	कैलाली	रानी जमरा कुलारिया सिंचाई आयोजना नहर निर्माण	कैलाली	३७.३४४	३७.३४४	२०७४।१०।१५	७४।७५०	२६८८
४५	१३	काठमाण्डौ, निजगढ	काठमाडौं (तराई -मधेश दुर्तमार्गको राइट ओफ भित्रका रुख विरुवाहरु हटाउने)	काठमाण्डौ, निजगढ	२८०	२८०.०००	२०७४।८।८	७४।७५०	१५१८५
४६	१३	उदयपुर	गाईघाट-दिक्तेल सडक योजना स्तरोन्नति कार्यका लागि	उदयपुर	४.६५	४.६५०	६३७७४।०००	७४।७५०	३५७
४७	१३	बाँके	सिक्टा सिंचाई आयोजनाको पूर्वीमूल नहर निर्माण	बाँके	१०५	१०५.०००	६३८१।०।०००	७४।७५०	१५६६५
४८	१३	सिन्धुली, सर्लाही	पिपलमाडी कर्मैया जिल्ला सडक आयोजना	सिन्धुली, सर्लाही	३.५ हे	३.५००	२०६८।०।८।१५	६८।६९०	१८१४
४९	१३	सिन्धुपालचोक	मेलम्ची खानेपानी आयोजना	सिन्धुपालचोक	१०.४९ हे	१०.४९०	२०७१।२।२९	७०।७१	३०६४
५०	१३	चितवन	शक्तिखोर दारेचोक ग्रामीण सडक उप आयोजना	चितवन					
५१	१३	काठमाण्डौ, लमजुङ्ग, रामेछाप, ललितपुर, दोलखा, गोर्खा, सिन्धुली, ओखलढुंगा, चितवन	राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण EEAP		३९.८६०	३९.८६०	४/२०/२०७५	७५/७६	५८०८
५२	१३	नवलपुर	हेटौंडा बर्दघाट २२० के भी प्रसारण लाइन दोस्रो खण्ड भरतपुर बर्दघाट	नवलपुर	१८७.३९	१८७.३९०	९/१/२०७५	७५/७६	१४७३७
५३	१३	धादिङ	युनाइटेड सिमेन्ट प्रा. लि. लाई औद्योगिक पहुचमार्ग २ सडक निर्माण तथा संचालन	धादिङ	०.१७	०.१७०	१२/१४/२०७५	७५/७६	२७
५४	१३	हुम्ला मुगु	गमगढी- चखेली- दार्मा (हुम्ला- मुगु लिक रोड) सडक आयोजना (तेस्रो चरण RAP-3)	हुम्ला मुगु	-	२९.०५५	७/२९/२०७५	७५/७६	१४७३९
५५	१३	चितवन	फिस्लिङ- तोलांग- शक्तिखोर ग्रामीण सडक आयोजना (RCIP)	चितवन	२.८२	२.८२०	१/१७/२०७६	७५/७६	८२

५६	१३	बर्दिया	ढोढरी- राजापुर- सतिघाट हुलाकी सडक	बर्दिया	१.४७	१.४७०	२/१०/२०७६	७५/७६	३२३	
५७	१३	सिन्धुपाल्चोक	पाँचखाल- मेलम्ची सडक आयोजना (ADB)	सिन्धुपाल्चोक	-	२.१५३	११/३/२०७५	७५/७६	३५५	
५८	१३	सुर्खेत	भेरी बवई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना	सुर्खेत	-	५.४२०	७/२९/२०७५	७५/७६	१०२३	
५९	१३	दाङ	प्रगन्ना तथा बड्कापथ सिंचाइ आयोजना दोस्रो खण्ड	दाङ	-	२४.४००	२/१०/२०७६	७५/७६	१७८०	
६०	१३	पाल्पा	पाल्पा बसपार्क (तानसेन नगरपालिका)	पाल्पा	४.९९	४.९९०	३/५/२०७६	७५/७६	१२९१	
जम्मा						२०३३.०६०				
अन्य प्रयोजनको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको विवरण (आ.व.२०७५/०७६ सम्म)										
क्र.स.	वर्ग	स्थान (जिल्ला)	वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराएको संस्थाको नाम ठेगाना	विस्तृत ठेगाना	उपलब्ध गराएको जग्गाको क्षेत्रफल (हे.)	नेपाल सरकारको म.प. को निर्णय मिति	आ.व.	रुख संख्या		
१	१४	काभ्रेपलाञ्चोक	Special economic Zone	काभ्रेपलाञ्चोक	१.०००	३/२६/२०७५	७५/७६	५३४		
२	१४	रुपन्देही	बुटवल मण्डप आयोजना	रुपन्देही	११.२५०	१/११/२०७६	७५/७६	५२५		
जम्मा						१२.२५०				

१८८८०.०९५ हे.

कूल जम्मा

